

KILDER OG KRITISK BERETNING

1 Strygekvartet nr. 1 (BVN 68)

KILDER

- A. Partitur. Afskrift og autograf (1936)
- B. Partitur, sats I-II. Autograf (1914)
- C. Partiturfragment, sats IV (1915)
- D. Skitser (1936)

A. Partitur. Afskrift og autograf (1936)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 60,1. Sats I-II: Afskrift i Constance Langgaards håndskrift med blæk; rettelser og tilføjelser i autograf (blyant og blæk), sats III-IV: Autograf. Renskrift med blæk, til dels afskrift (CL).

Titel (autograf): *Rued Langgaard | Strygekvartet | Nr. 1. | komp. 1914. | Spillet første Gang i Kammermusikforeningen | Maj 1915 | 1 Violin: Axel Gade † | 2 Violin: Thorvald Nielsen | Bratsch: Marke † | Cello: Ernst Høeberg †*

Dateringer (i autograf): efter I: *Maj. 1914. ... – efter II: Novbr-Dec. 1914. – efter III: Komp. November 1914 opskrevet efter Hukommelsen. Maj 1936. – efter IV: Paany opskrevet efter Hukommelsen [udrad.: 31] Maj 1936 | Komponeret 1914. (December) | Det gamle Partitur smed jeg i Sneen i | Sengeløse 1927 men fortrød det 1936!* (desuden signaturen *Rued Langgaard*) 34 blade, 26 × 35 cm (tværfolio); 61 beskrevne sider, pagineret: (titel), (blank side), 1-13, (3 blanke sider), 14-60, (3 blanke sider).

Papirtype: blad 1+34 (omslaget): 9 systemer; blad 2-33: 10 systemer; ingen angivelse af fabrikat.

Kommentar

Sats I og II er i CL's afskrift efter det rettede originalmanuskript **B**. CL følger forlægget loyalt i sats I, og RL har efterfølgende gennemgået afskriften og tilføjet visse detaljer, rettet enkelte fejl og ændret grundtempoet fra *Allegretto ma non troppo* til *Andante ma non troppo* samt tilføjet metronomangivelse. I sats II er situationen en helt anden, idet afskriften her er stærkt mangelfuld i sammenligning med **B**. En mindre del af satsen (s. 14 samt s. 16-19) fremstår næsten komplet i forhold til forlægget, men i resten af satsen har CL stort set kun skrevet selve noderne og udeladt dynamik, buer og artikulationsangivelser. RL har efterfølgende bidraget med enkelte dynamiske angivelser her og der samt en række buer og andre detaljer, som alt sammen først er skrevet med blyant og dernæst for størstedelens vedkommende trukket op med blæk. Sats III-IV er, som det fremgår af dateringerne,

SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY

1 String Quartet no. 1 (BVN 68)

SOURCES

- A. Score. Transcript and autograph (1936)
- B. Score, movements I-II. Autograph (1914)
- C. Score fragment, movement IV (1915)
- D. Sketches (1936)

A. Score. Transcript and autograph (1936)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 60,1. Movements I-II: Transcript in Constance Langgaard's handwriting in ink; corrections and additions in autograph (pencil and ink), movements III-IV: Autograph. Fair copy in ink, partly transcript (CL).

Title (autograph): *Rued Langgaard | String Quartet | No. 1. | comp. 1914. | Played for the first time in the Chamber Music Society | May 1915 | 1st Violin: Axel Gade † | 2nd Violin: Thorvald Nielsen | Viola: Marke † | Cello: Ernst Høeberg †*

Datings (in autograph): after I: *May. 1914. ... – after II: Nov-Dec. 1914. – after III: Comp. November 1914 written down from memory. May 1936. – after IV: Written down once more from memory [obliterated: 31] May 1936 | Composed 1914. (December) | I threw the old score away in the snow in | Sengeløse 1927 but regretted it 1936!* (in addition the signature *Rued Langgaard*)

34 leaves, 26 × 35 cm (oblong folio); 61 pages of writing, paginated: (title), (blank page), 1-13, (3 blank pages), 14-60, (3 blank pages).

Paper type: fols. 1+34 (the cover): 9 staves; fols. 2-33: 10 staves; without manufacturer's name.

Commentary

Movements I and II is in CL's transcript from the corrected original manuscript **B**. CL follows the original loyally in movement I, and subsequently RL has looked through the transcript and added certain details, corrected a few errors and altered the basic tempo from *Allegretto ma non troppo* to *Andante ma non troppo* and also added the metronome marking. In movement II, the situation is completely different, since the transcript in this case is seriously faulty in comparison with **B**. A smaller part of the movement (p. 14 and pp. 16-19) appears almost complete compared to the original, but in the rest of the movement, CL has virtually only written down the notes and left out dynamics, ties, slurs and articulation marks. RL has subsequently supplied a few dynamic markings here and there together with some slurs and other details which were all written in pencil and afterwards for the most part inked. As can be seen from the datings, movements III-IV were reconstructed by RL in 1936. Movement III is in autograph and partly a transcript, since

rekonstrueret af RL i 1936. Sats III er i autograf og delvis afskrift, idet CL har kopieret en lang række takter, der gentages s. 35-40 samt s. 41; hun har dog kun skrevet de tre stemmer vl II, vla og vcl, mens vl I er i autograf (i nogle få takter s. 36-37 er vla-stemmen også i autograf). Endelig er sats IV i autograf med undtagelse af de to sidste takter s. 50 (vl II, vla, vcl), som er med CLs håndskrift. Over satserne anes følgende satstitler, som er blevet tilføjet med rød farvestift, men senere udraderet: *Roser – Sommerdage – Violer – Angelus*.

B. Partitur sats I-II. Autograf (1914)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 60,2. Autograf. Renskrift med blæk; rettelser i autograf med blyant og blæk.

Overskrift (blyant og blæk): *Kvartet for 4 Strygeinstrumenter* [den oprindelige titel *Kvartet* er overstreget og rettet til *Rosengårdsspil (I)*, der atter er overstreget og med blyant rettet tilbage til *Kvartet*] – desuden blyantstilføjelsen: *Renskrives*
Dateringer: første nodeside foroven til venstre (blyant): *Maj 1914*; oprindelige slutdateringer: efter I: *14/8 14 (Søderøvik) Komp. Maj. 1914* – efter II: *14/12 14. Komp. 25-27 Novbr. 1914*. 12 blade, 25,5 × 34,5 cm (tværfolio); 23 beskrevne sider, pagineret 1-7, (blank side), (den tidligere s. 7/9 med overstreget paginering), 8-12, 15-24 (på siderne 7-12 ses tidligere, nu overstregede pagineringer; den blanke side efter s. 7 har været klæbet sammen med den følgende side, men er gået løs; på s. 21 findes en påklæbet passage fornedet). Der ses spor efter hæftning og indbinding.

Papirtype: 14 systemer uden angivelse af fabrikat.

Kommentar

Den oprindelige renskrift fra 1914 af sats I-II, revideret af komponisten (sats III og IV af samme renskrift er forsvundet, bortset fra sidste blad af sats IV med pagineringen 54, der foreligger som kilde C). Sats I fremstår gennemrettet, primært med blyant, mens sats II er revideret i begrænset omfang. Kilden vidner om, at der allerede kort efter udførelsen af manuskriptet blev foretaget revisioner i sats I. Den tidligste paginering af satsen var 1-14. Mellemafsnitten på siderne 7-9 blev revideret i hvert fald to gange, før det blev helt elimineret i og med, at RL angav et spring fra sidste takt på s. 6 til og med tredje takt s. 9. Det blad, der rummede s. 7-8, blev fjernet (og er nu forsvundet), og pagineringen blev ændret til 1-12. Efterfølgende blev s. 7 (opr. s. 9) revideret, idet RL klæbede et nyt blad med det reviderede indhold (og med blank bagside) oven på s. 7; i dag er bladene løsnet, således at både den gældende s. 7 (hvis bagside er blank) og den nu følgende, oprindelige side med næsten samme indhold, er synlige. Slutningstakterne af sats I (s. 12) blev også revideret, men RL fortrød senere dette, idet han noterede: *Disse Takter gælder alligevel*. Endelig blev slutningen af sats II ændret på et tidspunkt, idet hele s. 24 fremstår med overstregeringer. En ny slutning kendes ikke, og på et

CL has copied a number of bars which are repeated on pp. 35-40 and p. 41; however, she has only written down the three parts vl II, vla and vcl, while vl I is in autograph (in a few bars pp. 36-37, the vla part is also in autograph). Finally, movement IV is in autograph with the exception of the two last bars p. 50 (vl II, vla, vcl) which are in CL's handwriting. Above the individual movements the following titles can be discerned; the titles were added with red crayon, but were later obliterated: *Roses – Summer Days – Viols – Angelus*.

B. Score movements I-II. Autograf (1914)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 60,2. Autograph. Fair copy in ink; corrections in autograph in pencil and ink.

Heading (pencil and ink): *Quartet for 4 String Instruments* [the original title *Quartet* has been struck out and altered to *Rose Garden Play (I)* which has again been struck out and corrected back to *Quartet* in pencil] – moreover, the addition in pencil: *Fair copy to be made*

Datings: on the first page of music at the top left corner (pencil): *May 1914*; original dates of completion: after I: *14/8 14 (Søderøvik) Comp. May 1914* – after II: *14/12 14. Comp. 25-27 Nov. 1914*.

12 leaves, 25.5 × 34.5 cm (oblong folio); 23 pages of writing, paginated 1-7, (blank page), (the former p. 7/9 with the pagination annulled), 8-12, 15-24 (on pages 7-12 earlier annulled paginations can be seen; the blank page after p. 7 has been glued together with the following page but has come unstuck; on p. 21 there is a glued-on section at the bottom). There are traces of stitching and binding.

Paper type: 14 staves without manufacturer's name.

Commentary

The original fair copy from 1914 of movements I-II, revised by the composer (movements III and IV from the same fair copy has disappeared, with the exception of the last leaf of movement IV with the pagination 54, which is extant as source C). Movement I appears thoroughly corrected, primarily in pencil, while movement II has been revised to a limited extent. The source bears evidence that revisions were made in movement I shortly after the completion of the manuscript. The earliest pagination of the movement was 1-14. The middle section on pages 7-9 was revised at least twice before it was completely eliminated in that RL indicated a leap from the last bar on p. 6 through the third bar on p. 9. The leaf which contained pp. 7-8 was removed (and has now disappeared) and the pagination was altered to pp. 1-12. Subsequently p. 7 (orig. p. 9) was revised in that RL glued a new leaf with the revised content (and with a blank reverse) onto p. 7; today, the leaves have come unstuck so that both the current p. 7 (the reverse of which is blank) and the original page with almost the same content which now follows next, are both visible. The ending bars of movement I (p. 12) were also revised but RL later regretted this and noted: *These bars still valid*. Finally, the ending of movement II was altered at one point since all of p. 24 has been struck out. A new end-

tidspunkt (1936?) har RL annulleret overstregningen ved forneden på siden at skrive: *Hele Siden gælder*. Der kan ikke siges noget om, hvorvidt revisionerne fandt sted før eller efter uropførelsen i 1915, idet det anvendte stemmemateriale er forsvundet.

C. Partiturfragment sats IV (1915)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 60,3. Autograf. Renskrift med blæk (slutningsændring foretaget med blyant).

Ubetegnet.

Signeret og dateret efter sidste takt: *Rud Langgaard 15 Januar 1915*

1 blad, 25,5 × 34,5 cm (tværfolio); 2 beskrevne sider, recto pagineret 54, verso upagineret (partiturfragmentet findes recto; begge sider er forsynet med skitser til andre værker med blæk og blyant).

Papirtype: 14 systemer uden angivelse af fabrikat.

Kommentar

Det oprindelige sidste blad af partituret kilde **B** med de afsluttende 13 takter af sats IV og den oprindelige slutdatering. Bladet synes bevaret udelukkende fordi der var plads på begge sider til nye skitser. Begge sider er således efterfølgende blevet udfyldt med diverse skitser, hvilket skete i midten af 1920'erne at dømme efter skriften, ligesom også dateringen *September 1925* forefindes. Indholdet af fragmentet svarer til t. 323 og ud i versionen i kilde **A**, men med mange varianter. Det er ikke muligt at afgøre, hvorvidt RL har haft dette fragment foran sig ved rekonstruktionen af satsen i 1936.

D. Skitser (1936)

1. Skitseblad sats III.

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 126,3. Autograf; blyant.

Ubetegnet; udateret.

1 blad, 25,5 × 34,5 cm (tværfolio); 2 beskrevne sider; skitsen findes på bladets versoside (recto indeholder partiturskitse med blæk til sats IV af *Lenaustemninger* BVN 138, slutdateret 5/XI 17).

Papirtype: 18 systemer uden angivelse af fabrikat.

Indeholder t. 57-77 + t. 151-164, begge i partitur.

2. Skitseblad sats IV.

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 60,4. Autograf; blyant.

Ubetegnet; udateret.

1 blad, 34 × 27 cm; 2 beskrevne sider; skitsen er noteret på et kasseret blad (pagineret 9) med 3 renskrevne takter af et klaverpartitur (particel) til *Sfærernes Musik* (BVN 128).

Papirtype: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] Nr. 5. F 16 (16 systemer).

Indeholder verso t. 171-190 i partitur, recto t. 301-332 noteret på to systemer.

ing is not known, and at a later date (1936?) RL annulled the deletion by writing at the bottom of the page: *The whole page is valid*. It cannot be said whether the revisions took place before or after the first performance in 1915, since the parts which were used have disappeared.

C. Fragment of score movement IV (1915)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 60,3. Autograph. Fair copy in ink (alteration of the ending has been made in pencil).

Undesignated.

Signed and dated after the last bar: *Rud Langgaard 15 January 1915*

1 leaf, 25.5 × 34.5 cm (oblong folio); 2 pages of writing, recto paginated 54, verso unpaginated (the score fragment is found recto; on both sides there are sketches for other works in ink and pencil).

Paper type: 14 staves without manufacturer's name.

Commentary

The original last leaf of the score source **B** with the final 13 bars of movement IV and the original completion date. The leaf seems to be preserved only because there were space on both sides for new music sketches. Thus, both sides have subsequently been covered with diverse sketches which was done in the mid-1920s, judging from the handwriting and further substantiated by the occurrence of the date *September 1925*. The content of the fragment corresponds with the ending from b. 323 in the version in source **A**, but with many variants. It is not possible to decide whether RL has had this fragment at hand when reconstructing the movement in 1936.

D. Sketches (1936)

1. Sketch leaf movement III.

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 126,3. Autograph; pencil.

Undesignated; undated.

1 leaf, 25.5 × 34.5 cm (oblong folio); 2 pages of writing; the sketch can be found on the verso of the leaf (recto contains a score sketch in ink for movement IV of *Lenau Moods* BVN 138, with the completion date 5/XI 17).

Paper type: 18 staves without manufacturer's name.

Contains bb. 57-77 + bb. 151-164, both in full score.

2. Sketch leaf movement IV.

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 60,4. Autograph; pencil.

Undesignated; undated.

1 leaf, 34 × 27 cm; 2 pages of writing; the sketch is written on a discarded leaf (paginated 9) comprising 3 fair-copied bars of a piano reduction (short score) for *The Music of the Spheres* (BVN 128).

Paper type: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] Nr. 5. F 16 (16 staves).

Contains verso bb. 171-190 in full score, recto bb. 301-332 notated on two staves.

KILDEVURDERING

Partituret kilde **A**, det eneste foreliggende partitur med alle fire sats, må ubetinget betragtes som værkets hovedkilde. Denne status er imidlertid problematisk for så vidt angår sats II, idet satsen, i Constance Langgaards afskrift, fremstår i ufuldstændig form. CLs forlæg er det rettede originalpartitur, kilde **B**, men størstedelen af afskriften udelader de meget omfattende detaljer vedrørende artikulation, dynamik og frasering, som kendetegner versionen i **B**. Første side i afskriften (pag. 14), der indeholder t. 1-10, er meget nær ved at være kopieret med alle forlæggets enkeltheder, mens s. 15 (med t. 11-18) stort set kun indeholder selve noderne. På de følgende fire sider (s. 16-19 med satsens t. 19-53) følges forlægget, om end med visse afskriverfejl og forglemmelser. Satsens sidste 10 sider (s. 20-29 med t. 54-138) fremtræder stærkt mangelfulde, idet CLs afskrift stort set kun omfatter de rene noder, mens tempoangivelser og alle øvrige detaljer er fraværende. På siderne 21-24 og 27 har RL egenhændigt med blyant søgt at fylde ud med fraseringsbuer, ligesom han hist og her bidrager med styrkegradsangivelser og rettelser (disse blyantstilføjelser er i stort omfang efterfølgende trukket op med blæk, utvivlsomt af CL). Både den ufuldstændige afskrivertekst og RLs komplettering har altså et lemfældigt præg. RLs bidrag stemmer i øvrigt kun delvis overens med kilde **B**; han har tydeligvis ikke haft kilde **A** og **B** foran sig samtidig. Konklusionen må blive, at den version af satsen, som RL havde påtænkt skulle indgå i det genskabte partitur, kilde **A**, blev efterladt i ufuldført stand af grunde, vi kun kan gisne om. Den eneste faste grund, man har under fødderne, er den reviderede sats, som den fremstår i kilde **B**. Som hovedkilde ville **A** skulle kompletteres med et utal af manglende detaljer fra kilde **B**, ligesom afskriverfejl skulle dokumenteres. Kilde **A** må derfor betegnes som en uhenigtsmæssig hovedkilde, og udgiveren har følgelig valgt at udpege den reviderede kilde **B** som primær kilde for denne sats' vedkommende. RLs revision af sats II i kilde **B** er ikke så omfattende, som den der kendetegner sats I. Tilbage står spørgsmålet om de justeringer og rettelser, som senere blev foretaget af komponisten i **A**. Da Rued Langgaard Udgaven principielt respekterer komponistens seneste ønsker, kan disse ændringer ikke ignoreres, selv om nogle af dem har en tilfældig karakter, og selv om de er indført i en anden kilde end primærkilden.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på værkets hovedkilde, partituret kilde **A** for så vidt angår sats I, III og IV. Komponistens rettelser og tilføjelser i hovedkilden respekteres. Forglemmelser, unøjagtigheder og fejl i afskriverteksten i sats I er elimineret ved kollation med det rettede autografmanuskript, kilde **B**. Da hovedkilden er ufuldstændig for sats II's vedkommende, er

EVALUATION OF SOURCES

The score source **A**, the only available score with all four movements, must without doubt be regarded as the principal source of the work. However, this status is problematic in the case of movement II since this movement, in the transcript of Constance Langgaard, is incomplete. CL's source is the corrected original score, source **B**, but the major part of the transcript omits the very comprehensive details regarding articulation, dynamics and phrasing which characterises the version in **B**. The first page of the transcript (pag. 14) which contains bb. 1-10 is very close to having been copied with all the details of the original, while p. 15 (with bb. 11-18) virtually only contains the actual notes. On the following four pages (pp. 16-19 with bb. 19-53 of the movement), the copy follows the source, albeit with certain transcription errors and oversights. The last 10 pages of the movement (pp. 20-29 with bb. 54-138) appears highly flawed in that CL's transcript practically only includes the bare notes while indications of tempo and all other details are absent. On the pages 21-24 and 27, RL has himself sought to fill in slurs in pencil, and he also adds indications of dynamic changes and corrections here and there (these pencil additions were for the most part inked, undoubtedly by CL). Both the incomplete transcript and RL's completion seem perfunctory. Moreover, RL's contributions are only partially in line with source **B**; evidently, he has not had source **A** and **B** at hand simultaneously. The conclusion must be that the version of the movement which RL had planned to include in the recreated score, source **A**, was left unfinished for reasons which we can only guess. The only solid ground we have under our feet is the revised movement as it appears in source **B**. As the primary source, **A** would have to be completed with countless missing details from source **B**, just as transcription errors would have to be documented. Source **A** must therefore be considered as inappropriate for use as the primary source, and the editor has therefore chosen to designate the revised source **B** as the primary source with regard to this movement. RL's revision of movement II in source **B** is not nearly as comprehensive as the revision of movement I. The question remains about the adjustments and corrections which were later implemented by the composer in **A**. Since The Rued Langgaard Edition as a matter of principle respects the composer's latest wishes, these alterations cannot be ignored, even though some of them have a random character and even though they have been inserted in another source than the primary source.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on the principal source of the work, the score source **A** in the case of movement I, III and IV. The composer's corrections and additions in the principal source are respected. Oversights, inaccuracies and errors in the transcription in movement I have been eliminated by collation with the corrected autograph manuscript, source **B**. Since the principal source is incomplete with regard to movement II, this movement is based on source **B**. However,

denne sats baseret på kilde **B**. Dog er relevante, senere ændringer, som Langgaard har indføjet i **A**, taget til følge i udgaven. De øvrige kilder er uden betydning for udgaven.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og buændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noteapparatet.

Der er foretaget stiltilende komplettering for så vidt angår manglende triolangivelser samt manglende nodepunkteringer. Det samme gælder manglende bueafslutning efter side- eller systemskift i hovedkilden, såfremt der ikke er tvivl om intentionen. Små justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

I sats I gentages t. 7-10 som t. 106-109 og passagen t. 30-60 gentages i transponeret form som t. 124-154. De parallelle passager udviser imidlertid så mange notationsmæssige varianter i henseende til tempi, frasering, dynamik og artikulation, at en gensidig komplettering eller egaliserings ikke forekommer rimelig og derfor ikke er forsøgt (et par marcatoangivelser, som savnes 'anden gang', er dog tilføjet redaktionelt).

En særlig redaktionel vanskelighed knytter sig til RLs angivelser af $\langle \rangle$ (a) og $\langle \rangle$ (b). I førstnævnte tilfælde (a) er der tale om den dynamiske angivelse *cresc. – dim.*, mens (b) markerer et *espressivo* og normalt knytter sig til og er centreret omkring en enkelt tone af en vis længde; i tilfældet (b) er der altså ikke (nødvendigvis) tale om nogen ændring af styrkegraden. I RLs notation findes disse 'fisk' i alle størrelser, og det kan være vanskeligt at fastslå, om han et givet sted har forestillet sig en udførelse svarende til (a) eller (b). Udgiveren har søgt at præcisere, om der i hvert enkelt tilfælde er tale om (a) eller (b). I tvivlstilfælde er der således foretaget et valg baseret på konteksten, eventuelle gentagelser af samme passage og andre indicier.

En andet generelt spørgsmål vedrører artikulation af figuren staccato i sats II i vl. II og vcl i t. 1-10 og senere gentagelser. I **A** angiver kopisten CL staccato på alle fire noder, men kun på kildens første side (s. 14, t. 1-10) samt i første figur på s. 15 (vcl, t. 11) og endnu ét sted, nemlig s. 23, første figur i vla (t. 80). I gentagelsen af satsens begyndelse s. 18-19 (t. 44-53), følger CL den oprindelige notation, som ses i kilde **B**, og som har bue mellem node 1 og 2 (og intet stacc.). Denne inkonsekvens skyldes måske, at RL har foretaget en uklar rettelse i **B**. Her er buen mellem node 1 og 2 i vl. II t. 1 streget over med blyant, og node 2 er forsynet med stacc. Andre blyantsrevisorer i de første par takter i kilde **B** er imidlertid udraderet, og RLs intention må siges at være uklar, sådan som **B** fremstår i dag. Hvis RL havde givet CL en mundtlig besked om, at han generelt ønskede figuren noteret med staccato, ville man for-

relevant later alterations which Langgaard has inserted in **A**, have been taken up by the edition. The remaining sources are of no significance to the edition.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are shown with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments and information about things not indicated typographically in the edition are to be found in the notes.

Missing triplet markings are supplied tacitly, as are wrongly placed or wanting dots. Missing 'half' ties and slurs in the context of a new system or a new page are likewise supplied tacitly as long as there is no doubt about the composer's intention. Minor adjustments of unequally placed indications of expression and dynamics are undertaken without comment.

In movement I, bb. 7-10 are repeated as bb. 106-109 and the passage bb. 30-60 is repeated in transposed form as bb. 124-154. However, the parallel passages display so many notational variants in terms of tempi, phrasing, dynamics and articulation that a mutual completion or equalization does not seem reasonable and therefore has not been attempted (although a couple of marcato indications which are missing 'the second time' have been supplied editorially).

A special editorial difficulty is associated with RL's markings of $\langle \rangle$ (a) and $\langle \rangle$ (b). In the first instance (a) it designates the dynamic marking *cresc. – dim.*, while (b) indicates an *espressivo* and normally is associated with and centred on a single note of a certain length; in the case of (b) there is not (necessarily) any change in the dynamics. In RL's notation, these 'fish' exist in all sizes, and it can be difficult to establish whether he imagined an execution corresponding to (a) or (b) at any given place. In each case, the editor has attempted to clarify whether it should be (a) or (b). In case of doubt, a choice has been made based on the context, possible repetitions of the same passage and other evidence.

Another general issue regards the articulation of the figure staccato in the 2nd movement in vl. II and vcl in bars 1-10 and later repetitions. In **A** the copyist CL indicates staccato on all four notes, but only on the first page of the source (p. 14, bars 1-10) as well as in the first figure on p. 15 (vcl, bar 11) and one further place, i.e. p. 23, first figure in vla (bar 80). In the repetition of the beginning of the movement pp. 18-19 (bars 44-53) CL follows the original notation, as seen in source **B**, and which has a slur between notes 1 and 2 (and no stacc.). This lack of consistency is perhaps due to the fact that RL has carried out an unclear correction in **B**. Here the slur between notes 1 and 2 in vl. II bar 1 have been crossed out in pencil, and note 2 has been provided with stacc. Other pencil revisions in the first couple of bars in source **B**, however, have been erased, and RL's intention must be regarded as unclear, in the light of **B** as it stands. If RL had told CL orally that in general he wished to have the figure marked staccato,

vente, at CL havde gennemført denne notationsmåde konsekvent. På denne baggrund konkluderer udgiveren, at der ikke er sikkerhed for, at RL har ønsket buen på node 1-2 ændret til stacc. Udgaven henholder sig således til den oprindelige notationsmåde i kilde **B**, satsens hovedkilde.

NOTER

Der henvises til hovedkilden **A** med mindre andet er nævnt for så vidt angår sats I, III og IV. For sats II's vedkommende refereres til kilde **B**, der er primær kilde til denne sats. I noterne til sats II registreres dels varianter, som komponisten har foretaget i kilde **A** og som er taget til følge i udgaven, dels andre bidrag i autograf i denne kilde.

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehulsc'et' = c¹.

Sats I

Takt	Stemme	Kommentar
3	vla	<i>p</i> tilføjet iht. B
4-5	vcl	◀▶ tilføjet iht. B
11	–	<i>poco rall.</i> tilføjet iht. B
20, 21	vcl	node 2: dobbeltgreb D-H (med overbinding fra node 1) ændret til overbundet enkeltnode D iht. RLs rettelse i B (afskriverfej i A)
24	vl II	node 3-4: bue tilføjet iht. B
30	vl II, vla, vcl	node 1: marc. udeladt (ikke i B ; tolkes som afskriverfej)
31	vl II, vla, vcl	node 5: marc. tilføjet iht. B næstsidste node: fis tilføjet iht. B
32	vla	◀ justeret iht. RLs rettelse i B
34-35	vcl	▶ + ▶ tilføjet iht. B
39	vl I, II, vla	◀ + marc. node 3 findes ikke i B
42	vl I, vla, vcl	<i>dim.</i> tilføjet iht. B vl II ◀ findes ikke i B
43	vla, vcl	<> tilføjet iht. B vcl <i>dolce</i> tilføjet iht. B
46	vla	▶ tilføjet iht. B
47	vla	sidste node: marc. tilføjet iht. B
51	vl II	<i>f</i> tilføjet iht. B vcl <i>cresc.</i> tilføjet iht. B
52	vla	node 3: marc. tilføjet iht. B vcl sidste node: h rettet til a iht. B (afskriverfej i A)
58	vcl	▶ tilføjet iht. B

one would have expected CL to have carried out this particular notation consistently. On this basis, the editor concludes that there is no guarantee that RL wished the slur on notes 1-2 altered to staccato. The editor therefore retains the original notation of source **B**, the main source for the movement.

NOTES

Reference is made to the principal source **A**, unless otherwise stated, in the case of movements I, III and IV. In the case of movement II, reference is to source **B** which is the primary source for this movement. In the notes for movement II, the variants which the composer has made in source **A** and which have been followed in the edition, are registered, as well as other contributions in autograph in this source.

The pitch is indicated in the conventional way, i.e. 'keyhole-c' = c¹.

Movement I

Bar	Part	Comment
3	vla	<i>p</i> supplied in accordance with B
4-5	vcl	◀▶ supplied in accordance with B
11	–	<i>poco rall.</i> supplied in accordance with B
20, 21	vcl	note 2: double stop D-B (with slur from note 1) emended to tied single note D in accordance with RL's correction in B (transcription error in A)
24	vl II	notes 3-4: tie added in accordance with B
30	vl II, vla, vcl	note 1: marc. suppressed (not in B ; interpreted as transcription error)
31	vl II, vla, vcl	note 5: marc. supplied in accordance with B penultimate note: f# supplied in accordance with B
32	vla	◀ adjusted in accordance with RL's correction in B
34-35	vcl	▶ + ▶ supplied in accordance with B
39	vl I, II, vla	◀ + marc. note 3 are not in B
42	vl I, vla, vcl	<i>dim.</i> supplied in accordance with B vl II ◀ is not in B
43	vla, vcl	<> supplied in accordance with B vcl <i>dolce</i> supplied in accordance with B
46	vla	▶ supplied in accordance with B
47	vla	last note: marc. supplied in accordance with B
51	vl II	<i>f</i> supplied in accordance with B vcl <i>cresc.</i> supplied in accordance with B
52	vla	note 3: marc. supplied in accordance with B vcl last note: b emended to a in accordance with B (transcription error in A)
58	vcl	▶ supplied in accordance with B

62-63	vl I	bue tilføjet iht. B
67	vl I	<i>pp</i> tilføjet iht. B
77	vl II	node 1: marc. rettet til $\supseteq$ iht. B (afskriverfejl i A)
82	vla	node 1: $\ddot{\text{z}}$ tilføjet iht. B
83	vl I, vla	$\llcorner \llcorner$ findes ikke i B
	vcl	<i>molto espress.</i> tilføjet iht. B
88	vl I	<i>p</i> tilføjet iht. B
124	vl II	$\supseteq$ tilføjet iht. B
125	vl II, vla,	
	vcl	node 1 og 4: stacc. tilføjet iht. B
	vl II	$\supseteq$ tilføjet iht. B
126	vl I	node 2: opstrøgsangivelse tilføjet iht. B
140	vl I, II,	
	vcl	node 3: stacc. tilføjet iht. B
141	vl I	node 2: marc. tilføjet i analogi med t. 47
142	vl I	node 7: marc. tilføjet i analogi med t. 48
	vla	$\llcorner$ tilføjet iht. B
144	vl II, vla,	
	vcl	node 1 og 4: stacc. tilføjet iht. B
	vl II	node 5-6: bindebue $\text{fis}^1\text{-fis}^1$ tilføjet iht. B
145	vl I	node 2: marc. tilføjet i analogi med t. 51
	vl II	bue node 1-3 tilføjet iht. B
146	vla	node 3: marc. tilføjet iht. B
160-162	vcl	bue fra t. 160 node 2 til t. 162 node 1 tilføjet iht. B
161-162	vla	bue node 1-3 rettet til bue fra node 1 til t. 162 node 1 iht. B (afskriverfejl i A)
163	vla	node 1: marc. findes ikke i B
173	tutti	<i>p</i> ændret til <i>più p</i> iht. B

Sats II (kilde **B** = primær kilde)

Takt	Stemme	Kommentar
1-10	vl I, II,	
	vcl	A : figuren $\overline{\text{f}}\overline{\text{f}}$ har stacc. på node 1-2 (jfr. <i>Retningslinjer for udgaven</i> ovf., sidste afsnit)
3	vl I	A : node 4: marc.; formodentlig afskriverfejl (findes ikke i B)
11	vcl	A : node 1-2: stacc. (ikke taget til følge, jfr. note t. 1-10 ovenfor)
	tutti	pause 1: halvtaktspausen er fjernet og takten ændret til 2/4 af RL i A i paralleltakten t. 54, men ikke her

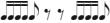

62-63	vl I	slur supplied in accordance with B
67	vl I	<i>pp</i> supplied in accordance with B
77	vl II	note 1: marc. emended to $\supseteq$ in accordance with B (transcription error in A)
82	vla	note 1: $\ddot{\text{z}}$ supplied in accordance with B
83	vl I, vla	$\llcorner \llcorner$ is not in B
	vcl	<i>molto espress.</i> supplied in accordance with B
88	vl I	<i>p</i> supplied in accordance with B
124	vl II	$\supseteq$ supplied in accordance with B
125	vl II, vla,	
	vcl	notes 1 and 4: stacc. supplied in accordance with B
	vl II	$\supseteq$ supplied in accordance with B
126	vl I	note 2: up-bow supplied in accordance with B
140	vl I, II,	
	vcl	note 3: stacc. supplied in accordance with B
141	vl I	note 2: marc. supplied by analogy with b. 47
142	vl I	note 7: marc. supplied by analogy with b. 48
	vla	$\llcorner$ supplied in accordance with B
144	vl II, vla,	
	vcl	notes 1 and 4: stacc. supplied in accordance with B
	vl II	notes 5-6: tie $\text{f}\sharp^1\text{-f}\sharp^1$ supplied in accordance with B
145	vl I	note 2: marc. supplied by analogy with b. 51
	vl II	slur notes 1-3 supplied in accordance with B
146	vla	note 3: marc. supplied in accordance with B
160-162	vcl	slur from b. 160 note 2 to b. 162 note 1 supplied in accordance with B
161-162	vla	slur notes 1-3 emended to slur from note 1 to b. 162 note 1 in accordance with B (transcription error in A)
163	vla	note 1: marc. is not in B
173	tutti	<i>p</i> emended to <i>più p</i> in accordance with B

Movement II (source **B** = primary source)

Bar	Part	Comment
1-10	vl I, II,	
	vcl	A : the figure $\overline{\text{f}}\overline{\text{f}}$ has stacc. on notes 1-2 (cf. <i>Editorial guidelines</i> above, last paragraph)
3	vl I	A : note 4: marc.; probably transcription error (not in B)
11	vcl	A : notes 1-2: stacc. (not followed, cf. annotation for bb. 1-10 above)
	tutti	rest 1: minim rest was deleted and the bar altered to 2/4 by RL in A in the parallel bar b. 54, but not here

17	vla	node 6: ♯ for d ¹ tilføjet iht. A	17	vla	note 6: ♯ before d ¹ supplied in accordance with A
18	tutti	takten ændret fra 4/4 til 3/4 iht. A , hvori RL har annulleret ♯ på tredje taktslag	18	tutti	the bar emended from 4/4 to 3/4 in accordance with A , in which RL has annulled ♯ on the third beat
24-25	tutti	fermat over taktstregen mellem t. 24 og 25 annulleret af RL i A	24-25	tutti	fermata above the barline between b. 24 and 25 annulled by RL in A
48	vl I	<i>p</i> tilføjet iht. A (i analogi med t. 7)	48	vl I	<i>p</i> supplied in accordance with A (by analogy with b. 7)
50	vl I	A : <i>giocososo</i> (i analogi med t. 7); udeladt, overflødig (jfr. <i>giocososo sempre</i> i t. 46)	50	vl I	A : <i>giocososo</i> (by analogy with b. 7); suppressed, superfluous (cf. <i>giocososo sempre</i> in b. 46)
	vl I	≪ tilføjet iht. A (i analogi med t. 7)		vl I	≪ supplied in accordance with A (by analogy with b. 7)
54	tutti	takten ændret fra 3/4 til 2/4 iht. A , hvori RL har annulleret ♯ på første taktslag	54	tutti	the bar emended from 3/4 to 2/4 in accordance with A , in which RL has annulled ♯ on the first beat
61	tutti	takten ændret fra 4/4 til 3/4 iht. A , hvori RL har annulleret ♯ på tredje taktslag	61	tutti	the bar emended from 4/4 to 3/4 in accordance with A , in which RL has annulled ♯ on the third beat
67	vcl	A : bue node 3-5 (intet stacc. node 5); afskriverfejl? – udgaven følger B	67	vcl	A : slur notes 3-5 (no stacc. note 5); transcription error? – the edition follows B
68	tutti	A : RL har tilføjet <i>pp</i> som i B	68	tutti	A : RL has added <i>pp</i> as in B
68, 69	vcl	bue node 1-4 og 5-8 ændret til bue node 1-2, 3-4, 5-6, 7-8 iht. RLs ændring i A	68, 69	vcl	slur notes 1-4 and 5-8 emended to slur notes 1-2, 3-4, 5-6, 7-8 in accordance with RL's alteration in A
70	vl I	bue node 1-6 ændret til bue node 2-6 iht. RLs ændring i A	70	vl I	slur notes 1-6 emended to slur notes 2-6 in accordance with RL's alteration in A
71	vl II	node 3-10: én bue ændret til to buer iht. RLs ændring i A	71	vl II	notes 3-10: one slur altered to two slurs in accordance with RL's alteration in A
74	vl I	node 14: ♯ for h ¹ tilføjet iht. A	74	vl I	note 14: ♯ before b ¹ supplied in accordance with A
	vla	node 9: ♯ for h tilføjet iht. A		vla	note 9: ♯ before b supplied in accordance with A
76	vl II	sidste node: ♯ for h tilføjet iht. A	76	vl II	last note: ♯ before b supplied in accordance with A
80	vla	A : node 1-2: stacc. (ikke taget til følge, jfr. note til t. 1-10 ovenfor)	80	vla	A : notes 1-2: stacc. (not followed, cf. annotation for b. 1-10 above)
82-83	vl I	buer ændret iht. til RLs ændringer i A	82-83	vl I	slurs emended in accordance with RL's alterations in A
84	vl I	bue node 2-5 + node 6-9 ændret til stacc. iht. RLs tilføjelse <i>stac.</i> [!] i A (ikke ændret i t. 85)	84	vl I	slur notes 2-5 + notes 6-9 emended to stacc. in accordance with RL's addition <i>stac.</i> [!] in A (not emended in b. 85)
85	tutti	A : RL har tilføjet <i>pp</i> som i B	85	tutti	A : RL has added <i>pp</i> as in B
	vl II	bue node 2-6 ændret til to buer iht. RLs ændring i A		vl II	slur notes 2-6 emended to two slurs in accordance with RL's alteration in A
	vcl	A : sidste node: <i>cresc.</i> tilføjet af RL; udeladt, umotiveret		vcl	A : last note: <i>cresc.</i> added by RL; suppressed, unmotivated
85-87	vl II	buer ændret iht. RLs ændringer i A	85-87	vl II	slurs emended in accordance with RL's alterations in A
86-87	vcl	buer ændret iht. RLs ændringer i A	86-87	vcl	slurs emended in accordance with RL's alterations in A
87-89	vl I	buer ændret iht. RLs ændringer i A	87-89	vl I	slurs emended in accordance with RL's alterations in A
93-94	vl I	buer ændret iht. RLs ændringer i A	93-94	vl I	slurs emended in accordance with RL's alterations in A

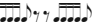

95-96	vcl	buer ændret iht. RLs ændringer i A
98	vla	node 3: h rettet til gis iht. RLs ændring i A
110	tutti	takten ændret fra 4/4 til 2/4 iht. A , hvori RL har annulleret halvnodepausen på første taktslag
	tutti	A : RL har tilføjet <i>ff</i> som i B
112-113	vl I	$\Rightarrow$ <i>p</i> tilføjet iht. RLs tilføjelse i A
114-115	vl I	bindebue fra t. 114 node 1 til t. 115 node 1 fjernet og bue i t. 115 node 1-4 ændret iht. til RLs ændringer i A
116	vl I	$\leftarrow$ fra node 2 til 6 ændret til $\leftarrow$ iht. RLs ændring i A
117	vl I, vla	buer ændret iht. RLs ændringer i A
118	vl II	A : node 1-4: $\leftarrow$ tilføjet af RL (<i>f</i> findes ikke i A i denne takt); udeladt, umotiveret
124	tutti	A : <i>ff</i> tilføjet af RL; ikke taget til følge, B har <i>ffz</i>
129	tutti	A : <i>ff</i> tilføjet af RL; ikke taget til følge, B har <i>fffz</i>
133	tutti	<i>pp</i> ændret til <i>p</i> iht. RLs ændring i A
133-134	vl I	buer ændret iht. RLs ændringer i A
135	vl II	takten er i A (og B) noteret hvilket udgiveren anser for at være en åbenlys fejlnotation, da figuren altid falder sammen med taktslaget; pause 2 er således fjernet og indsat til sidst i takten, således at taktens anden halvdel får denne rytme:

Sats III

Takt   Stemme   Kommentar

1, 2, 5, 6, 13, 14, 44, 45	vl I	node 2: h ændret til enharmonisk <i>ces</i> ¹ i analogi med t. 17, 18, 48, 49, 78, 79, 82 etc.
38	vl I	node 6-7 = <i>fis</i> ² - <i>e</i> ² , men i gentagelsen t. 115 = <i>gis</i> ² - <i>fis</i> ² - <i>e</i> ²
60, 137	vla	$\sharp$ for <i>f</i> ¹ tilføjet redaktionelt i analogi med den musikalske kontekst
65, 142	vl II	node 1-4 ændret fra <i>a</i> ¹ - <i>as</i> ¹ - <i>g</i> ¹ - <i>g</i> ¹ til <i>b</i> ¹ - <i>a</i> ¹ - <i>gis</i> ¹ - <i>gis</i> ¹ i analogi med t. 59, idet hele passagen t. 63-68 er transponeret en halvtone op i forhold til t. 57-62 (RL må være kommet til at kopiere t. 59; samme fejl findes i skitsen kilde D1)
70	vla	node 2: en tydelig streg over noden opfattes her som et (om end noget umotiveret) <i>staccatissimo</i> (i gentagelsen t. 147 reproducerer CL denne notation)

95-96	vcl	slurs emended in accordance with RL's alterations in A
98	vla	note 3: b emended to <i>g</i> [#] in accordance with RL's alteration in A
110	tutti	the bar emended from 4/4 to 2/4 in accordance with A , in which RL has annulled the minim rest on the first beat
	tutti	A : RL has added <i>ff</i> as in B
112-113	vl I	$\Rightarrow$ <i>p</i> supplied in accordance with RL's addition in A
114-115	vl I	tie from b. 114 note 1 to b. 115 note 1 suppressed and slur in b. 115 notes 1-4 emended in accordance with RL's alterations in A
116	vl I	$\leftarrow$ from notes 2 to 6 emended to $\leftarrow$ in accordance with RL's alteration in A
117	vl I, vla	slurs emended in accordance with RL's alterations in A
118	vl II	A : notes 1-4: $\leftarrow$ added by RL (<i>f</i> is not in A in this bar); suppressed, unmotivated
124	tutti	A : <i>ff</i> added by RL; not followed, B has <i>ffz</i>
129	tutti	A : <i>ff</i> added by RL; not followed, B has <i>fffz</i>
133	tutti	<i>pp</i> emended to <i>p</i> in accordance with RL's alteration in A
133-134	vl I	slurs emended in accordance with RL's alterations in A
135	vl II	in A (and B), the bar is notated which the editor regards as an obvious notational error, since the figure always coincides with the beat; rest 2 is therefore suppressed and supplied at the end of the bar so that the rhythm of the second half of the bar is like this:

Movement III

Bar	Part	Comment
1, 2, 5, 6, 13, 14, 44, 45	vl I	note 2: b emended to enharmonic <i>c</i> _b ¹ by analogy with bb. 17, 18, 48, 49, 78, 79, 82, etc.
38	vl I	notes 6-7 = <i>f</i> ^{#2} - <i>e</i> ² , but in the repetition b. 115 = <i>g</i> ^{#2} - <i>f</i> ^{#2} - <i>e</i> ²
60, 137	vla	$\sharp$ before <i>f</i> ¹ supplied editorially by analogy with the musical context
65, 142	vl II	note 1-4 emended from <i>a</i> ¹ - <i>a</i> _b ¹ - <i>g</i> ¹ - <i>g</i> ¹ to <i>b</i> _b ¹ - <i>a</i> ¹ - <i>g</i> ^{#1} - <i>g</i> ^{#1} by analogy with b. 59, since the whole passage bb. 63-68 has been transposed up a semitone compared to bb. 57-62 (RL must have copied b. 59 by accident; the same error is in the sketch source D1)
70	vla	note 2: a distinctive stroke above the note is perceived here as a <i>staccatissimo</i> (albeit somewhat unmotivated) (in the repetition b. 147 CL reproduces this notation)

102 vla <> findes her, men ikke første gang t. 25 og ikke i t. 103, t. 106-107 etc.

Sats IV

Takt	Stemme	Kommentar
78	vcl	node 2: marc. tilføjet redaktionelt i analogi med t. 223
79	vcl	bue node 4-6 ændret til bue node 5-6 i analogi med t. 81 (tonegentagelse)
86	vl I	node 2: marc. tilføjet redaktionelt i analogi med t. 84 og t. 222
89	vcl	node 1-2 rettet fra E-Dis til D-Cis i analogi med t. 225
94	tutti	<i>dim</i> tilføjet redaktionelt i analogi med t. 230
101	vl I, II, vla	<i>p</i> tilføjet redaktionelt i analogi med t. 237
107	vl II	node 1: ♯ for g ¹ ændret til ♭ i analogi med t. 105 (RL har umotiveret rettet ♭ til ♯ i t. 107)
151-152	vcl	dybeste tone rettet fra E til C (E tolkes som en skrivefejl)
158	vl I, II	<> tilføjet redaktionelt i overensst. med t. 38
163	vl I	bue node 5-8 ændret til bue node 5-6 + bue node 7-8 i overensst. med t. 42
223-225	vcl	node 1: marc. tilføjet redaktionelt i analogi med t. 87-89
244	vla	node 3: marc. tilføjet redaktionelt analogi med t. 108 (vl I)
248	vl I	node 3: marc. tilføjet redaktionelt i analogi med t. 112 (vla)

2 Variationer over “Mig hjertelig nu længes” (BVN 71)

KILDE

A. Partitur. Autograf

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 68,1. Autograf. Renskrift med blæk; rettelser og tilføjelser med blæk og blyant (autograf).

Titel: *Rued Langgaard* | *Kammermusik*. [skrevet oven i tidligere, nu udraderet og ulæselig titel] | *for 2 Violiner 1 Bratsch 1 Cello*. | *Variationer over* | “*Mig hjertelig nu længes*” | [*for Strygeorkester (Strygekvartet)*]; disse ord er overklæbet med en papirlap] | *komp. 1914 i Värmland (Juli)* [skrevet oven i udraderet, ulæselig tidligere datering]

Overskrift s. 3: *Variationer* | *over* | “*Mig hjertelig nu længes*” [*Variationer* skrevet oven i tidligere, nu udraderet og ulæselig betegnelse]

Dateret første nodeside forneden (efter *Introduction*): *Januar 1931. Orgelpraeludium ved Fru Kiddes Bisættelse Bispebjerg Krematorium*. (det hele overstreget); – signeret og dateret til

102 vla <> is found here but not the first time b. 25 and not in b. 103, bb. 106-107, etc.

Movement IV

Bar	Part	Comment
78	vcl	note 2: marc. supplied editorially by analogy with b. 223
79	vcl	slur notes 4-6 emended to slur notes 5-6 by analogy with b. 81 (repetition of note)
86	vl I	note 2: marc. supplied editorially by analogy with b. 84 and b. 222
89	vcl	notes 1-2 emended from E-D# to D-C# by analogy with b. 225
94	tutti	<i>dim</i> supplied editorially by analogy with b. 230
101	vl I, II, vla	<i>p</i> supplied editorially by analogy with b. 237
107	vl II	note 1: ♯ before g ¹ emended to ♭ by analogy with b. 105 (RL has unmotivatedly corrected ♭ to ♯ in b. 107)
151-152	vcl	lowest tone emended from E to C (E is interpreted as a notational error)
158	vl I, II	<> supplied editorially in agreement with b. 38
163	vl I	slur notes 5-8 emended to slur notes 5-6 + slur notes 7-8 in agreement with b. 42
223-225	vcl	node 1: marc. supplied editorially by analogy with b. 87-89
244	vla	node 3: marc. supplied editorially by analogy with b. 108 (vl I)
248	vl I	node 3: marc. supplied editorially by analogy with b. 112 (vla)

2 Variations on “O Sacred Head, Now Wounded” (BVN 71)

SOURCE

A. Score. Autograph

Royal Danish Library, Copenhagen. Rued Langgaard’s Collection RLS 68,1. Autograph. Fair copy in ink; corrections and additions in ink and pencil (also autograph).

Title: *Rued Langgaard* | *Chamber music*. [written over an earlier, now erased and illegible title] | *for 2 Violins 1 Viola 1 Cello*. | *Variations on* | “*O Sacred Head, Now Wounded*” | [*for string orchestra (string quartet)*]; these words pasted over with a scrap of paper] | *comp. 1914 in Värmland (July)* [written over an erased and illegible earlier dating]

Heading at top of p. 3: *Variations* | *on* | “*O Sacred Head, Now Wounded*” [first word written over an earlier, now erased and illegible designation]

Dating at bottom of first page of music (after *Introduction*): *January 1931. Organ prelude at Mrs Kiddle’s Funeral. Bispebjerg Crematorium*. (all of this crossed over); – signed and dated

slut: *Rud Langgaard*. [senere tilføjet: *Komp færdig*] 8 Juli 1914 (Södervik) | *Renskrevet færdig* 31 Juli 1915 (Tyringe)
11 blade, 35,5 × 27 cm; 19 beskrevne sider (hvoraf variationerne udgør 18 sider).

Papirtype: omslaget (blad 1+11): *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] Nr. 6. *Folio 18* (18 systemer); – blad 2: *B. & H. Nr. 11. C. / 5. 10.* (18 systemer); – blad 3-10: *B. & H. Nr. 11. A. / 7. 14.* (18 systemer).

Indhold og paginering:

(titel), (blank side)

[s. 1]: *Introduction*

[s. 2]: blank (dog skimtes en udraderet blyantoversigt over *Tydske Sange*, 9 titler nævnes)

s. 3-4: *Variation I*

s. 5-6: *Var: II*

s. 6-8: *Var: III*

s. 8-10: *Var: IV*

s. 10-12: *Var: V*

s. 13-15: *Var: VI*

s. 15-18: *Var: VII*

(herefter påbegyndt partiturside pag. 5 med 4 takter af uidentificeret orkesterværk), (sidste side blank)

Kommentar

Partituret afspejler i hvert fald tre faser i værket tilblivelse:

1) Den oprindelige renskrift fra 1915, som med en del senere smårettelser udgør kildens blad 3-10, men som ikke er bevaret i sin helhed, idet et titelblad (omslag) mangler, ligesom der må have været en indledning, antagelig i form af et arrangement af salmemelodien “Mig hjertelig nu længes” (pagineringen siger intet herom, den er ikke i RLs håndskrift og er sandsynligvis tilføjet efter RLs tid).

2) En revitalisering af værket i 1940 (årstallet fremgår af en værkfortegnelse, det findes ikke i nodekilderne). Det nuværende omslag (blad 1 og 11) med titel kom til, og en række betegnelser på den dengang første nodeside med begyndelsen af variation 1 (nu s. 3) blev føjet til, nemlig overskriften *Variationer over “Mig hjertelig nu længes”* og derunder *Variation 1*, øverst til højre *Rued Langgaard* og kompositionsåret (1914) samt til venstre tempoangivelsen *Andante sostenuto* og endvidere instrumentangivelser, taktart og dynamik. Ingen af disse angivelser fandtes på denne side i forvejen, hvilket indikerer, at der før variation 1 oprindeligt var mindst én nodeside indeholdende værket’s “tema”/introduktion. En del rettelser og tilføjelser, der er indføjet med blæk og blyant i manuskriptet, ser ud til at være fra samme tid (1940). Det drejer sig om justering af tempoangivelser, supplerende dynamiske angivelser og småretoucheringer i musikken.

3) Komplettering af værket med en (ny) *Introduction* i form af et kvartetarrangement af et orgelpræludium fra 1931 til “Mig hjertelig nu længes” (BVN 214a). Manuskriptet til

at end: *Rud Langgaard*. [later addition: *Comp finished*] 8 July 1914 (Södervik) | *Fair copy completed* 31 July 1915 (Tyringe)
11 leaves, 35.5 × 27 cm; 19 pages of writing (of which the variations occupy 18 pages).

Paper type: cover (fols. 1+11): *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] Nr. 6. *Folio 18* (18 staves); – fol. 2: *B. & H. Nr. 11. C. / 5. 10.* (18 staves); – fols. 3-10: *B. & H. Nr. 11. A. / 7. 14.* (18 staves).

Contents and pagination:

(title), (blank page)

[p. 1]: *Introduction*

[p. 2]: blank (just visible is an erased list in pencil naming 9 *German Songs*)

pp. 3-4: *Variation I*

pp. 5-6: *Var: II*

pp. 6-8: *Var: III*

pp. 8-10: *Var: IV*

pp. 10-12: *Var: V*

pp. 13-15: *Var: VI*

pp. 15-18: *Var: VII*

(hereafter a score fragment on a page numbered 5, containing 4 bars of an unidentified orchestral work), (a blank page at the end)

Commentary

This score reflects at least three phases in the evolution of the work:

1) The original fair copy from 1915, which with some later minor corrections fills fols. 3-10 in the source, but does not survive in its entirety, as can be seen from the absence of a title page (cover); there must also have been some kind of introduction, presumably an arrangement of the chorale melody “O Sacred Head, Now Wounded” (the pagination provides no information here, for it is not in RL’s handwriting and was probably supplied after his time).

2) A revitalisation of the work from 1940 (the year is mentioned in a list of works; it is not found in the musical sources). At this stage the present cover with the title was added (fols. 1 + 11), as were various specifications written on what was then the first page of musical notation with the beginning of variation 1 (now p. 3); these specifications are the title *Variations on “O Sacred Head, Now Wounded”*, under which stands *Variation 1*; at the top right is the name *Rued Langgaard* and the year of composition (1914); and on the left is the tempo marking *Andante sostenuto* in addition to names of the instruments employed, time signature and dynamics. None of these specifications already appeared on this page, which indicates that before variation 1 there was originally at least one page of music containing the “theme”/introduction to the work. A number of corrections and additions in ink and pencil seem to be from the same time (1940). They are concerned with adjustments of tempo markings, additional dynamic signs and occasional retouchings of the musical text.

3) An expansion of the work with an *Introduction* (newly written) in the form of a quartet arrangement of an organ prelude from 1931 on “O Sacred Head, Now Wounded”

orgelpræludiet foreligger (RLS 89,25), men betragtes ikke som kilde til nærværende værk. Den tilføjede introduktion findes på et indlagt blad (blad 2), som efter skriften at dømmes kan være tilføjet i 1940 eller få år senere, men i hvert fald efter fase 2.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på partituret kilde **A**, som er den eneste foreliggende kilde i autograf. Tilføjelser og rettelser heri, der alle tillægges komponisten, respekteres.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgi-verens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgi-veren. Overflødige gentagelser af fortegn er udeladt uden videre. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triolangivelser samt manglende nodepunkteringer. Det samme gælder manglende bueafslutning efter side- eller systemskift i hovedkilden, såfremt der ikke er tvivl om intentionen. Små justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

NOTER

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehulsc'et' = c¹.

Takt	Stemme	Kommentar
51 (volte 2)	vcl	takten udfyldt i analogi med volte I (RL anfører heltaktpause, hvilket må opfattes som en klar fejl)
57	vl II	node 3: overflødig $\sharp$ for h udeladt
59	vla	node 4: gentaget $\sharp$ udeladt
81	vla	node 1-4: én bue ændret til to buer i analogi med vl II
92 (volte 2)	vl I	node 6: g ¹ rettet til a ¹ i overensst. med t. 99 (volte 1)
106	vla	node 1: overflødig $\sharp$ udeladt
132	vl II	sidste node (samklang): stacc. udeladt og erstattet af marc. (i analogi med vl I og vcl, hvor RL har indført denne ændring)
144	vl II	sf ændret til fz i analogi med vla

(BVN 214a). The manuscript of this organ prelude is extant (RLS 89,25) but is not regarded as a source of the present work. The new introduction is on an inserted leaf (fol. 2), which judging by the handwriting may have been added in 1940 or a few years later, but at all events after phase 2.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on source **A**; this score is the only extant autograph. Additions and corrections, all attributable to the composer himself, are respected.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are shown with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments and information about matters not indicated typographically in the edition are to be found in the notes.

Missing triplet marks and missing dots have been tacitly supplied. Missing 'half' ties and slurs in the context of a new system or a new page are likewise supplied tacitly as long as there is no doubt about the composer's intention. Minor adjustments of irregularly located marks of expression and dynamics have been made without comment.

NOTES

The pitch is indicated in the conventional way, i.e. 'keyhole-c' = c¹.

Bar	Part	Comment
51 (volte 2)	vcl	bar filled out by analogy with volte I (RL writes a whole bar's rest, which must clearly be an error)
57	vl II	note 3: superfluous $\sharp$ before b suppressed
59	vla	note 4: repeated $\sharp$ suppressed
81	vla	notes 1-4: single slur emended to two slurs by analogy with vl II
92 (volte 2)	vl I	note 6: g ¹ emended to a ¹ in accordance with b. 99 (volte 1)
106	vla	note 1: superfluous $\sharp$ suppressed
132	vl II	last note (harmony): stacc. suppressed and replaced by marc. (by analogy with vl I and vcl, where RL has made this change)
144	vl II	sf emended to fz by analogy with vla

KILDER

- A. Partitur. Afskrift (1931)**
B. Partitur. Autograf (1918, revideret 1931)
C. Bilag til B (1931)
D. Reviderede partitursider (1918-19)
E. Stemmer [1918]. Afskrift (revideret 1938)

A. Partitur. Afskrift (1931)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 61,1. Afskrift (Constance Langgaard). Tilføjelser og rettelser i autograf med blæk, blyant og farvestift.

Titel: *Strygekvartet No 2. | af | Rued Imm. Langgaard. | Partitur.* – foroven i autograf: *Partituret tilhører Komponisten*

Dateret s. 1 foroven (autograf, blyant delvis trukket op med blæk): *Komp Januar 1918. [...] | Ny Renskrift Juli 1931.* – dateret til slut (s. 71; autograf og CLs håndskrift): *Komp. 1918 | Januar | Renskrevet af | Constance Langgaard | Sommer 1931* 44 blade, 35,5 × 27 cm; fordelt i 4 separate læg med følgende indhold og paginering:

I. “*Bortdragende Stormsnyer*”: 14 blade, 28 beskrevne sider, pagineret: (titel), (side med oplysninger om opførelser), 1-26

II. *Bortkørende Tog*: 8 blade, 14 beskrevne sider, pagineret: (forside med påskriften II), (blank), 27-39, (blank)

III. *Skumrende Landskab*: 8 blade, 13 beskrevne sider, pagineret: (forside med påskriften III), (blank), 40-51, (2 blanke sider)

IV. “*Vandring*”: 12 blade, 21 beskrevne sider, pagineret: (forside med påskriften IV), (blank), 52-71, (2 blanke sider)

Papirtype: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] Nr. 3. F. 12 (12 systemer).

Titelbladets bagside rummer oplysninger i autograf om opførelser 1919 og 1938. Oplysning om opførelsen 1919 og en planlagt opførelse 1921 er anført i autograf s. 1 foroven.

Kommentar

Afskriften har det reviderede partitur **B** som forlæg, dog med et supplement i form af kilde **C**, som rummer en omkomponeret passage i sats IV. RL har efterfølgende gennemgået afskriften og foretaget en række korrektioner og tilføjelser, men ikke været opmærksom på, at CL havde overset visse detaljer ved kopieringen fra **B**. Satsernes titler var oprindeligt ikke med i afskriften, men er efterfølgende tilføjet af RL. Værket har skiftet placering i rækken af nummererede kvartetter, hvilket fremgår af, at nummeret 2 på titelsiden er skrevet oven i et udraderet, ulæseligt tal, ligesom det oprindeligt skrevne nummer i overskriften på første nodeside er klæbet over med en papirlap med angivelsen *No 2*.

SOURCES

- A. Score. Transcript (1931)**
B. Score. Autograph (1918, revised 1931)
C. Appendix to B (1931)
D. Revised score pages (1918-19)
E. Parts [1918]. Transcript (revised 1938)

A. Score. Transcript (1931)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 61,1. Transcript (Constance Langgaard). Autograph additions and corrections in ink, pencil and crayon.

Title: *String Quartet No 2. | by | Rued Imm. Langgaard. | Score.* – above this, in autograph: *The score belongs to the composer*

Dated p. 1 above (autograph, pencil partly inked in): *Comp January 1918. [...] | New fair copy July 1931.* – dated at the end (p. 71; autograph and in CL's handwriting): *Comp. 1918 | January | Fair copied by | Constance Langgaard | Summer 1931* 44 leaves, 35.5 × 27 cm; divided in 4 separate units with the following contents and paginations:

I. “*Storm Clouds Receding*”: 14 leaves, 28 pages of writing, paginated: (title), (page with information about performances), 1-26

II. *Train Passing By*: 8 leaves, 14 pages of writing, paginated: (front page with the inscription II), (blank), 27-39, (blank)

III. *Landscape in Twilight*: 8 leaves, 13 pages of writing, paginated: (front page with the inscription III), (blank), 40-51, (2 blank pages)

IV. “*The Walk*”: 12 leaves, 21 pages of writing, paginated: (front page with the inscription IV), (blank), 52-71, (2 blank pages)

Paper type: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] Nr. 3. F. 12 (12 staves).

The back of the title page has information in autograph about performances 1919 and 1938. Information about the 1919 performance and a planned performance 1921 are supplied in autograph on p. 1 above.

Commentary

The transcript has the revised score **B** as its source, however with a supplement in the form of source **C**, which contains a recomposed passage in movement IV. RL subsequently reviewed the transcript and made a number of corrections and additions, but has not been aware that CL overlooked certain details when copying from **B**. The titles of the movements were not originally included in the transcript but subsequently added by RL. The work has changed position in the series of numbered quartets, which is evident from the fact that number 2 on the title page is written on top of an erased, unreadable number, just as the originally written number in the heading on the first page of music is pasted over with a piece of paper bearing the designation *No 2*.

B. Partitur. Autograf (1918, revideret 1931)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 61,3. Autograf. Renskrift med blæk, revideret med blyant, farvestift og blæk.

Titel, oprindelig: "Komposition" / for / fire Strygeinstrumenter / af / Rud Langgaard – ændret med blæk og blyant til: [...] "Steppe –" / Strygekvarteret (No 2) D-mol. / af / Rud Langgaard [...] forneden på siden forskellige blyantstilskrifter, bl.a.: *Renskrives*]

Overskrift (s. 1): "Komposition" [overstreget] / [...] (tidligere titel, overstreget, ulæselig) Strygekvarteret ("Steppe") / "Steppe –" [skrevet oven i udraderet, ulæselig påskrift (motto?)]

Datering på titelbladet foroven: *Februar 1918* – datering efter sats I (s. 13): 21/2 18 – efter sats II (s. 19): 22/2 – efter sats III (s. 27): 22/2. – signeret og dateret efter sats IV (s. [42]): *Rud Langgaard* / 25 Februar 1918. / *Komp. Jan. 1918*.

22 blade, 35,5 × 27 cm; 44 beskrevne sider, pagineret med blyant foroven på siderne: titel, (side med digt af Thor Lange), 1-41, [42]; en tidligere paginering er angivet med blyant forneden på siderne: 1-4, (upag. s.), 6-10, (upag. s.), 12-22, 24-43.

Papirtype: *B. & H. Nr. 11. A. / 7.14.* (18 systemer).

Titelbladets bagside rummer digtet *Hej, Du Regn, Du Regn som Græsset væder* (4 strofer), betegnet: (*Lillerussisk Folkevise ved Thor Lange*); på s. 41 findes en blyantsskitse på 3 takter noteret på 1 system og betegnet *Lygtemandsmusik* (en forløber for *I det blafrende Efteraarslygteskær* BVN 206); på samme side findes datoen 17. Juni.

Kommentar

Manuskriptet var oprindeligt upagineret. Efter revision 1918/1919 overklæbde RL s. [5] med en ny side = kilde **D1**; s. [11] blev også overklæbet med en ny side = **D2**, og en erstatningsside blev indsat efter s. [22] = kilde **D3**. Derefter blev manuskriptets nodesider pagineret forneden med sidetallene 1-43. **D1**, **D2** og **D3** fik sidetal 5, 11 og 23. Revisionen 1931 blev foretaget med udgangspunkt i den oprindelige renskrift, altså uden de tre erstatningssider, og partitursiderne blev på dette tidspunkt repagineret 1-[42] foroven på siderne. Der er spor af en tidlig revision med blå farvestift og rødt blæk, som efterfølgende er blevet annulleret (udraderet). Den 'blå' revision skimtes i sats I s. 3-5 og s. 11 og ikke mindst i sats IV s. 29-36, mens korrektioner eller præciseringer med rødt blæk ses s. 5, 29, 31, 32 og 36. Sats IV har også ændringer med rød farvestift (specielt s. 35). Ingen af disse ændringsforslag blev implementeret i det reviderede partitur (**A**).

Alle satser blev ved revisionen 1931 forsynet med rettelser, tilføjelser og kommentarer med blyant og enkelte steder med blæk. Revisionen omfatter retoucheringer i sats I, II og III (artikulation, dynamik, tempi, enkelte nodeændringer), mens sats IV er betydeligt revideret og lidt forkortet; s. 37

B. Score. Autograph (1918, revised 1931)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 61,3. Autograph. Fair copy in ink, revised in pencil, crayon and ink.

Title, originally: "Composition" / for / four string instruments / by / Rud Langgaard – altered with ink and pencil to: [...] "Steppe –" / String Quartet (No 2) D minor. / by / Rud Langgaard [...] at the bottom of the page there are various pencil additions, a. o.: *To be fair copied*]

Heading (p. 1): "Composition" [crossed over] / [...] (previous title, crossed over, illegible) String Quartet ("Steppe") / "Steppe –" [written on top of an erased and illegible inscription (a motto?)]

Dating on the title page, above: *February 1918* – dating after movement I (p. 13): 21/2 18 – after movement II (p. 19): 22/2 – after movement III (p. 27): 22/2. – signed and dated after movement IV (p. [42]): *Rud Langgaard* / 25 February 1918. / *Comp. Jan. 1918*.

22 leaves, 35.5 × 27 cm; 44 pages of writing, paginated in pencil at the top of the pages: title, (page with poem by Thor Lange), 1-41, [42]; an earlier numbering is written in pencil at the bottom of the pages: 1-4, (unnumbered p.), 6-10, (unnumbered p.), 12-22, 24-43.

Paper type: *B. & H. Nr. 11. A. / 7.14.* (18 staves).

The back side of the title page has the poem *Hi, you rain, you rain that moistens the grass* (4 stanzas), designated: (*Little Russian folk song by Thor Lange*); on p. 41 there is a pencil sketch of 3 bars written on 1 staff and denoted *Will-o'-the-wisp Music* (a precursor of *In the Flickering Autumn Lamplight* BVN 206); on the same page the date 17 June is found.

Commentary

The manuscript was originally unpaginated. After revision in 1918/1919, RL pasted p. [5] over with a new page = source **D1**; p. [11] was also pasted over with a new page = **D2**, and a replacement page was inserted after p. [22] = source **D3**. Then the music pages of the manuscript were paginated at the bottom with page numbers 1-43. **D1**, **D2** and **D3** were given page numbers 5, 11 and 23. The revision in 1931 was made on the basis of the original fair copy, i. e. without the three replacement pages, and the score pages were at this time repaginated 1- [42] at the top of the pages. There are traces of an early revision with blue crayon and red ink, which has subsequently been canceled (erased). The 'blue' revision can be seen in movement I pp. 3-5 and p. 11 and not least in movement IV pp. 29-36, while corrections or clarifications with red ink are visible on pp. 5, 29, 31, 32 and 36. Movement IV also has alterations with red crayon (especially p. 35). None of these amendments were implemented in the revised score (**A**).

At the 1931 revision, all movements were provided with corrections, additions and comments in pencil and in some places in ink. The revision includes retouches in movements I, II and III (articulation, dynamics, tempi, alterations of single notes), while movement IV is significantly revised and slightly abbreviated; p. 37 has been partially crossed over

er delvis overstreget og foroven på denne har RL skrevet følgende besked til afskriveren CL: *Stop! maa omskrives*. Den omskrevne version af passagen findes på bilaget, kilde C.

C. Bilag til B (1931)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 61,5. Autograf; renskrift med blæk (rettelser med blæk, farvestift og blyant).

Ubetegnet; udateret.

1 blad, 34,5 × 26 cm; 2 beskrevne sider, pagineret 37 (og verso, 'omvendt': 2). Omfatter 14 takter før cfr. 46; verso (pag. 2) rummer partiturside (*Allegro poco con gravita*) til Symfoni nr. 5, 1. version, BVN 191.

Papirtype: 20 systemer uden angivelse af fabrikat.

Kommentar

Partiturbilag til **B**, s. 37. Omfatter takterne 203-216 i omarbejdet form.

D. Reviderede partitursider (1918-19)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling. Autograf. Renskrift med blæk.

1. Sats I. RLS 17,6 [blad 2].

Ubetegnet; udateret [1918].

1 blad, 35,5 × 27 cm; 2 beskrevne sider. Passagen fra cfr. 5 til og med 6 t. efter cfr. 6 (t. 105-137) findes på bladets ene side, pagineret 5 (verso rummer blyantsskitser til Symfoni nr. 5, 2. Version, BVN 216).

Papirtype: *B. & H. Nr. 11. A. / 7.14.* (18 systemer).

Var oprindeligt klæbet oven på **B**, s. 5. Den blanke bagside blev 1931 udnyttet som skitsepapir.

2. Sats I. RLS 61,4.

Ubetegnet; udateret [1918].

1 blad, 35,5 × 27 cm; 2 beskrevne sider. Passagen fra t. 4 før cfr. 13 til og med t. 5 efter cfr. 14 (t. 255-282) findes på bladets ene side, pagineret 11 (verso rummer ubetegne og udaterede blyantsskitser til strygekvartet nr. 5 BVN 189, sats III).

Papirtype: 18 systemer uden angivelse af fabrikat.

Var oprindeligt klæbet oven på **B**, s. 11. Den blanke bagside blev 1931 udnyttet som skitsepapir.

3. Sats III. RLS 91,18a.

Ubetegnet; udateret [1919].

1 blad, 35,5 × 27 cm; 2 beskrevne sider. Passagen fra cfr. 28 til cfr. 32 findes på bladets ene side, pagineret 23 (verso rummer skitse til orgelstykket *Liden Kirstens Dødedans i Ribe* BVN 359:6, dateret 16.12.1948, samt udateret titelpåskrift vedr. *Michael-Hymne* BVN X1).

Papirtype: 18 systemer uden angivelse af fabrikat.

Bilag til **B** med omkomponeret version (53 takter) af passagen t. 43-88 i **B**. Revisionen er udateret, men kan med stor sandsynlighed tidsfæstes til 1919 på grundlag af nodeskriftens karakter. Revisionen blev implementeret i stemmesættet kilde **E**.

and on top of this RL has written the following message to the copyist CL: *Stop! must be rewritten*. The recomposed version of the passage can be found in the appendix, source C.

C. Appendix for B (1931)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 61,5. Autograph; fair copy in ink (corrections in ink, crayon and pencil).

Undesignated; undated.

1 leaf, 34.5 × 26 cm; 2 pages of writing, paginated 37 (and on the verso, 'upside down': 2). Comprises 14 bars before fig. 46; verso (pag. 2) includes a score page (*Allegro poco con gravita*) for Symphony no. 5, 1st version, BVN 191.

Papirtype: 20 staves without manufacturer's name.

Commentary

Score appendix for **B**, p. 37. Comprises bars 203-216 in altered form.

D. Revised score pages (1918-19)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection. Autograph. Fair copy in ink.

1. Movement I. RLS 17,6 [fol. 2].

Undesignated; undated [1918].

1 leaf, 35.5 × 27 cm; 2 pages of writing. The passage from fig. 5 up to and including b. 6 after fig. 6 (bb. 105-137) is found on one side of the leaf, paginated 5 (verso includes pencil sketches for Symphony no. 5, 2nd version, BVN 216). Paper type: *B. & H. Nr. 11. A. / 7.14.* (18 staves).

Originally glued onto **B**, p. 5. The blank back side was in 1931 utilized as sketch paper.

2. Movement I. RLS 61,4.

Undesignated; undated [1918].

1 leaf, 35.5 × 27 cm; 2 pages of writing. The passage from b. 4 before fig. 13 up to and including b. 5 after fig. 14 (bb. 255-282) is found on one side of the leaf, paginated 11 (verso includes undesignated and undated pencil sketches for String quartet no. 5, BVN 189, movement III).

Paper type: 18 staves without manufacturer's name.

Originally glued onto **B**, p. 11. The blank back page was in 1931 used as sketch paper.

3. Movement III. RLS 91,18a.

Undesignated; undated [1919].

1 leaf, 35.5 × 27 cm; 2 pages of writing. The passage from fig. 28 to fig. 32 is found on one side of the leaf, paginated 23 (verso includes sketch for the organ piece *Little Kirsten's Dance of Death in Ribe* BVN 359:6, dated 16 Dec. 1948, as well as an undated title inscription regarding *Michael-Hymn* BVN X1).

Paper type: 18 staves without manufacturer's name.

Appendix for **B** including the recomposed version (53 bars) of the passage bb. 43-88 in **B**. The revision is undated, but can in all probability be dated to 1919 based on the nature of the music notation. The revision was implemented in the set of parts source **E**.

E. Stemmer [1918]. Afskrift (revideret 1938)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 61,2. Afskrift med blæk signeret AD (i.e. August Devald); revision i autograf i form af rettelser, tilføjelser, overklæbninger og sammenklæbede sider.

Titel (vI I, vI II, vIa, delvis i autograf): [...] / [*Quartetto* overstreget] *Strygekvarteret No 2. / af / Rued Langgaard.* (vcl har et nyere omslag med titel i autograf)

Dateret: vI I efter sidste takt (s. 13): *R.L. / Jan. 38 (delvis ændret og omskrevet.)* – tilsvarende dateringer findes i vI II (s. 13) og vIa (s. 13); vcl (s. 11) har: *Rued Langgaard / Jan. 1938. / delvis ændret / og omskrevet*

4 stemmer: 7 + 8 + 7 + 8 blade, 34,5 × 25 cm; stemmerne omfatter hhv. 13, 13, 13 og 12 paginerede sider.

Papirtype: 12 systemer uden angivelse af fabrikat.

Foroven på titelbladet har RL på alle fire stemmer skrevet: *Revideret.*

Kommentar

Der er tale om de originale stemmer udskrevet til opførelsen i januar 1919. Stemmerne er efterfølgende blevet ført ajour med en mindre revision af sats III, som må have fundet sted kort efter opførelsen (jfr. kilde **D3**). Denne tidlige revision blev elimineret ved revisionen 1931, hvor RL vendte tilbage til satsens oprindelige version. Stemmerne var oprindeligt uden satstitler; de blev formodentlig først tilføjet, da RL i jan. 1938 gennemreviderede stemmesættet forud for en opførelse i Statsradiofonien og derved bragte det i overensstemmelse med det reviderede partitur **A**. RLs revision er dog ikke gennemført ned til mindste detalje. Flere steder har han overset, at der ved revisionen var blevet foretaget en ændring, ligesom visse afskriverfejl og misforståelser, der går helt tilbage til 1918, ikke er blevet rettet. På den anden side har RL indsat enkelte fortegn og artikulationsangivelser, som mangler i **A**. Stemmerne blev benyttet frem til fremkomsten i 1991 af den første trykte udgave (Samfundet til Udgivelse af Dansk Musik) og rummer strøgangivelser, fingersætninger osv. indføjet af musikere.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på kilde **A**, den af CL udførte afskrift efter det reviderede originalpartitur **B** (med tilhørende bilag, **C**). Der er foretaget kollation med kilde **B** og **C** med henblik på at identificere afskriverfejl og forglemmelser i **A**. Stemmesættet kilde **E** rummer enkelte detaljer i autograf, som ikke findes i **A** og **B**, og disse er inkorporeret i udgaven i det omfang, de kompletterer kilde **A**. Kildegruppen **D** er uden relevans for udgaven.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgi-verens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og buændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsforte-gn i runde parenteser er tilføj- et af udgi-veren. Redaktionelle kommentarer

E. Parts [1918]. Transcript (revised 1938)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 61,2. Transcript in ink signed AD (i.e. August Devald); revision in autograph in the form of corrections, additions, glued in corrections and pages glued together.

Title (vI I, vI II, vIa, partly in autograph): [...] / [*Quartetto* crossed over] *String Quartet No 2. / by / Rued Langgaard.* (vcl has a more recent cover with an autograph title)

Dated: vI I after the last bar (p. 13): *R.L. / Jan. 38 (partly altered and rewritten.)* – similar datings are found in vI II (p. 13) and vIa (p. 13); vcl (p. 11) has: *Rued Langgaard / Jan. 1938. / partly altered / and rewritten*

4 parts: 7 + 8 + 7 + 8 leaves, 34.5 × 25 cm; the parts comprise 13, 13, 13 and 12 pages respectively.

Paper type: 12 staves without manufacturer's name.

At the top of the title page of all four parts, RL has written: *Revised.*

Commentary

These are the original parts produced for the premiere in January 1919. The parts have subsequently been updated with a minor revision of movement III, which must have taken place shortly after the performance (cf. source **D3**). This early revision was eliminated by the revision of 1931, when RL returned to the original version of the movement. The parts were originally without movement titles; they were probably first added when RL in Jan. 1938 revised the parts thoroughly prior to a performance in the State Radio and thereby brought the set in accordance with the revised score **A**. However, RL's revision was not carried out down to the smallest detail. In several places, he overlooked an alteration made in the revision process, as well as certain copying errors and misunderstandings dating back to 1918. On the other hand, RL inserted some accidentals and articulation marks, which are missing in **A**. The parts were used until the appearance in 1991 of the first printed edition (The Society for the Publication of Danish Music) and contain bowings, fingerings, etc. inserted by musicians.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on source **A**, the transcript made by CL after the revised original score **B** (with accompanying appendix, **C**). Collations have been made with sources **B** and **C** in order to identify copying errors and oversights in **A**. The set of parts, source **E**, contains certain details in autograph that are not found in **A** and **B**, and these are incorporated in the edition to the extent that they supplement source **A**. Source group **D** is of no relevance to the edition.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are printed with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial

samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noteapparatet.

NOTER

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹.

Sats I

Takt	Stemme	Kommentar
99, 103	vl I, II	node 1: flageolet-angivelse tilføjet iht. B
107	vl II	node 1: flageolet-angivelse tilføjet iht. B
110	vl I	node 1: flageolet-angivelse overstreget i B ; tilføjet redaktionelt i analogi med t. 107 og vl II i B (hvor angivelsen ikke er overstreget)
111	vl I	flageolet-angivelsen findes i E
	vl II	node 1: flageolet-angivelse tilføjet iht. B
117	vl I	node 2: ♯ tilføjet iht. B
128	vl I	bindebue til t. 129 annulleret i B , men ikke det tilsvarende sted t. 274
153	vla, vcl	node 1: stacc. tilføjet iht. B
174	vl I, II	node 2: stacc. tilføjet iht. B
	vcl	node 1: <i>ffz</i> tilføjet iht. B
186	vla	node 2: <i>fz</i> tilføjet iht. B
	vcl	<i>f</i> tilføjet iht. B
215	vla	node 3: ♯ for f ¹ tilføjet iht. E (autograf; findes ikke i A og B)
225	vla	node 2-3: portamento tilføjet iht. B
228-230,		
232-234	vl II	bue tilføjet iht. B
235	vl I, II	<i>poco</i> tilføjet iht. B
245, 249,		
253	vl I, II	flageolet-angivelse og <i>pp</i> tilføjet iht. B
257	vl I, II	flageolet-angivelse tilføjet iht. B
274-275	vl I	bindebue tilføjet iht. B
292, 293	vla, vcl	node 5: marc. tilføjet iht. E (autograf; findes ikke i A og B)

Sats II

Takt	Stemme	Kommentar
6	–	<i>Preso impetuoso</i> (B) er i A rettet til <i>Presto</i> , mens angivelse i t. 35 i A er uændret
6-7	vla, vcl	⇒ justeret iht. B
18, 19,		
20	vl II	<i>ffz</i> × 6 tilføjet iht. B (A har det oprindelige <i>ff</i> før forslagsnoden i hver takt; at <i>ffz</i> er

comments and information about things not indicated typographically in the edition are to be found in the notes.

NOTES

The pitch is indicated in a conventional way, i.e. 'the keyhole c' = c¹.

Movement I

Bar	Part	Comment
99, 103	vl I, II	node 1: flageolet mark supplied in accordance with B
107	vl II	node 1: flageolet mark supplied in accordance with B
110	vl I	node 1: flageolet mark crossed over in B ; supplied editorially by analogy with b. 107 and vl II in B (where the mark is not deleted)
111	vl I	flageolet mark not in E
	vl II	node 1: flageolet mark supplied in accordance with B
117	vl I	node 2: ♯ supplied in accordance with B
128	vl I	tie to b. 129 annulled in B , but not at the corresponding place b. 274
153	vla, vcl	node 1: stacc. supplied in accordance with B
174	vl I, II	node 2: stacc. supplied in accordance with B
	vcl	node 1: <i>ffz</i> supplied in accordance with B
186	vla	node 2: <i>fz</i> supplied in accordance with B
	vcl	<i>f</i> supplied in accordance with B
215	vla	node 3: ♯ before f ¹ supplied in accordance with E (autograph; not in A , B)
225	vla	notes 2-3: portamento supplied in accordance with B
228-230,		
232-234	vl II	slur supplied in accordance with B
235	vl I, II	<i>poco</i> supplied in accordance with B
245, 249,		
253	vl I, II	flageolet mark and <i>pp</i> supplied in accordance with B
257	vl I, II	flageolet mark supplied in accordance with B
274-275	vl I	tie supplied in accordance with B
292, 293	vla, vcl	node 5: marc. supplied in accordance with E (autograph; not in A , B)

Movement II

Bar	Part	Comment
6	–	<i>Preso impetuoso</i> (B) corrected in A to <i>Presto</i> , while in b. 35 in A , the indication is unchanged
6-7	vla, vcl	⇒ adjusted in accordance with B
18, 19,		
20	vl II	<i>ffz</i> × 6 supplied in accordance with B (A has the original <i>ff</i> before the graze note in

		gyldigt støttes af E , hvori RL har tilføjet <i>ffz</i> ligesom i B)
19-20	vl I	⇒ tilføjet iht. B
20	vla	bue mellem forslagsnode og node 1 tilføjet iht. B
56, 57	vcl	node 2: marc. tilføjet iht. E (autograf; findes ikke i A og B)
62-63	vl II	⇒ justeret iht. B
79-80	vl II	⇒ tilføjet iht. B
79, 80	vl I	<i>ffz</i> × 4 tilføjet iht. B i hvilken angivelserne i t. 79 dog er overskrevet med hhv. ned- og opstrøgsangivelser; <i>ffz</i> findes i E (men ikke i autograf); jfr. også noten til t. 18-20 (vl II)
	vcl	<i>ffz</i> × 4 tilføjet iht. B i hvilken angivelserne i t. 80 dog er overskrevet med hhv. ned- og opstrøgsangivelser; <i>ffz</i> findes i E (men ikke i autograf); jfr. også noten til t. 18-20 (vl II)
	vcl	bue mellem forslagsnode og node 1 tilføjet iht. B
98	vcl	⇒ tilføjet iht. B
101	vl I	<i>pp</i> findes i E (ikke i autograf)

Sats III

Takt	Stemme	Kommentar
91	vcl	◀ ▶ justeret i analogi med t. 3 (angivelsen i A er kopieret efter B , hvor en fremmed hånd har tilføjet kilerne over to takter; i t. 3 i B er de tilføjet af RL)
102	vla	sidste node: f rettet til g iht. B og i analogi med t. 14 (afskriverfejl i A)
120	vla, vcl	bue tilføjet iht. B og i analogi med t. 32
132	–	<i>pastorale</i> tilføjet iht. E (autograf)
133	vla	node 4: noteret som f i A , B og E (jfr. e i t. 132 samt i t. 1, 2, 5, 6 etc.)

Sats IV

Takt	Stemme	Kommentar
7	vl II	node 4: rettet fra b til c ¹ iht. B (og i overrensst. med E)
41	vcl	node 3-4: bue tilføjet iht. B
48	vla, vcl	node 2-3: bue tilføjet iht. B
49	vla	node 2: marc. tilføjet i E i autograf; forekommer ingen parallelle steder; ikke medtaget i udgaven
	vcl	<i>f</i> tilføjet iht. E (autograf; findes ikke i A og B)
56	vcl	node 2: ♯ tilføjet iht. B

		each bar; that <i>ffz</i> is valid is supported by E in which RL added <i>ffz</i> as in B)
19-20	vl I	⇒ supplied in accordance with B
20	vla	slur between grace note and note 1 supplied in accordance with B
56, 57	vcl	node 2: marc. supplied in accordance with E (autograph; not in A , B)
62-63	vl II	⇒ adjusted in accordance with B
79-80	vl II	⇒ supplied in accordance with B
79, 80	vl I	<i>ffz</i> × 4 supplied in accordance with B in which, however, the marks in b. 79 are overwritten with down and up bowing marks; <i>ffz</i> is found in E (but not in autograph); cf. note to bb. 18, 19, 20 (vl II)
	vcl	<i>ffz</i> × 4 supplied in accordance with B in which, however, the marks in b. 80 are overwritten with down and up bowing marks; <i>ffz</i> is found in E (but not in autograph); cf. note to bb. 18-20 (vl II)
	vcl	slur between grace note and note 1 supplied in accordance with B
98	vcl	⇒ supplied in accordance with B
101	vl I	<i>pp</i> is in E (not in autograph)

Movement III

Bar	Part	Comment
91	vcl	◀ ▶ adjusted by analogy with b. 3 (the indication in A is copied after B in which an unknown hand has supplied hairpins over two bars; in b. 3 in B they are added by RL)
102	vla	last note: f emended to g in accordance with B and by analogy with b. 14 (copying error in A)
120	vla, vcl	slur supplied in accordance with B and by analogy with b. 32
132	–	<i>pastorale</i> supplied in accordance with E (autograph)
133	vla	note 4: notated as f in A , B and E (cf. e in b. 132 and in bb. 1, 2, 5, 6, etc.)

Movement IV

Bar	Part	Comment
7	vl II	note 4: emended from b, til c ¹ in accordance with B (and in agreement with E)
41	vcl	notes 3-4: slur supplied in accordance with B
48	vla, vcl	notes 2-3: slur supplied in accordance with B
49	vla	note 2: marc. added in E in autograph; is not present in parallel places; not included in the edition
	vcl	<i>f</i> supplied in accordance with E (autograph; not in A , B)
56	vcl	note 2: ♯ supplied in accordance with B

58	vla	node 2-3: oprindelig a ¹ ; rettet i B til g ¹ som også findes i A ; ikke rettet af RL i E , og ikke ændret af RL i gentagelsen t. 127 (se note hertil)	58	vla	notes 2-3: originally a ¹ ; corrected in B to g ¹ which is also in A ; not corrected by RL in E , and not in the repetition b. 127 (see note below)
60	vla	node 2: c ¹ ændret til d ¹ i overensst. med t. 129 og i analogi med t. 64, 70, 133, 139 (RL har ændret node 2 til en gentagelse af node 1, men har overset at foretage rettelsen i t. 60 i A , B og E)	60	vla	note 2: c ¹ emended to d ¹ in agreement with b. 129 and by analogy with bb. 64, 70, 133, 139 (RL changed note 2 to a repetition of note 1 but forgot to correct b. 60 in A , B and E)
61	vl II vla	node 2: marc. tilføjet iht. B node 2-3: bue tilføjet iht. B	61	vl II vla	note 2: marc. supplied in accordance with B notes 2-3: slur supplied in accordance with B
63	vla, vcl	node 1: marc. tilføjet iht. E (autograf; findes ikke i A og B)	63	vla, vcl	note 1: marc. supplied in accordance with E (autograph; not in A , B)
63, 69, 132, 138	vcl	E har marc. på node 2 i autograf i disse takter; findes ikke i vla (E) og ikke i A og B (ikke medtaget i udgaven)	63, 69, 132, 138	vcl	E has autograph marc. at note 2 in these bars; not to be found in vla (E) and not in A and B (not included in the edition)
102	vla	node 3: stacc. tilføjet iht. B	102	vla	note 3: stacc. supplied in accordance with B
106	vl I	node 1: † tilføjet iht. B	106	vl I	note 1: † supplied in accordance with B
118	vcl	f tilføjet iht. B	118	vcl	f supplied in accordance with B
127	vla	node 2-3: ændret fra a ¹ til g ¹ i analogi med t. 58 (a ¹ findes i A , B og E ; jfr. note til t. 58)	127	vla	notes 2-3: emended from a ¹ to g ¹ by analogy with b. 58 (a ¹ is not in A , B and E ; cf. note to b. 58)
129	vla, vcl vcl	node 2: opr. noteret som i t. 60, men ændret ved revisionen i B node 3-4: bue tilføjet iht. B	129	vla, vcl vcl	note 2: originally notated as in b. 60, but altered by revision in B notes 3-4: slur supplied in accordance with B
131	vcl	node 2: b ændret til h († fjernet) i analogi med t. 62, hvor RL ved revisionen har overstreget opløsningstegnet i B (en svag overstregning af † med rødt blæk i B t. 131 er ikke respekteret i A); i E er † ikke annulleret	131	vcl	note 2: b, emended to h († deleted) by analogy with b. 62 in which RL by revision has crossed out the natural in B (a faint deletion of † with red ink in B b. 131 is not respected in A); in E the † is not annulled
132	vcl	node 1: marc. tilføjet iht. E (autograf; findes ikke i A og B)	132	vcl	note 1: marc. supplied in accordance with E (autograph; not in A , B)
133	vla, vcl	node 2: opr. noteret som i t. 60, men ændret i B	133	vla, vcl	note 2: originally notated as in b. 60 but altered in B
138	vcl	node 1: marc. tilføjet iht. E (autograf; findes ikke i A og B)	138	vcl	note 1: marc. supplied in accordance with E (autograph; not in A , B)
143	-	B har <i>allargando</i> (ikke annulleret i B , findes ikke i A)	143	-	B has <i>allargando</i> (not annulled in B , not in A)
150	vcl vcl	p tilføjet iht. B node 3: stacc. tilføjet iht. B	150	vcl vcl	p supplied in accordance with B note 3: stacc. supplied in accordance with B
154	vcl vcl	node 2: † for a ¹ tilføjet iht. B node 1-2: stacc. findes i E (ikke i autograf)	154	vcl vcl	note 2: † for a ¹ supplied in accordance with B notes 1-2: stacc. is found in E (not in autograph)
157	vcl vla	node 3-4: stacc. tilføjet iht. B node 1, 4: stacc. tilføjet iht. B	157	vcl vla	notes 3-4: stacc. supplied in accordance with B notes 1, 4: stacc. supplied in accordance with B

161	vcl	node 1-2: stacc. tilføjet iht. B (stacc. node 3 findes i E , ikke autograf)
168	vlc	node 1: ♯ for H findes i E (ikke i autograf)
171	vla	node 2: marc. tilføjet iht. B
188	vla	node 1: ♯ for h tilføjet iht. E (autograf; findes ikke i A og B)
206	vl II	node 3: ♯ for f ² tilføjet iht. E (autograf; findes ikke i A og B)
207	vcl	node 1: (♯) skyldes RL
210-211	vl I, II	⇒ tilføjet iht. C (bilag, 1931)
211	vcl	<i>arco</i> tilføjet iht. RLs tilføjelse i E (autograf)
214-215	vl I	bue tilføjet iht. C

4 Rosengårdsspil (BVN 153)

KILDE

A. Partitur. Autograf

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 66,1. Autograf. Renskrift med blæk; tilføjelser og rettelser med blæk og blyant.

Overskrift (på første nodeside): *Rosengårdsspil. (II)*

Dateret og signeret til slut: 7 August 1918. | (*Kerteminde*) / *Komp Juni 1918* / *R.L.*

11 blade, 25 x 34,5 cm (tværfolio); 22 beskrevne, upaginerede sider. Mærker efter hæftning og tegn på beskæring viser, at manuskriptet tidligere har været indbundet.

Papirtype: 16 systemer uden angivelse af fabrikat.

Indhold:

s. [1]-[7]: I / *Interiör.*

s. [8]-[11]: II / "Mozart" (først skrevet, nu udstreget: "*Rococco*")

s. [12]-[15]: III. / *Draabefald*

s. [16]-[21]: IV / *Rococco.*

Manuskriptets oprindelig blanke bagside (s. [22]) er udfyldt med en ubetegnet skitse, som fortsætter s. [21], hvor slutdateringen 30-3 26 findes. Det drejer sig om en skitse til orgelkompositionen *Præludium over "Jeg vil din Pris udsjunge"* (BVN 194).

Kommentar

Manuskriptet er præget af skitseagtige rettelser, overstregninger og tilføjelser foretaget af komponisten med blyant og blæk. De fleste tilføjelser hidrører fra sekundær anvendelse af 1. og 4. sats, der i omarbejdet og transponeret form blev genanvendt i 1931 som 1. og 3. sats af strykekvartet nr. 4 (BVN 215). Visse af blyantstilføjelserne er imidlertid af tidligere dato. Det gælder bl.a. nogle notater, som tyder

161	vcl	notes 1-2: stacc. supplied in accordance with B (stacc. note 3 is in E , not in autograph)
168	vlc	note 1: ♯ before B is found in E (not in autograph)
171	vla	note 2: marc. supplied in accordance with B
188	vla	note 1: ♯ before b supplied in accordance with E (autograph; not in A , B)
206	vl II	note 3: ♯ before f ² supplied in accordance with E (autograph; not in A , B)
207	vcl	note 1: (♯) is due to RL
210-211	vl I, II	⇒ supplied in accordance with C (appendix, 1931)
211	vcl	<i>arco</i> supplied in accordance with RL's addition in E (autograph)
214-215	vl I	slur supplied in accordance with C

4 Rose Garden Play (BVN 153)

SOURCE

A. Score. Autograph

The Royal Danish Library, Rued Langgaard's Collection, RLS 66,1. Autograph. Fair copy in ink; additions and corrections in ink and pencil.

Heading (on the first page of music): *Rose Garden Play. (II)*

Dated and signed at end: 7 August 1918. | (*Kerteminde*) | *Comp June 1918* / *R.L.*

11 leaves; 25 x 34.5 cm (oblong folio); 22 unnumbered pages of writing. Marks from stitching and signs of trimming show that the manuscript has previously been bound.

Paper type: 16 staves without manufacturer's name.

Contents:

pp. [1]-[7]: I / *Interiör.* [*Interior*]

pp. [8]-[11]: II / "Mozart" (first written, now deleted: "*Rococco*")

pp. [12]-[15]: III. / *Draabefald* [*Drops Falling*]

pp. [16]-[21]: IV / *Rococco.*

The originally blank back page of the manuscript (p. [22]) has been filled with an undesignated sketch that continues on p. [21], where the final date 30-3 26 is found. This is a sketch for the organ composition *Prelude on 'I Will Sing Thy Praise'* (BVN 194).

Commentary

The manuscript is characterised by sketch-like corrections, deletions and additions carried out by the composer in pencil and ink. Most of the additions derive from secondary use of the 1st and 4th movements which, in revised and transposed form were re-used in 1931 as the 1st and 3rd movements of String Quartet no. 4 (BVN 215). Some of the additions in pencil, however, are from an earlier date. This applies, for instance, to certain remarks which indicate that Langgaard, at some point in the 1920s, has considered revising or making

på, at Langgaard på et tidspunkt i 1920'erne har haft i tanken at revidere eller renskrive hele kvartetten. Samtidig har han over de enkelte satser tilføjet forslag til nye satstitler: *Mødet – Spadsereturene – Afskeden – Mindet*. Endelig er renskriften et par steder kompletteret med blå og rød farvestift, sandsynligvis enten af musikerne (under indstuderingen af værket forud for opførelsen i 1918) eller af den nodeskriver, som udskrev de nu forsvundne stemmer til uropførelsen.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på den eneste foreliggende kilde til værket, partituret kilde A. Udgaven præsenterer værket i dets 1918-form, svarende til kildens oprindelige, blækskrevne tekst. De få rettelser og tilføjelser, som Langgaard har foretaget under renskrivningen eller kort derefter, er betragtet som hørende til denne fase, mens senere rettelser i RLs håndskrift er ignoreret. Tilføjelserne med farvestift, som formodentlig ikke er i autograf, er taget til følge på redaktionelt niveau, dvs. med typografisk markering i udgaven.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgi- verens tilføjelser og rettelser er markeret typografisk i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er dog angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsforte- gn i runde parenteser skyldes udgi- veren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk marke- ret i udgaven, findes i noterne.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt an- går manglende triolangelser. Mindre justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre. Passager, der gentages, er redaktionelt kompletteret (vice versa) og notationsmæssigt egaliseret.

NOTER

Vedr. titlen: I kompositionens titel er udeladt nummerbetegnelsen (II). Dels er der i dag kun ét værk af en oprindelig række på fire strygekvartetter, som bærer titlen *Rosengardsspil*, dels har Langgaard ikke nummereret disse værker systematisk. Nærværende kvartet uropførtes således under betegnelsen *Rosengardsspil I*.

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹.

Sats I

Takt	Stemme	Kommentar
1	–	tempobetegnelsen opr. skrevet <i>Andantino semplice e con tenerezza</i> , men straks eller kort efter ændret ved overstregning og tilføjelse til <i>Poco Andantino semplice</i> ; programmet fra uropførelsen 1.12.1918 har <i>Poco andantino semplice</i>

a fair copy of the entire quartet. At the same time, he added new suggested titles above the individual movements: *The Meeting – The Walks – The Departure – The Memory*. Finally, in a couple of places the fair copy has been supplemented by markings in blue and red crayon, probably either by the musicians (while rehearsing the work before performing it in 1918) or by the music copyist who wrote out the now lost parts for use at the first performance.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on the sole existing source of the work, the score source A. The edition presents the work in the 1918 form, corresponding to the original, ink-written version of the source. The few corrections and additions that Langgaard made during the writing of the fair copy or shortly afterwards have been considered as belonging to this phase, whereas later corrections in RL's handwriting have been ignored. Additions in coloured crayon, which are presumably not in autograph, have been taken into account at an editorial level, i.e. by typographical indication in the edition.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are shown with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments and information about things not indicated typographically in the edition are to be found in the notes.

Missing triplets have been tacitly supplied. Minor adjustments of irregularly located marks of expression and dynamics are undertaken without comment. Repeated passages have been editorially supplemented (vice versa) and the notation has been made consistent.

NOTES

Regarding the title: The number indication (II) has been omitted from the title of the composition. Partly because there now exists only one work out of an original series of four string quartets that have the title *Rosengardsspil*, partly because Langgaard has not numbered these works systematically. The present quartet was originally performed with the title *Rosengardsspil I*.

The pitch is indicated in the conventional way, i.e. 'keyhole-c' = c¹.

Movement I

Bar	Part	Comment
1	–	the tempo originally indicated as <i>Andantino semplice e con tenerezza</i> , but immediately or shortly after altered by deletion and addition to <i>Poco Andantino semplice</i> ; the programme from the first performance 1 Dec. 1918 has <i>Poco andantino semplice</i>

52	vl II	node 2: ♯ tilføjet i kilden med blyant (RL?); taget redaktionelt til følge
	vla	node 8: ♯ tilføjet i kilden med blyant (RL?); taget redaktionelt til følge
55-57	vcl	underlagt tekst er indføjet med blyant af RL i kilden – ikke længe efter fuldførelsen af renskriften efter skriften at dømme; der er tale om et citat af strofe 1-2 fra Goethes digt <i>Gleich und Gleich</i> ; originalteksten har dog <i>Blumenglöckchen</i>
75	vla	node 1: h rettet til c ¹ i overensstemmelse med t. 6
86	vcl	bue fra node 2 til t. 87 (node 1) udeladt i analogi med t. 87-88 (buen er i kilden overstreget af komponisten, men måske så sent som ved revisionen i 1931 med henblik på strygekvartet nr. 4)

Sats II

Takt	Stemme	Kommentar
3-5	vl I, II	<i>sempre staccato</i> i t. 3 udeladt og erstattet af prikker til og med t. 5, node 1
13	vla	node 3: dis ² rettet til cis ² i analogi med t. 66
21	vl 1	node 3: stacc. udeladt i overensst. med t. 25 og i analogi med t. 74 og 78
30 (2. v.)	vl 2	node 1-2: bue udeladt (og stacc. tilføjet) i overensst. med t. 30 (1. volte)(RL har rettet notationen i 1. volte, men glemt at rette 2. volte)
35	vcl	node 1: Fis rettet til Gis i analogi med t. 37
80-83	tutti	<i>stacc.</i> udeladt og erstattet af prikker
126-127	vl I, II, vla	<i>sempre stacc.</i> udeladt og erstattet af prikker
128	vl I, II	node 2: stacc. udeladt i analogi med med vla og vlc
140-143	tutti	<i>stacc.</i> udeladt og erstattet af prikker.

Sats III

Takt	Stemme	Kommentar
71	vcl	bue node 1-2 udeladt i overensstemmelse med t. 4 og 66

Sats IV

Takt	Stemme	Kommentar
1	–	tempobetegnelsen opr. skrevet <i>Moderato con grazia</i> , men er straks eller kort efter ændret ved overstregning til <i>Con poco moto</i> , hvilket igen er rettet til <i>Poco</i>

52	vl II	note 2: ♯ added in the source with pencil (RL?); supplied editorially
	vla	note 8: ♯ added in the source with pencil (RL?); supplied editorially
55-57	vcl	the undrelaid text has been added in pencil by RL in the source – not long after the completion of the fair copy, judging by the handwriting; it is a quotation of the first two verses of Goethe's poem <i>Gleich und Gleich</i> , although the original text has <i>Blumenglöckchen</i>
75	vla	note 1: b emended to c ¹ in accordance with b. 6
86	vcl	slur from note 2 to b. 87 (note 1) suppressed by analogy with bb. 87-88 (the slur is cancelled in the source by the composer, perhaps as late as in 1931 when the movement was revised for String Quartet no. 4)

Movement II

Bar	Part	Comment
3-5	vl I, II	<i>sempre staccato</i> in b. 3 suppressed and replaced by dots to and including b. 5, note 1
13	vla	note 3: d ^{#2} emended to c ^{#2} by analogy with b. 66
21	vl 1	note 3: stacc. suppressed in accordance with b. 25 and by analogy with bb. 74 and 78
30 (2. v.)	vl 2	notes 1-2: slur suppressed (and stacc. added) in accordance with b. 30 (volte 1) (RL altered the music in volte 1 but forgot to alter volte 2)
35	vcl	note 1: F [#] emended to G [#] by analogy with b. 37
80-83	tutti	<i>stacc.</i> suppressed and replaced by dots
126-127	vl I, II, vla	<i>sempre stacc.</i> suppressed and replaced by dots
128	vl I, II	note 2: stacc. suppressed by analogy with vla and vlc
140-143	tutti	<i>stacc.</i> suppressed and replaced by dots

Movement III

Bar	Part	Comment
71	vlc	slur notes 1-2 suppressed in accordance with b. 4 and b. 66

Movement IV

Bar	Part	Comment
1	–	the tempo originally indicated as <i>Moderato con grazia</i> , but immediately or shortly after altered by deletion to <i>Con poco moto</i> , which in turn has been altered to <i>Poco Con</i>

		<i>Con moto</i> ; programmet fra uropførelsen 1.12.1918 har <i>Poco con moto</i>
99	vl I	node 2: stacc. udeladt i analogi med vl II, vla, vcl, t. 99-104
109	vl I	node 1: ændret til helnode i analogi med vl II, vla og vcl
211	vla	gentaget <i>f</i> ved taktens begyndelse udeladt (sideskift i kilden efter t. 210)

		<i>moto</i> ; the programme from the first performance 1 Dec. 1918 has <i>Poco con moto</i>
99	vl I	note 2: stacc. suppressed by analogy with vl II, vla, vcl, bb. 99-104
109	vl I	note 1: emended to semibreve by analogy with vl II, vla og vcl
211	vla	repeated <i>f</i> at the beginning of the bar suppressed (page turn in the source after b. 210)

5 Strygekvartet (As-dur) (BVN 155)

KILDE

A. Partitur. Autograf

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 67,1. Autograf. Renskrift med blæk; rettelser og tilføjelser med rød farvestift og blyant (autograf).

Titel: *Rued Langgaard | Strygekvartet. (Asdur) | komp. Juli 1918. (Kerteminde)*

Udraderet overskrift på første nodeside: *Rosengardsspil (II)* – og derunder, ligeledes udraderet: *I.* [sats II, III og IV er ubetegne-]de]

Dateret til slut: 6/7 18. (*Kjerteminde*) RL. – hvortil RL med blyant har tilføjet: 1918

18 blade, 35,5 × 27 cm; 35 beskrevne sider, hvoraf kvartetten udgør titelsiden + 31 upaginerede nodesider. Blad 17v findes en ubetegnet skitse (26 takter) [Symfoni nr. 8, BVN 193, sats IV]; blad 18v rummer udraderet titel til koncertouverturen *Musernes Dans*, BVN 185, og blad 18r findes oversigt over opførelser af samme.

Papirtype: omslag (blad 1 og 18): *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] Nr. 7. F. 20 (20 systemer) – det øvrige: *B. & H. Nr. 11. A. / 7. 14.* (18 systemer).

Kommentar

På første nodeside findes værkets oprindelige titel *Rosengardsspil (II)*, som er udraderet, men stadig læsbar. Det oprindelige omslag (titelblad) er forsvundet. Kvartetten blev ikke opført i komponistens levetid og blev ikke inddraget i de nummererede strygekvartetter (1-6). På et tidspunkt, sandsynligvis omkring 1940, revitaliserede RL værket, idet han forsynede manuskriptet med et nyt omslag med kompositionens endelige titel (omslaget er et genbrugt, tidligere omslag til koncertouverturen *Musernes Dans paa Helikon*, som er blevet 'vendt om'). RL har på et tidspunkt, måske også omkring 1940, gennemgået kvartetten og indført en række mindre retoucheringer i sats I og IV, primært foretaget med rød farvestift. Der er tale om korrektioner og tilføjelser, som angår dynamik, artikulation og buer, og der er desuden enkelte nodeændringer samt tilføjelser af fortegn, der manglede i den oprindelige renskrift.

5 String Quartet (A flat major) (BVN 155)

SOURCE

A. Score. Autograph

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 67,1. Autograph. Fair copy in ink; corrections and additions in red crayon and pencil (autograph).

Title: *Rued Langgaard | String Quartet. (A flat major) | comp. July 1918. (Kerteminde)*

Erased heading on the first page of music: *Rosengardsspil (II)* – and below, also erased: *I.* [movements II, III and IV without designation]

Dated at the end: 6/7 18. (*Kjerteminde*) RL. – in addition to which RL has added, in pencil: 1918

18 leaves, 35.5 × 27 cm; 35 pages of writing of which the quartet occupies the title page + 31 unnumbered pages of music. Fol. 17v comprises an undesignated sketch (26 bars) [Symphony No. 8, BVN 193, movement IV]; fol. 18v includes an erased title for the concert overture *Dance of the Muses*, BVN 185, and fol. 18r has a list of performances of that work.

Paper type: cover (fols. 1 and 18): *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] Nr. 7. F. 20 (20 staves) – the remaining: *B. & H. Nr. 11. A. / 7. 14.* (18 staves).

Commentary

On the first page of music there is the original title of the work, *Rosengardsspil (II)*, which has been erased but is still legible. The original cover (title page) has disappeared. The quartet was not performed during the composer's lifetime, nor was it included in the numbered string quartets (1-6). At some point, probably around 1940, RL revitalised the work by providing it with a new cover with the final title of the composition (the cover is a reused former cover of the concert overture *Dance of the Muses on Mount Helicon*, which has been 'turned over'). At some time, probably also around 1940, RL looked through the quartet and introduced a number of small retouchings in movements I and IV, mainly carried out using a red crayon. These are corrections and additions that have to do with dynamics, articulation and slurs, and there are also a few changes of notes as well as additions of accidentals that were lacking in the original fair copy.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på kilde **A**, som er den eneste foreliggende kilde i autograf. RLs tilføjelser og rettelser i kilden respekteres.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og buændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triolangivelser samt manglende nodepunkteringer. Det samme gælder manglende bueafslutning efter side- eller systemskift i hovedkilden, såfremt der ikke er tvivl om intentionen. Små justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre. Passager, der gentages, er redaktionelt kompletteret (vice versa) og notationsmæssigt egaliseret.

NOTER

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehulsc'et' = c¹.

Sats I

Takt	Stemme	Kommentar
18, 122	vcl	overflødig (gentaget) <i>p</i> udeladt
80	vla	overflødig † for f ¹ udeladt

Sats II – –

Sats III

Takt	Stemme	Kommentar
86	vl II	node 1: overflødig † for d ¹ udeladt

Sats IV

Takt	Stemme	Kommentar
25	vla, vcl	node 4: c ¹ rettet til g i overensst. med RLs rettelse i t. 19 samt t. 94
318	vcl	takten er noteret som en gentagelse af t. 317, men ten. over node 2 er udeladt i analogi med t. 310

6 Strygekvartet nr. 6 i én sats (BVN 160)

KILDER

- A. Partitur. Revideret afskrift
- B. Partitur. Autograf (1919, senere revideret)
- C. Partiturfragment (1919)
- D. Fragmenter af partiturskitse
- E. Fragmenter af stemmer (1919)

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on source **A**, which is the only autograph source known. RL's additions and alterations in the source are respected.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are shown with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments and information about things not indicated typographically in the edition are to be found in the notes.

Missing triplets and missing dots have been silently supplied. Missing 'half' ties and slurs in the context of a new system or a new page are likewise supplied tacitly as long as there is no doubt about the composer's intention. Minor adjustments of irregularly located marks of expression and dynamics are undertaken without comment. Repeated passages have been editorially supplemented (vice versa) and the notation has been made consistent.

NOTES

The pitch is indicated in a conventional way i.e. 'the key-hole c' = c¹.

Movement I

Bar	Part	Comment
18, 122	vcl	superflous (repeated) <i>p</i> suppressed
80	vla	superflous † before f ¹ suppressed

Movement II – –

Movement III

Bar	Part	Comment
86	vl II	note 1: superflous † before d ¹ suppressed

Movement IV

Bar	Part	Comment
25	vla, vcl	note 4: c ¹ emended to g in agreement with RL's corrections in b. 19 and b. 94
318	vcl	the bar is notated as a repetition of b. 317, but ten. above note 2 has been suppressed by analogy with b. 310

6 String Quartet no. 6 i One Movement (BVN 160)

SOURCES

- A. Score. Revised transcript
- B. Score. Autograph (1919, later revised)
- C. Score fragment (1919)
- D. Score sketch fragments
- E. Fragments of parts (1919)

A. Partitur. Revideret afskrift

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 65,1. Afskrift med blæk ved Constance Langgaard (titel + s. 1-10); afskrift i fremmed hånd (s. 11-17). Enkelte rettelser og tilføjelser med blæk i autograf s. 1-10.

Titel: *Rued Langgaard. | Strygekv. N. 6 | i een Sats. | Komp. Januar 1919 (senere revideret) | [...]* (oprindelig en midlertidig omslagstitel med påskriften *Strygekv. N. 6* i autograf med rød farvestift; CL har trukket denne påskrift op med blæk og kompletteret titlen)

Overskrifttitel: *Strygekvartet No 6*

Dateret på første nodeside i autograf: 1919

10 blade, 34,5 × 27 cm; 19 beskrevne sider, pagineret: (titel), (blank), 1-17, (sidste side med titelpåskrift i autograf vedr. et andet værk).

Papirtype: *W.H. Nr. 7 F. 20* (20 systemer).

Kommentar

Afskrift udført af CL med det reviderede partitur kilde **B** som forlæg. CLs afskrift ophører med sidste takt s. 10 (t. 227) og afsluttes med CLs anmærkning: *Renskrift | C. Langgaard*. Side 11-17 er i afskrift i fremmed hånd, også med **B** som forlæg, og med tilføjelser af sidetal mv. i CLs hånd, et bevis for, at manuskriptet er blevet kompletteret på foranledning af CL, formodentlig i 1960'erne. RL har tydeligvis gennemgået partituret og fuldført sin revision, mens det endnu var en torso (altså til og med s. 10). Hans rettelser vedrører dynamik, artikulation, tempo- og karakterangivelser og enkelte nodeændringer (udraderede fortegn); han har også annulleret gentagelsen af t. 160-188, som var angivet med gentagelsestegn. Manuskriptet må have foreligget ufuldført ved RLs død og af komponisten blot foresynet med et midlertidigt omslag med påskriften *Strygekv. N. 6* i autograf. RL havde således besluttet sig for at inddrage kvartetten i den nummererede værkrække (en nummerangivelse findes ikke i andre kilder).

B. Partitur. Autograf (1919, senere revideret)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 65,2. Autograf. Renskrift med blæk; revideret med blæk, blyant og farvestift.

Titel: *Rued Langgaard | Strygekvartet. | i een Sats. | Komp. Januar 1919. | Opført i Musikkonservatoriet ved egen Koncert (Matiné) | Marts [i.e. Februar]. 1919. | af | Axel Gade-Kvartetten. | [...] | Axel Gade, Lili Gade, Henry Holst og Hildingsen*
Overskrift første nodeside: *Strygekvartet* [skrevet oven i den opr. titel: *Rosengårdsspil*] | (“ – i år er de åtte åren gånge forbi, uti rosor.” | *Svensk Folkevis*)

Datering til slut (med blyant): *komp første Dage | Januar 1919 | Niels Juelsgade*

9 blade, 34,5 × 27 cm; 18 beskrevne sider, pagineret: (titel), (side pag. 53 med overstreget titelpåskrift vedr. andet værk), 15 delvis paginerede nodesider, (side pag. 25 med titelpåskrift vedr. andet værk)

A. Score. Revised transcript

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 65,1. Transcript in ink by Constance Langgaard (title + pp. 1-10); transcript in another hand (pp. 11-17). Certain corrections and additions in ink in autograph pp. 1-10.

Title: *Rued Langgaard. | String Qv. N. 6 | in One Movement. | Comp. January 1919 (later revised) | [...]* (originally a temporary cover title with the inscription *String Qv. N. 6* in autograph with red crayon; CL has inked this inscription and completed the title)

Title heading: *Strygekvartet No 6*

Dated on the first page of music in autograph: 1919

10 leaves, 34.5 × 27 cm; 19 pages of writing, paginated: (title), (blank), 1-17, (last page contains an autograph title inscription regarding another work).

Paper type: *W.H. Nr. 7 F. 20* (20 staves).

Commentary

Transcript made by CL with the revised score source **B** as the original. CL's transcript ends with the last bar on p. 10 (b. 227) and CL's remark: *Fair copy | C. Langgaard*. Pages 11-17 are in transcript in an unknown hand, also with **B** as the source, and with additions of page numbers etc. in the hand of CL, a proof that the manuscript was completed at the instigation of CL, presumably in the 1960s. RL has clearly reviewed the score and completed his revision while it was still a torso (i.e. up to and including p. 10). His corrections concern dynamics, articulation, tempo and character indications, and individual note alterations (erased accidentals); he also annulled the repetition of bb. 160-188, which was indicated by repetition marks. The manuscript must have been incomplete at RL's death and simply provided by the composer with a temporary cover with the inscription *String Qv. N. 6* in autograph. RL had thus decided to include the work in the numbered series of quartets (a number indication does not exist in other sources).

B. Score. Autograph (1919, later revised)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 65,2. Autograph. Fair copy in ink; revised with ink, pencil and crayon.

Title: *Rued Langgaard | String Quartet. | in One Movement. | Comp. January 1919. | Performed at the Academy of Music at my own concert (Matinee) | March [i.e. February]. 1919. | by | the Axel Gade Quartet. | [...] | Axel Gade, Lili Gade, Henry Holst and Hildingsen*

Heading on the first page of music: *String Quartet* [written on top of the original title: *Rose Garden Play*] | (“ – This year are the eight years past and are gone for good, when it's rose-time.” | *Svedish folksong*)

Dated at the end (with pencil): *komp the first days | January 1919 | Niels Juelsgade*

9 leaves, 34.5 × 27 cm; 18 pages of writing, paginated: (title), (page pag. 53 including a crossed over title of another work), 15 partly numbered pages, (page pag. 25 with title of another work)

Papirtype: omslag (blad 1 og 9): *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] Nr. 3. F. 12 (12 systemer), blad 2-8: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] Nr. 6, Fol. 18 (18 systemer).

Kommentar

Der er tale om RLs renskrift fra 1919, som bar titlen *Rosengaardsspil*, men hvis omslag indeholdende denne titel og den sidste nodeside på et tidspunkt er blevet fjernet. Da RL senere besluttede sig for at revidere og revitalisere værket under titlen *Strygekvartet i een Sats* forsynede han det ukomplette partitur med et 'genbrugsomslag' med en ny titelpåskrift samt en rekonstruktion (14 takter) af værkets slutning og en slutdatering. Det oprindelige sidste blad med værkets oprindelige slutning (som omfatter 20 takter) og den oprindelige datering foreligger imidlertid som kilde C. Dette blad var blevet genbrugt i 1935 som kladdepapir. Den revision, RL foretog i det genskabte partitur, er ikke dateret, men skriftindicer peger på tiden 1940-43. Revisionen omfatter udeladelse af to takter (på nodeside 2), men derud over kun relativt ubetydelige retoucheringer i musikken samt justeringer af tempoangivelser. En tidligere, påbegyndt revision har efterladt spor på de første fem sider i form af blyantsnotater og et par løse nodeskitser, som atter er delvis visket ud eller overstreget.

C. Partiturfragment (1919)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 65,3. Autograf. Renskrift med blæk.

Ubetegnet.

Dateret efter sidste takt: 7 Januar 1919. | R. L. | Komp. 31-XII 18 – 2-I 19.

1 blad, 34,5 × 27 cm; 2 beskrevne, upaginerede sider. Fragmentet (20 takter) findes recto, og al ledig plads her og verso er udfyldt med en skitse betegnet *Orgel* og dateret 13 August | Troense | 35 (skitse til *Anskriget*, BVN 228a:1).

Papirtype: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] Nr. 6, Fol. 18 (18 systemer).

Kommentar

Det oprindelige, sidste blad af kilde B med værkets slutning og oprindelige slutdatering. Genbrugt som skitsepapir i 1935.

D. Fragmenter af partiturskitse

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 56,2 [blad 2-3]. Skitse i partitur med blæk.

Ubetegnet og udateret.

5 blade, 35,5 × 27 cm; 10 beskrevne, upaginerede sider. Skitser til strygekvartetten omfatter 2 sider: blad 2v og 3r; resten af manuskriptet rummer skitser til *Elegier* (*Rosengaardstykke*) for strygeorkester (BVN 163) dateret 14.-18.2.1919 samt udaterede skitser til *Rosengaardsmusik* (BVN U2).

Papirtype: blad 1+5: B. & H. Nr. 20. A. | 7.14. (28 systemer), blad 2-4: B. & H. Nr. 20. A. | 6.09. (28 systemer).

Paper type: cover (fols. 1 og 9): *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] Nr. 3. F. 12 (12 staves), fols. 2-8: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] Nr. 6, Fol. 18 (18 staves).

Commentary

This is RL's fair copy from 1919, which was entitled *Rosengaardsspil*, but whose cover containing this title and the last page of music at some point was removed. When RL later decided to revise and revitalize the work under the title *String Quartet in One Movement*, he provided the incomplete score with a 'recycled cover' provided with a new title inscription and a reconstruction (14 bars) of the end of the work including an end date. However, the original last leaf with the original ending of the work (which comprises 20 bars) and the original dating is extant as source C. This leaf had been reused in 1935 as draft paper. The revision made by RL in the recreated score is not dated, but scriptural indications point to the period 1940-43. The revision includes the omission of two bars (on music page 2), but otherwise only relatively insignificant retouches in the music as well as adjustments of tempo indications. An earlier, commenced revision has left traces on the first five pages in the form of pencil notes and a few loose music sketches, which have again been partially erased or crossed out.

C. Score fragment (1919)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 65,3. Autograph. Fair copy in ink.

Undesignated.

Dated after the last bar: 7 January 1919. | R. L. | Comp. 31-XII 18 – 2-I 19.

1 leaf, 34.5 × 27 cm; 2 unnumbered pages of writing. The fragment (20 bars) is on the recto, and all empty space here and on the verso is filled out with a sketch designated *Organ* and dated 13 August | Troense | 35 (sketch for *The Outcry*, BVN 228a:1).

Paper type: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] Nr. 6, Fol. 18 (18 staves).

Commentary

The original last leaf of source B including the ending of the work and the original end dating. Reused as draft paper in 1935.

D. Score sketch fragments

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 56,2 [fols. 2-3]. Score sketch in ink.

Undesignated and undated.

5 leaves, 35.5 × 27 cm; 10 unnumbered pages of writing. Sketches for the string quartet comprise 2 pages: fols. 2v and 3r; the rest of the manuscript includes sketches for *Elegies* (*Rose Garden Piece*) for string orchestra (BVN 163) dated 14-18 Feb. 1919 as well as undated sketches for *Rose Garden Music* (BVN U2).

Paper type: fols. 1+5: B. & H. Nr. 20. A. | 7.14. (28 staves), fols. 2-4: B. & H. Nr. 20. A. | 6.09. (28 staves).

Kommentar

Skitserne omfatter t. 84-110, 116-123 (blad 2v), 163-167 og 189-269 (blad 3r). En ca. 52 t. lang, overstreget og ikke anvendt passage, citerer folkevisemelodien "Och hör du unga Dora" med underlagt tekst (første strofe); i t. 224-227 er folkevisemelodiens begyndelse forsynet med underlagt tekst i denne variant: "Og hör du unge Dora vil du gifte dig med mig". Se facsimile C, s. 58-59.

E. Fragmenter af stemmer (1919)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling. Afskrift (ubekendt hånd) med blæk.

RLS 65,4: 1 blad, udsnit 6 × 13 cm. Indeholder 5+5 t. af slutningen af violin II-stemmen.

RLS 13,2: Fragmenter af sidste side af stemmerne findes indklæbet i orkestermaterialet til symfoni nr. 3, vl II pult 1, vla pult 1, tr 2, trb 1 og trb 2.

Kommentar

RL har på et tidspunkt kasseret det stemmesæt, som blev anvendt ved uropførelsen 1919, men beholdt stemmernes bageste blad, som kun var beskrevet på den ene side og derfor kunne genanvendes til andet formål. Disse blade blev benyttet ved RLs revision i 1933 af orkestermaterialet til symfoni nr. 3. De blanke sider blev udfyldt med passager i symfonien, der skulle revideres, og udsnit og fragmenter af disse blade blev klæbet ind i symfonistemmerne med strygekvartet-noterne vendende indad og således skjult mellem sammenklæbede blade.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på partituret kilde **A**, Constance Langgaards afskrift, som er gennemset og korrigeret af komponisten frem til t. 227. Fejl og forglemmelser i afskriften er elimineret ved kollation med CLs forlæg, det reviderede autografpartitur **B**. Fra t. 228 tjener **B** som udgavens hovedkilde, idet **A** fra denne takt udgøres af en afskrift af **B**, udført af ubekendt nodeskriver efter RLs tid. Udgaven respekterer den revision, RL har foretaget i **B** og videreført i **A**, og værkets originale slutning (kilde **C**) lades således ude af betragtning. **D** og **E** er uden betydning for udgaven.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triolangelser samt manglende nodepunkteringer. Små justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

Commentary

The sketches include bb. 84-110, 116-123 (fol. 2v), 163-167 and 189-269 (fol. 3r). A c 52 bb. long, crossed out and unused passage, quotes the folk melody "And listen now, young Dora" with underlined text (first stanza); in bb. 224-227 the beginning of the folk song melody is provided with underlined text in this variant: "And listen now, young Dora, do you want to marry me". See facsimile C, pp. 58-59.

E. Fragments of parts (1919)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection. Transcript (unknown hand) in ink.

RLS 65,4: 1 leaf, clipping 6 × 13 cm. Comprises 5+5 bb. of the ending of the violin II-part.

RLS 13,2: Fragments of the last page of the parts are pasted in the orchestral material for Symphony no. 3, vl II desk 1, vla desk 1, tr 2, trb 1 and trb 2.

Commentary

RL has at a time discarded the set of parts that was used for the premiere in 1919, but kept the back leaf of the parts, which was only filled out on one side and could therefore be reused for another purpose. These leaves were used in RL's revision in 1933 of the orchestral material for Symphony no. 3. The blank pages were filled with passages in the symphony to be revised, and sections and fragments of these leaves were glued into the symphony parts with the string quartet notes facing inward and thus hidden between glued leaves.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on source **A**, a transcript by Constance Langgaard, which have been reviewed and corrected by the composer up to and including b. 227. Errors and oversights in the transcript are eliminated by collation with CL's source, the revised autograph score, **B**. From b. 228, **B** serves as the main source for the edition as **A** from this bar is constituted by a transcript of **B** produced by an unknown copyist after RL's time. The edition respects the revision, which RL has undertaken in **B** and continued in **A**, and the original ending of the work (source **C**) is thus left out of consideration. **D** and **E** are of no significance for the edition.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are printed with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments and information about things not indicated typographically in the edition are to be found in the notes.

Missing triplet marks and missing dots have been tacitly supplied. Minor adjustments of irregularly located marks of expression and dynamics have been made without comment.

NOTER

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹.

Takt	Stemme	Kommentar
1, 2, 11	tutti	sidste node: RL har ved revisionen tilføjet stacc. i disse takter, men ikke i paralleltakterne 5, 7, 12, 34, 35, 43, 87, 88
9	vl I, II	<i>f</i> tilføjet iht. B
22, 24	vla	<i>p</i> tilføjet iht. B
28	vl I, II	node 2: <> tilføjet iht. B
51	vla	node 2: <i>fp</i> tilføjet iht. B
53	vl 2	<i>f</i> tilføjet iht. B
56	vcl	≪ tilføjet iht. B
63	vla	forslagsnode tilføjet iht. B
88	vcl	buens endepunkt ændret fra node 1 til node 2 iht. B
98	vla	<i>pp</i> tilføjet iht. B
134	vla	≧ tilføjet iht. B
167	vl I vla, vcl vcl	samklang 1: d ¹ tilføjet iht. B <i>ff</i> tilføjet iht. B <i>pizz.</i> tilføjet iht. B
192	vl I	<i>f</i> ændret til <i>sf</i> iht. B
214	–	<i>Poco a poco tranquillo</i> flyttet fra t. 213 til 214 iht. B (afskriverfejl i A)
221-222	vcl	bindebue tilføjet iht. B
224	vla	node 3-4: stacc. udeladt iht. B (afskriverfejl i A)

7 Strygekvartet nr. 3 (BVN 183)

KILDER

- A. Trykt partitur (1931) med korrektioner
- B. Partitur i autograf (trykmanuskript)
- C. Trykt stemmesæt (1931) med korrektioner
- D. Stemmesæt 1924 (revideret afskrift)
- E. Notat med en ændring (1933)

A. Trykt partitur (1931) med korrektioner

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 62,2. Nodetryk med tilføjelser og rettelser i autograf (blæk, blyant og farvestift).

Samfundet til Udgivelse af Dansk Musik | 3. Serie Nr. 34 | 1931 | *Rud Langgaard* | *Strygekvartet Nr. 3* | *Streichquartett Nr. 3* | (1. OPLAG) | (1. AUFLAGE) | PARTITUR | [...] | *Fr. Kistner & C.F.W.Siegel. Leipzig* | *For Skandinavien: Skandinavisk & Borups Musikforlag. København.*

Omslag (med samme tekst som titelbladet) + 26 sider, 19 × 13,5 cm (studiepartitur). Pladenr. 39.

På omslaget har RL tilføjet titlen ("Rabbia") og forneden noteret: *Tilhører Komponisten.*

NOTES

The pitch is indicated in the conventional way, i.e. 'keyhole-c' = c¹.

Bar	Part	Comment
1, 2, 11	tutti	last note: at the revision, RL added stacc. in these bars, but not in the parallel bars 5, 7, 12, 34, 35, 43, 87, 88
9	vl I, II	<i>f</i> supplied in accordance with B
22, 24	vla	<i>p</i> supplied in accordance with B
28	vl I, II	note 2: <> supplied in accordance with B
51	vla	note 2: <i>fp</i> supplied in accordance with B
53	vl 2	<i>f</i> supplied in accordance with B
56	vcl	≪ supplied in accordance with B
63	vla	grace note supplied in accordance with B
88	vcl	end point of the slur emended from note 1 to note 2 in accordance with B
98	vla	<i>pp</i> supplied in accordance with B
134	vla	≧ supplied in accordance with B
167	vl I vla, vcl vcl	harmony 1: d ¹ supplied in accordance with B <i>ff</i> supplied in accordance with B <i>pizz.</i> supplied in accordance with B
192	vl I	<i>f</i> emended to <i>sf</i> in accordance with B
214	–	<i>Poco a poco tranquillo</i> moved from b. 213 to b. 214 in accordance with B (copyist's error in A)
221-222	vcl	tie supplied in accordance with B
224	vla	notes 3-4: stacc. suppressed in accordance with B (copyist's error in A)

7 String Quartet no. 3 (BVN 183)

SOURCES

- A. Printed score (1931) with corrections
- B. Autograph score (printer's manuscript)
- C. Printed set of parts (1931) with corrections
- D. Set of parts 1924 (revised transcript)
- E. Note comprising an alteration (1933)

A. Printed score (1931) with corrections

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 62,2. Music print with autograph additions and corrections (ink, pencil and crayon).

The Society for the Publication of Danish Music | 3rd Series No. 34 | 1931 | *Rud Langgaard* | *String Quartet No. 3* | *Streichquartett Nr. 3* | (1st IMPRESSION) | (1. AUFLAGE) | SCORE | [...] | *Fr. Kistner & C.F.W.Siegel. Leipzig* | *For Scandinavia: Skandinavisk & Borups Musikforlag. Copenhagen.*

Cover (with the same content as the title page) + 26 pages, 19 × 13.5 cm (study score). Plate no. 39.

On the cover, RL has added the title ("Rabbia") and below he has noted: *Belongs to the composer.*

Titelbladets blanke bagside [s. 2] er forsynet med RLs liste over opførelser 1924-1937.

Første nodeside har tilføjeisen *Op. 14* efter titlen samt (1924) efter komponistnavnet.

Slutdatering tilføjet s. 26: *Kregome / Sept. 1924!*

Tilføjelser og ændringer i musikken findes s. 3, 11, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25; på s. 15 foroven og s. 16 foroven har RL indklæbet stykker af nodepapir med 2 takter i autograf til erstatning for 4 trykte takter (sats I, t. 295 ff.). Efter sats I og II, hhv. s. 16 og 18, har han tilføjet: *Attacca*. Ved begyndelsen af sats III (s. 19) har han tilføjet hele første strofe af salmen "Den store Mester kommer..." med blyant over vl I-stemmen. På samme side findes tilføjelser med blæk: ved Motiv I (t. 9): *Indledning til Thema 1. (spilles mat)*, i t. 16: *Smanioso* (som tilføjeise? til t. 17: *Rapinoso stringendo*) og efter *L'istesso tempo* i t. 19: (*med al Kraft*).

Kommentar

Trykforlægget er kilde **B**. Enkelte marcatoangivelser, dynamiske angivelser og fortegn i det trykte partitur findes ikke i **B** og må være tilføjet af nodesætteren eller af RL i korrekturfasen, hvor også enkelte fejlskrivninger blev rettet. RLs håndskrevne ændringer i eksemplaret **A** er foretaget primært med blæk og mange steder markeret med angivelsen *NB* i margenen. Den indklæbede rettelse på s. 15-16 kan dateres til 1933 (jfr. kilde **E**), og de øvrige ændringerne stammer sandsynligvis alle fra 1930'erne.

Der foreligger yderligere et partitureksemplar, RLS 62,4a, som er forsynet med RLs forslag til justering af visse akkordtoner i sats I t. 2-6 desuden en løs-streng-angivelse i vla t. 3 og *sul g* i vl II t. 5-6; disse korrektioner er indføjet med blyant, delvis i parentes og må tolkes som forslag uden permanent gyldighed. Desuden indeholder dette partitur en blyantsjustering af en bue i sats I, t. 114, 117, 120 (glemt i t. 123): buens endepunkt er ændret fra node 4 til node 5.

B. Partitur i autograf (trykmanuskript)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 62,1. Autograf. Renskrift med blæk indlagt (posthumt?) i omslag med udskrift af Constance Langgaard.

Titel på omslag (CLs hånd): *Rued Langgaard / Strygekvarteret No 3 / Komponeret 1924 / (Kregome) / [...] / Manuskript*.

Ingen overskrifttitel på første nodeside.

Dateret efter sats III: *R.L. / 8 Sept. 1924. / Kregome*

Omslag + 15 blade: blad 1-5: 27 × 34,5 cm (tværformat), blad 6-15: 35,5 × 27 cm; blad 7 sammenklæbet af 2 blade.

Papirtype: blad 1-5: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] *No. 15. K. 14* (14 systemer), blad 6 og 9: 20 systemer uden angivelse af fabrikat, blad 7r, 10, 15: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] *No. 3. F. 12* (12 systemer), blad 7v, 8, 11-14: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] *Nr. 5. F. 16*. (16 systemer).

The blank back side of the title page [p. 2] is supplied with RL's list of performances 1924-1937.

The first page of music has the addition *Op. 14* after the title and (1924) after the name of the composer.

End dating added on p. 26: *Kregome / Sept. 1924!*

Additions and alterations in the music is found on pp. 3, 11, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25; on p. 15 below and p. 16 above, RL has pasted in pieces of music paper with 2 bars in autograph as a replacement to 4 printed bars (movement I, bb. 295 ff.). After movements I and II, pp. 16 and 18 respectively, he has added: *Attacca*. At the beginning of movement III (p. 19), he has added the complete first stanza of the hymn "The Great Master cometh..." in pencil over the violin I part. On the same page there are additions in ink: at Motiv I (b. 9): *Introduction to Theme 1. (to be performed weakly)*, in b. 16: *Smanioso* (as an addition? to b. 17: *Rapinoso stringendo*) and after *L'istesso tempo* in b. 19: (*with all power*).

Commentary

The printer's source was **B**. Some marcato marks, dynamic indications and accidentals in the printed score are not in **B** and must have been added by the engraver or by RL during the proofreading phase in which also some scribal errors were corrected. RL's handwritten alterations in the copy **A** were written primarily with ink and in many places marked with the indication *NB* in the margin. The pasted in correction on pp. 15-16 can be dated to 1933 (cf. source **E**), and the other alterations probably all date from the 1930s.

There is a further score copy, RLS 62,4a, which is provided with RL's proposal for adjusting certain chord notes in movement I bb. 2-6 and in addition, a loose-string indication in vla b. 3 and *sul g* in vl II bb. 5-6; these corrections are inserted in pencil, partly in brackets and may be interpreted as suggestions without permanent validity. In addition, this score contains a pencil adjustment of a slur in movement I bb. 114, 117, 120 (forgotten in b. 123): the ending of the slur is altered from note 4 to note 5.

B. Autograph score (printer's manuscript)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 62,1. Autograph. Fair copy in ink embedded (posthumously?) in a cover with inscription by Constance Langgaard.

Cover title (CL's hand): *Rued Langgaard / String Quartet No 3 / Composed 1924 / (Kregome) / [...] / Manuscript*.

No heading on the first page of music.

Dated after movement III: *R.L. / 8 Sep. 1924. / Kregome*

Cover + 15 leaves: fols. 1-5: 27 × 34.5 cm (oblong format), fols. 6-15: 35.5 × 27 cm; fol. 7 is made up of 2 pages pasted together.

Paper type: fols. 1-5: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] *No. 15. K. 14* (14 staves), fols. 6 and 9: 20 staves without manufacturer's name, fols. 7r, 10, 15: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] *No. 3. F. 12* (12 staves), fols. 7v, 8, 11-14: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] *Nr. 5. F. 16*. (16 staves).

Indhold og paginering (omslag ikke medregnet):

blad 1-5r (pagineret 1-9) indeholder sats I

blad 5v blank

blad 6r påtegnet *2den Sats.* / *Partitur.*

blad 6v blank

blad 7r (påklæbet side) påtegnet *2den Sats.* Siden er klæbet oven på et tidligt, nu skjult titelblad til værket (sats II var således på et tidspunkt værkets første sats): *Komponeret September 1924 / Fremført første Gang [...] / "Hidsepladsen" [? – ordets første del delvis udraderet] / Strygekvartet (No. 2.) / af / Rud Imm. Langgaard / Partitur*

blad 7v-8 (pagineret 1-3) indeholder sats II

blad 9 blankt

blad 10r påtegnet *3die Sats.* / *Partitur.*

blad 10v blank

blad 11r: påtegnet *3die Sats* [udraderet, delvis overstreget: *III / Chorale – Scherzoso schernevole – Chorale*]

blad 11v-14 (pagineret 1-7, oprindeligt: 10-16) indeholder sats III

blad 15: blankt

Kommentar

Partituret blev til i løbet af få dage i begyndelsen af september 1924. Manuskriptet vidner dog om, at kompositionen gennemløb flere faser, inden RL fandt frem til den endelige form. Tidligt havde kvartetten øjensynligt den mærkelige, præliminære titel "Hidsepladsen" (?), som skimtes på et tidligt, nu overklæbende titelblad (jfr. ovenfor). Man kan konstatere, at sats II og III tidligere har været betegnet I og II, og at III oprindeligt var pagineret 10-16, hvilket ikke umiddelbart kan forklæres. Stemmerne kilde **D** blev produceret til uropførelsen, og der skete herefter intet, før værket omkring 1930 blev antaget til udgivelse af Samfundet til Udgivelse af Dansk Musik. I forbindelse med udgivelsen foretog RL et antal af mindre korrektioner og tilføjelser, som han indførte parallelt i partitur og stemmer, inden materialet gik til nodesætteren. Korrektionerne fremstår især tydeligt i stemmesættet (**D**), hvor RLs håndskrift kan udskilles fra den professionelt udførte afskrift. En enkelt korrektion i partituret er fortaget før stemmerne blev udskrevet; det drejer sig om sats III, lige før den afsluttende koral, hvor 2 takters pause er annulleret og erstattet af en fermat (udgavens t. 201). Overstregning af nogle gentagelser i både partitur og stemmer kan ikke tidsfæstes nøjere og kan gå tilbage til tiden omkring uropførelsen. Det drejer sig (med reference til udgavens takttal) om:

- sats I, s. 8: mellem t. 268 og 269 er 13 takter (en tredje gentagelse af tema II) annulleret
- sats III, s. 4: 1 takt efter t. 92 (gentagelse af t. 91) annulleret
- sats III, s. 5: 1 takt efter t. 135 (gentagelse af t. 135) annulleret
- sats III, s. 5: 1 takt efter t. 140 annulleret
- sats III, s. 6: 1 takt efter t. 171 (gentagelse af t. 171) annulleret

Contents and pagination (the cover excluded):

fol. 1-5r (numbered 1-9) containing movement I

fol. 5v blank

fol. 6r marked *2nd movement.* / *Score.*

fol. 6v blank

fol. 7r (pasted on) marked *2nd movement.* The page is pasted on an early, now hidden title page of the work (movement II was thus at a time the first movement of the work): *Composed September 1924 / Performed for the first time [...] / "The Agitation Place" [? – the first part of the title is partly erased] / String Quartet (No. 2.) / by / Rud Imm. Langgaard / Score*

fol. 7v-8 (numbered 1-3) containing movement II

fol. 9 blank

fol. 10r marked *3rd movement.* / *Score.*

fol. 10v blank

fol. 11r: marked *3rd movement* [erased, partly crossed over: *III / Chorale – Scherzoso schernevole – Chorale*]

fol. 11v-14 (numbered 1-7, originally: 10-16) containing movement III

fol. 15: blank

Commentary

The score was produced in a few days in early September 1924. However, the manuscript testifies that the composition went through several phases before RL found its final form. Early on, the quartet apparently had the strange, preliminary title "The Agitating Place" (?), which can be seen on an early, now covered title page (cf. above). It can be stated that movements II and III have previously been designated I and II, and that III originally was paginated 10-16, which cannot be immediately explained. The parts source **D** were produced for the premiere, and nothing happened after that, until the work around 1930 was accepted for publication by The Society for the Publication of Danish Music. In connection with the publication, RL made a myriad of minor corrections and additions, which he inscribed in parallel in the score and the parts before the material went to the music engraver. The corrections are particularly evident in the set of parts (**D**), where RL's handwriting can be distinguished from the professionally executed transcript. A single correction in the score was made before the parts were produced: in movement III, just before the final chorale, 2 bars with rests were deleted and replaced by a fermata (this edition, b. 201). The deleting of some repetitions in both score and parts cannot be dated precisely and may go back to the time around the premiere performance. These are (with reference to the bar numbers of the edition):

- movement I, p. 8: between bb. 268 and 269, 13 bars (a third repetition of theme II) were deleted
- movement III, p. 4: 1 bar after b. 92 (repetition of b. 91) deleted
- movement III, p. 5: 1 bar after b. 135 (repetition of b. 135) deleted
- movement III, p. 5: 1 bar after b. 140 deleted
- movement III, p. 6: 1 bar after b. 171 (repetition of b. 171) deleted

- sats III, s. 7: 1 takt efter t. 183 (identisk med t. 184) annulleret

De ændringer, der med sikkerhed kan dateres til udgivelsesperioden (1930/31), omfatter:

Tempi, overskrifter, karakterbetegnelser

Sats I var opr. betegnet *Allegro rapinoso*. Betegnelser som *Thema I* (t. 9), *Thema II* (t. 62), *Modulation* (t. 110) osv. er tilføjet, og ligeledes i sats III: *Motiv I* (t. 9), *Thema I* (t. 24), *Motiv II* (t. 38) osv. Det gælder også en lang række karakterbetegnelser – i sats I: *quasi stracciamiento!* (t. 29), *molto espr.* og *espr.* (t. 62, 68, 69, 146, 186), *Furioso* (t. 87), *incalzando* (t. 105), *Agitato* (t. 132), *con snervatezza* (t. 253) – og i sats III: *quasi risata* (t. 14, 70, 151), *quasi scampanata* (t. 48, 54, 60, 91, 136, 142), *Furioso* (t. 72), *Tranquillo* (t. 82, 162), *Mosso frenetico* (t. 91, 170), *stringendo – a tempo* (t. 109-111), *Fiero*, *stringendo* (t. 186), *Maestoso* (t. 202).

Dynamiske justeringer

Det er karakteristisk, at mange oprindelige *ff*-angivelser er blevet rettet til *ffz*, ligesom en række nye *ffz*- og *fffz*-angivelser er tilføjet, navnlig i sats I, hvor der kan tælles 110 sådanne forstærkninger, foruden en række andre dynamiske justeringer. I sats II og III foretog RL meget få justeringer af dynamikken.

Artikulation og frasering

Forud for udgivelsen 1931 forsynede RL sats I i partituret (A) og stemmerne (D) med et stort antal staccato-angivelser, som han noterede som *spiccato* (*staccatissimo*), og som nodesætteren tog ad notam i modsætning til partiturets oprindelige, 'normale' staccato-prikker. Enkelte steder ændrede RL staccato til *spiccato*. Han må have opfattet *spiccato* som et mere spidst og effektivt staccato. Fraseringsbuer blev enkelte steder fjernet eller ændret, fx i sats I, vl I t. 173, 175, 177, 179, hvor der opr. var en bue mellem node 1 og 4.

Ændringer i musikken

En række mindre spring i sats I og III, som kan være tidlige, er beskrevet ovenfor. I 1930/31 ændrede RL de to sidste takter i sats I, idet han tilføjede en node i vl I og i vl II (som begge før havde pause) og tilføjede ottendedels tonegentagelsen i sidste takt i alle 4 instrumenter. Sats III t. 139-149 blev revideret (tritonintervallet Fis-C blev lagt om: dobbeltgreb i vla og vcl blev ændret til enkelttoner). Den eneste signifikante ændring er således en gennemgående revision af koralen i slutningen af sats III.

C. Trykt stemmesæt (1931) med korrektioner

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 62,6. Nodetryk med tilføjelser og rettelser i autograf (blæk, kuglepen og blyant). Enkelte musikertilføjelser (?) med blyant (strøg mv.).

- movement III, p. 7: 1 bar after b. 183 (identical with b. 184) deleted

The changes that can certainly be dated to the publication period (1930/31) include:

Tempi, headings, character indications

Movement I was originally designated *Allegro rapinoso*. Terms such as *Thema I* (b. 9), *Thema II* (b. 62), *Modulation* (b. 110), etc. are added, also in movement III: *Motiv I* (b. 9), *Thema I* (b. 24), *Motiv II* (b. 38), etc. This also applies to a number of character indications – in movement I: *quasi stracciamiento!* (b. 29), *molto espr.* and *espr.* (bb. 62, 68, 69, 146, 186), *Furioso* (b. 87), *incalzando* (b. 105), *Agitato* (b. 132), *con snervatezza* (b. 253) – and in movement III: *quasi risata* (bb. 14, 70, 151), *quasi scampanata* (bb. 48, 54, 60, 91, 136, 142), *Furioso* (b. 72), *Tranquillo* (bb. 82, 162), *Mosso frenetico* (bb. 91, 170), *stringendo – a tempo* (bb. 109-111), *Fiero*, *stringendo* (b. 186), *Maestoso* (b. 202).

Dynamic adjustments

It is characteristic that many original *ff* marks have been changed to *ffz* and a number of new *ffz* and *fffz* marks have been added, particularly in movement I, where 110 such reinforcements can be counted, in addition to a number of other dynamic alterations. In movements II and III, RL made very few changes of the dynamic indications.

Articulation and phrasing

Prior to the 1931 publication, RL provided movement I in the score (A) and the parts (D) with a large number of staccato indications, which he formed as *spiccato* marks (*staccatissimo*), and which the music engraver took note of in contrast to the score's original, 'normal' staccato dots. In some places, RL changed staccato to *spiccato*. He must have perceived *spiccato* as a more pointed and effective staccato. Slurs were in some places removed or changed, e. g. in movement I, vl I bb. 173, 175, 177, 179, where there originally was a slur between notes 1 and 4.

Musical alterations

A number of short leaps in movements I and III, which may be early, are described above. In 1930/31, RL revised the last two bars in movement I, adding notes in vl I and vl II (both of which previously had a rest) and adding the quaver repetition in the last bar in all 4 instruments. Movement III bb. 139-149 were revised (the tritone interval F#-C was altered: double stops in vla and vcl were changed to single tones). The only significant change is thus a thorough revision of the chorale at the end of movement III.

C. Printed set of parts (1931) with corrections

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 62,6. Music print with autograph additions and corrections (ink, ball-point pen and crayon). Some musicians' additions (?) with pencil (bowing, etc.).

Samfundet til Udgivelse af Dansk Musik | 3. serie Nr. 34 | 1931 | *Rud Langgaard* | *Strygekvartet* Nr. 3 | *Streichquartett* Nr. 3 | (1. OPLAG) | (1. AUFLAGE) | [...] | *Fr. Kistner & C.F.W.Siegel*. Leipzig | *For Skandinavien: Skandinavisk & Borups Musikforlag*. København.

Omslag (med titel) + 4 indlagte stemmer: *Violino I* (8 s.), *Violino II* (8 s.), *Viola* (7 s.), *Cello* (7 s.). 34 × 27,5 cm. Pladenr. 40. På omslaget har RL tilføjet: *Opført af Breuning-Bache Kvartetten 1924. 1 Gang | komp. 1924. | Paa Opfordring af Breuning-Bachekvartetten 1924. | derefter Opført i Oslo og København flere Gange | bl.a. i Statsradiofonien | af Rafnkvartetten September 1938!* [i.e. august 1937]

Desuden er tilføjet *Op. 14. (overstreget)* – og for neden til højre: *Søgt i Komposition tilpasset | Carl Nielsen-Perioden [... ? (bladets hjørne er revet af)] | Og Stjernegalsskab!*

Kommentar

Kun tre af de mange korrektioner, RL har foretaget i kilde A, er overført til dette stemmesæt, som har været i komponistens besiddelse. Den vigtigste er ændringen i sats I t. 295 ff., hvor 4 takter er blevet erstattet af 2 nye takter (1933, jfr. kilde E). Denne rettelse er udført med blæk på små stykker nodepapir, som er klæbet ind i vl I s. 5, vl II s. 5, vla s. 5 og vcl s. 5. De to andre rettelser er en akkordændring i sats I, t. 16, hvor b^1 i dobbeltgrebet i vl I er ændret til a^1 , og parallelstedet t. 211, hvor dobbeltgrebet er ændret til fra b^1-f^2 til $a^1-f^{\sharp 2}$ (rettelsen er foretaget med blyant, utvivlsomt af RL, der har benyttet samme skriveredskab til rettelserne i A).

D. Stemmesæt 1924 (revideret afskrift)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 62,5. Afskrift med blæk signeret med monogram CHB (?); rettelser og tilføjelser i autograf med blæk.

Titel: [...] | *Strygekvartet*. | (No 3.) [opr. 2] | af | *Rud Imm. Langgaard*

Udateret.

4 stemmer á 6 blade, 34,8 × 26 cm.

Papirtype: 12 systemer uden angivelse af fabrikat.

Kommentar

Stemmerne har kun været anvendt ved uropførelsen 1924, idet værkets anden opførelse fandt sted efter at stemmerne var blevet trykt (jfr. kilde C). Forud for udgivelsen indførte RL en mængde rettelser og tilføjelser parallelt i partituret (B) og stemmerne, og i denne form blev materialet anvendt som trykforlæg for udgaven (nodesætterens arbejdsnoter ses i begge kilder). Omfanget af revisionen 1930/31 fremgår af disse stemmer, idet RLs skrift adskiller sig klart fra kopistens håndskrift. Bortset fra korallen i slutningen af sats III, som er revideret, er der tale om ubetydelige musikalske ændringer; der er navnlig tale om tilføjede karakterbetegnelser og artikulationsangivelser og korrektioner af dynamiske angivelser. Enkelte detaljer, som RL har tilføjet i stemmerne, findes ikke i partituret (B). Udeladelsen af en række takter, der er overstreget (ligesom i B), kan ikke tidsfæstes med

The Society for the Publication of Danish Music | 3rd Series No. 34 | 1931 | *Rud Langgaard* | *String Quartet* No. 3 | *Streichquartett* Nr. 3 | (1st IMPRESSION) | (1. AUFLAGE) | [...] | *Fr. Kistner & C.F.W.Siegel*. Leipzig | *For Scandinavia: Skandinavisk & Borups Musikforlag*. Copenhagen.

Cover (with title) + 4 enclosed parts: *Violino I* (8 pp.), *Violino II* (8 pp.), *Viola* (7 pp.), *Cello* (7 pp.). 34 × 27.5 cm. Plate no. 40. On the cover, RL has added: *Performed by the Breuning-Bache Quartet 1924. 1st Time | comp. 1924. | At the invitation of the Breuning-Bache Quartet 1924. | then performed in Oslo and Copenhagen several times | a. o. in the State Radio | by the Rafn Quartet September 1938!* [i.e. August 1937]

Furthermore is added *Op. 14. (crossed over)* – and below to the right: *Endeavoured in composition to suit the | Carl Nielsen period [... ? (the corner of the leaf is torn off)] | And star madness!*

Commentary

Only three of the many corrections RL made in source A have been transferred to this set of parts, which has been in the composer's possession. Most important is the alteration in movement I bb. 295 ff., where 4 bars have been replaced by 2 new bars (1933, cf. source E). This correction was written in ink on small pieces of music paper which were pasted in on vl I p. 5, vl II p. 5, vla p. 5 and vcl p. 5. The two other corrections are a chord change in movement I b. 16, where b^1 in the double stop in vl I is changed to a^1 , and the parallel place b. 211, where the double stop is changed to from b^1-f^2 to $a^1-f^{\sharp 2}$ (the correction is done in pencil, undoubtedly by RL, who used the same writing tool for the corrections in A).

D. Set of parts 1924 (revised transcript)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 62,5. Transcript in ink signed with the monogram CHB (?); autograph corrections and additions in ink.

Titel: [...] | *String Quartet*. | (No 3.) [originally 2] | by | *Rud Imm. Langgaard*

Undated.

4 parts, each comprising 6 leaves, 34,8 × 26 cm.

Paper type: 12 staves without manufacturer's name.

Commentary

The parts have only been used in the premiere in 1924, as the second performance of the work took place after the parts had been printed (cf. source C). Prior to the publication, RL added a number of corrections and additions in parallel in the score (B) and the parts, and in this form the material was used as source for the printed edition (the engraver's working notes are seen in both sources). The scope of the revision in 1930/31 is evident from these parts as RL's handwriting clearly differs from the copyist's hand. Except for the chorale at the end of movement III, which was revised, the musical changes are insignificant; in particular, character designations and articulation indications were added and dynamic indications were corrected. Some details that RL added to the parts is not included in the score (B). The omission of a number of bars that were crossed out (as in B) cannot be dat-

sikkerhed, men alt det øvrige er tydeligvis kommet til i forbindelse med udgivelsen.

E. Notat med en ændring (1933)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 62,3. Autograf. Renskrift med blæk.

Påskrift: Kære Hr. Rafn! | Hvis det er muligt, saa faa disse | 2 Takter ind. De faldt mig ind | i morges! | Deres | Rued Langgaard. | 23/2 33.

Udsnit af nodeblad, 10 × 17,5 cm; beskrevet på begge sider; recto med påskriften til Rafn, verso med 2 takter i partitur med overskriften: *istedetfor de 4 Takter efter Takt 42 efter [cfr.] 7.*

Kommentar

Ændring af 4 takter til 2 nye takter efter sats I t. 295. De 4 eliminerede takter var en gentagelse af t. 24-27 og t. 219-222. Ændringen er implementeret i kilde A og kilde C.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på det trykte studiepartitur fra 1931, idet udgaven dog respekterer de musikalske og dynamiske korrektioner, RL har indført i autograf i eksemplaret kilde A. Udgaven udelader derimod forslaget om, at de tre satter skal spilles ud i ét (*attacca*), og en dermed sammenhængende ændring af sluttonen c til cis i sats I er således ikke respekteret. Der er foretaget kollation mellem udgaven fra 1931 og trykmanuskriptet kilde B med henblik på at verificere dynamiske angivelser og eliminere fejl og forglemmelser i nodestrykket. Med samme formål er det reviderede, oprindelige stemmesæt (D) konsulteret. Kilderne C og E er uden betydning for udgaven.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne. Små justeringer af længden af de dynamiske kiler med hjemmel i kilde B er foretaget uden dokumentation.

NOTER

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹.

Sats I

Takt	Stemme	Kommentar
16	vI	samklang I: b ¹ -f ² rettet til a ¹ -f ² iht. RLs rettelser i A (rettelsen er også foretaget i C)
17, 18	vI, II	sidste node: marc. tilføjet iht. RLs tilføjelse i A

ed with certainty, but everything else were obviously added in connection with the publication.

E. Note comprising an alteration (1933)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 62,3. Autograph. Fair copy in ink.

Inscription: Dear Mr. Rafn! | If possible, please insert these | 2 bars. They occurred to me | this morning! | Yours | Rued Langgaard. | 23/2 33.

Part of a sheet of music paper, 10 × 17.5 cm; both pages with writing; recto with the note to Rafn, verso with 2 bars in score form headed: *instead of the 4 bars after bar 42 after [fig.] 7.*

Commentary

Changing of 4 bars to 2 new bars after movement I b. 295. The 4 eliminated bars were a repetition of bb. 24-27 and bb. 219-222. The change is implemented in source A and source C.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on the printed study score from 1931, although the edition respects the autograph musical and dynamic corrections that RL introduced in the copy source A. However, the edition omits the proposal that the three movements should be played continuously without pauses (*attacca*), and suppresses the connected change of the final tone c to c# in movement I. A collation has been made between the 1931 edition and the printer's manuscript source B in order to verify dynamic indications and eliminate errors and oversights in the music print. For the same purpose, the revised, original set of parts (D) has been consulted. Sources C and E are of no significance for the edition.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are printed with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments and information about things not indicated typographically in the edition are to be found in the notes. Small adjustments to the length of the hairpins in accordance with B have been made without documentation.

NOTES

The pitch is indicated in a conventional way, i.e. 'the keyhole c' = c¹.

Movement I

Bar	Part	Comment
16	vI	harmony I: b ¹ -f ² emended to a ¹ -f ² in accordance with RL's correction in A (the correction is also made in C)
17, 18	vI, II	last note: marc. supplied in accordance with RL's addition in A

29	–	!	tilføjet efter <i>quasi staccamento</i> iht. B	29	–	!	supplied after <i>quasi staccamento</i> in accordance with B
38, 39	vl II		samklang 1: umotiveret spicc. udeladt (findes i B , men synes at referere til vla)	38, 39	vl II		harmony 1: unmotivated spicc. suppressed (is in B but seems to refer to vla)
49	vl II		node 2: ♭ for h ¹ tilføjet iht. B	49	vl II		node 2: ♭ before b ¹ supplied in accordance with B
126	vl I		node 1, 6: marc. tilføjet iht. B	126	vl I		notes 1, 6: marc. supplied in accordance with B
158	vl I		◀ tilføjet iht. B	158	vl I		◀ supplied in accordance with B
159	vl I		node 1: stacc. ændret til spicc. iht. B	159	vl I		note 1: stacc. emended to spicc. in accordance with B
182	vl II		node 1: marc. tilføjet iht. B	182	vl II		note 1: marc. supplied in accordance with B
196-201	vl I, II, vla, vcl		node 1: noder ændret fra ♭. til ♮ iht. til RLs rettelser i A	196-201	vl I, II, vla, vcl		note 1: notes emended from ♭. to ♮ in accordance with RL's corrections in A
201	vl I		node 1-4: marc. tilføjet iht. B	201	vl I		notes 1-4: marc. supplied in accordance with B
208	vl I, II		node 1: spicc. tilføjet iht. B	208	vl I, II		note 1: spicc. supplied in accordance with B
211	vl I		samklang 1: b ¹ -f ² rettet til a ¹ -fis ² i analogi med RLs rettelse i A (rettelsen er også foretaget i C)	211	vl I		harmony 1: b ¹ -f ² emended to a ¹ -fis ² by analogy with RL's correction in A (the correction is also made in C)
212	vla, vcl		marc. flyttet fra node 3 til node 4 iht. B	212	vla, vcl		marc. moved from note 3 to note 4 in accordance with B
222	tutti		sidste node: spicc. tilføjet iht. RLs tilføjelse i D og i analogi med t. 27 (findes ikke i B og i det trykte partitur, men i det trykte stemmesæt, dog kun i vl I og vcl)	222	tutti		last note: spicc. supplied in accordance with RL's addition in D and by analogy with b. 27 (not in B and in the printed score but is found in the printed set of parts, only in vl I and vcl, however)
233	vl II		node (samklang) 1, 2: ffz tilføjet iht. B	233	vl II		notes (harmonies) 1, 2: ffz supplied in accordance with B
235	vla, vcl		node 1: ff rettet til ffz iht. B	235	vla, vcl		note 1: ff emended to ffz in accordance with B
243	vl I, II		<i>irritante</i> tilføjet iht. RLs tilføjelse i D og i analogi med t. 48	243	vl I, II		<i>irritante</i> supplied in accordance with RL's addition in D og by analogy with b. 48
257	vcl		node 2: spicc. tilføjet iht. B	257	vcl		note 2: spicc. supplied in accordance with B
258	vla		portamento findes i D	258	vla		portamento is in D
267	vcl		node 1: spicc. tilføjet iht. B	267	vcl		note 1: spicc. supplied in accordance with B
295-298	tutti		4 takter erstattet af 2 nye takter iht. A (2 dynamiske angivelser tilføjet i overensst. med E)	295-298	tutti		4 bars are replaced by 2 new bars in accordance with A (2 dynamic indications supplied in agreement with E)
306-307	tutti		c (i tre oktaver) rettet af RL i A til cis i sammenhæng med tilføjelsen af <i>Attacca</i> [sats II]; udeladt	306-307	tutti		c (in three octaves) altered by RL in A to c♯ as a consequence of the addition of <i>Attacca</i> [movement II]; suppressed
Sats II				Movement II			
<i>Takt</i>	<i>Stemme</i>	<i>Kommentar</i>		<i>Bar</i>	<i>Part</i>	<i>Comment</i>	
8	vl I, II	<i>p</i> tilføjet iht. B		8	vl I, II	<i>p</i> supplied in accordance with B	
10, 13,				10, 13,			
16	vl I, II	marc. flyttet fra node 1 til forslagsnoden iht. B (og i overensst. med C og D)		16	vl I, II	marc. moved from note 1 to the grace note in accordance with B (and in agreement with C and D)	

36	vl I	forslagsnode: marc. tilføjet iht. B (og i overensst. med C og D)
44	vcl	node 3: ♭ for e ¹ tilføjet iht. B (findes også i C og D)
53	–	! efter <i>scarpino</i> tilføjet iht. B
56	vl I	flageolet-angivelse tilføjet iht. B (findes også i C og D)
81	–	<i>Attacca</i> [sats III] tilføjet af RL i A : udeladt

Sats III

Takt	Stemme	Kommentar
16-17	tutti	<i>fz</i> ændret til <i>ffz</i> iht. RLs rettelse i A
24-25	vl I	dynamikken ændret fra <i>fz</i> (t. 24) og < (t. 25) til <i>pp</i> < <i>ffz</i> iht. RLs rettelse i A
25, 66, 147	vl I	rytmen ændret fra til (triolet) iht. RLs rettelser i A
26-28	vl I	> justeret iht. B
65-66	vl I	< <i>ffz</i> tilføjet iht. RLs rettelse i A (følgende < i t. 66 udeladt i analogi med RLs rettelse i t. 25, hvor kilen er udraderet)
72	vla	< forlænget ind i t. 73 iht. B
96, 102, 175, 181	vla, vcl	rytmen ændret fra til (triolet) iht. RLs rettelse i A
96, 102	vla, vcl	<i>ffz</i> tilføjet iht. RLs tilføjelse i A
132	vl II	node 3: ♭ for h ² findes i C og D
147	vl I	<i>ffz</i> tilføjet iht. RLs tilføjelse i A (< i t. 147 udeladt i analogi med RLs rettelse i t. 25, hvor kilen er udraderet)
161	vcl	node 1: > tilføjet iht. B
170	vl I, II	! efter <i>scampanata</i> tilføjet iht. B
175, 181	vla, vcl	<i>ffz</i> tilføjet iht. RLs tilføjelse i A
207	vl II	samklang 4: ♯ for g ² tilføjet iht. B og D (udgiveren anser tonen g for korrekt, idet gis ikke findes i nogen anden af RLs harmoniserede versioner af salmemelodien BVN 175)

36	vl I	grace note: marc. supplied in accordance with B (and in agreement with C and D)
44	vcl	note 3: ♭ before e ¹ supplied in accordance with B (also found in C and D)
53	–	! after <i>scarpino</i> supplied in accordance with B
56	vl I	the flageolet indication supplied in accordance with B (also in C and D)
81	–	<i>Attacca</i> [movement III] added by RL in A : suppressed

Movement III

Bar	Part	Comment
16-17	tutti	<i>fz</i> emended to <i>ffz</i> in accordance with RL's correction in A
24-25	vl I	the dynamics emended from <i>fz</i> (b. 24) and < (b. 25) to <i>pp</i> < <i>ffz</i> in accordance with RLs correction in A
25, 66, 147	vl I	the rhythm emended from to (triolet) in accordance with RL's corrections in A
26-28	vl I	> adjusted in accordance with B
65-66	vl I	< <i>ffz</i> supplied in accordance with RL's correction in A (the following < in b. 66 suppressed by analogy with RL's correction in b. 25, where the hairpin is erased)
72	vla	< prolonged into b. 73 in accordance with B
96, 102, 175, 181	vla, vcl	the rhythm emended from to (triolet) in accordance with RL's correction in A
96, 102	vla, vcl	<i>ffz</i> supplied in accordance with RL's addition in A
132	vl II	note 3: ♭ before b ² is found in C and D
147	vl I	<i>ffz</i> supplied in accordance with RL's addition in A (< in b. 147 suppressed by analogy with RL's correction in b. 25, where the hairpin is erased)
161	vcl	note 1: > supplied in accordance with B
170	vl I, II	! after <i>scampanata</i> supplied in accordance with B
175, 181	vla, vcl	<i>ffz</i> supplied in accordance with RL's addition in A
207	vl II	harmony 4: ♯ before g ² supplied in accordance with B and D (the editor considers the note g to be correct, as g♯ is not found in any of RL's harmonised versions of the hymn BVN 175)

KILDER

- A. Partitur [endelig version]. Afskrift og autograf**
B. Partitur (1925). Autograf
C. Partitur sats I. Afskrift med rettelser
D. Skitse- og rettellesblade til B
E. Rettelsesblade til C (sats I)
F. Skitser til omarbejdelse af sats III [1931]
G. Blade udskilt af A (sats I)
H. Stemmer (“Fjerne Melodier”)
I. Stemmer [endelig version]
J. Titelblade uden noder

A. Partitur [endelig version]. Afskrift og autograf

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,1. Afskrift (Constance Langgaard) og autograf. Renskrift med blæk; rettelser og tilføjelser i autograf med blæk, blyant og farvestift.

Titel (autograf): [...] / *Rued Langgaard* / [udraderet: *Glem-sels-Stemninger*] / *Strygekvarteret No. 5*. / (“*Forum-Kvartetten*”) / *Partitur. og Stemmer.* / (komp. 1925 1928-1931)[oprindelig blot: komp. 1931]

Dateret efter sats I: *Komp. Sept. 1925*. / *Modificeret. Sommer 1931*. [udraderet: -38] – før sats III: *Omkom. August 31*. – dateret og signeret efter sats III: *17 August. 1931* / *Rud Langgaard* – efter sats IV (i CLs håndskrift): *Komp. 1914*. [tilføjet af RL: *Dec.*] / *Modificeret 1931*. / *Renskr. ved Constance Langgaard*. / *Novbr. 1931*.

42 blade, 34,5 × 27 cm; 71 beskrevne sider, pagineret: (titel), (side med oversigt over opførelser), 1-26, (side betegnet II), 27-39, (1 blank side), (side betegnet III), (1 blank side), 40-46, (3 blanke sider), (side betegnet IV), (1 blank side), 47-66, (6 blanke sider); s. 25 med påklæbning.

Papirtype: *W.H. Nr. 3. F. 12* (12 systemer).

Foroven på titelsiden, i autograf: *Dette Partitur tilhører / Komponisten*

Påskrift titelbladets bagside (autograf): *Opførelser: / 1. Ved Musikstævnet / i Forum, København / October 1929. / Rafn-Kvartetten, / 2. Statsradiofonien / 23 Novbr 1942 omarbejdet / Breuning-Bache Kvartetten / [tilføjelse med fremmed hånd: Radioudsendelse 14 Oktober 1947 / Leo Hansen-Kvartetten]*

Påskrift s. 1 foroven til venstre (autograf, blyant): *Spilletid / cir. 30-28 Minutter*

Kommentar

Følgende passager er i afskrift ved CL:

I s. 1-8 (t. 1-76), s. 17-19 (t. 165-184), s. 25-26 (t. 246-261)

II s. 27-39 (hele satsen)

IV s. 47-66 (hele satsen)

Sats I er blevet til som et samarbejde mellem RL og hans hustru, idet CL har anvendt kilde C med RLs rettelser og

SOURCES

- A. Score [final version]. Transcript and autograph**
B. Score (1925). Autograph
C. Score movement I. Transcript with corrections
D. Leaves of sketches and corrections for B
E. Correction leaves for C (movement I)
F. Sketches for alteration of movement III [1931]
G. Leaves excised from A (movement I)
H. Parts (“Distant Melodies”)
I. Parts [final version]
J. Title pages without music

A. Score [final version]. Transcript and autograph

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,1. Transcript (Constance Langgaard) and autograph. Fair copy in ink; corrections and additions in ink, pencil and crayon.

Title (autograph): [...] / *Rued Langgaard* / [erased: *Moods of Oblivion*] / *String Quartet No. 5*. / (“*The Forum Quartet*”) / *Score. and parts.* / (comp. 1925 1928-1931)[originally only: comp. 1931]

Dated after movement I: *Comp. Sept. 1925*. / *Modified. Summer 1931*. [erased: -38] – before movement III: *Recomp. August 31*. – dated and signed after movement III: *17 August. 1931* / *Rud Langgaard* – after movement IV (in CL's handwriting): *Comp. 1914*. [added by RL: *Dec.*] / *Modified 1931*. / *Fair copy by Constance Langgaard*. / *Nov. 1931*.

42 leaves, 34.5 × 27 cm; 71 pages of writing, paginated: (title), (page with overview of performances), 1-26, (page designated II), 27-39, (1 blank page), (page designated III), (1 blank page), 40-46, (3 blank pages), (page designated IV), (1 blank page), 47-66, (6 blank pages); p. 25 with a section pasted on.

Paper type: *W.H. No. 3. F. 12* (12 staves).

At the top of the title page, in autograph: *This score belongs to / the composer*

Written on the reverse of the title page (autograph): *Performances: / 1. At the music event / in Forum, Copenhagen / October 1929. / The Rafn Quartet, / 2. State Radio / 23 Nov 1942 revised / The Breuning Bache Quartet / [added in an unknown handwriting: Radio broadcast 14 October 1947 / The Leo Hansen Quartet]*

Written on p. 1 in the top left corner (autograph, pencil): *Duration / app. 30-28 minutes*

Commentary

The following passages are copied by CL:

I pp. 1-8 (bb. 1-76), pp. 17-19 (bb. 165-184), pp. 25-26 (bb. 246-261)

II pp. 27-39 (the whole movement)

IV pp. 47-66 (the whole movement)

Movement I came into being as a collaboration between RL and his wife, as CL used source C with RL's corrections and

anvisninger som forlæg for de passager, hun renskrev (suppleret af E1 i nogle få takter). Som forlæg for afskriften i sats II og IV anvendte CL RLs reviderede partitur, kilde B. RL har selv udfærdiget sats III, som blev gennemgribende omarbejdet i 1931. Hele partituret blev fuldført i 1931, men sats I blev efterfølgende genstand for revision i tre omgange. Side 9-12 blev udskiftet to gange, jfr. kilde G, og side 13-16 (indeholdende t. 122-161) blev tilføjet, hvorfor den oprindelige paginering 13-62 igennem resten af partituret er blevet rettet til 17-66. I forbindelse med disse ændringer blev 5 taktters musik annulleret ved overstregning s. 13 og 4 takter s. 17. De seneste revisionsår, RL nævner (om end de begge nu er udraderet) er 1933 og 1938, og disse årstal refererer rimeligvis til de nævnte ændringer i sats I. Alle satser rummer endvidere retoucheringer i musikken, foretaget af komponisten. Musikkrettelserne blev optaget i det nye stemmemateriale (kilde I) og stammer således senest fra sommeren 1942, hvor disse stemmer blev udskrevet. Metronomtal findes derimod ikke i stemmematerialet, og disse er altså sandsynligvis føjet til efter 1942. Det samme gælder en række ændringer i første sats' tempo- og karakterbetegnelser. Begyndelsestempoet blev således ændret fra *Allegretto quasi Andantino* (hvilket står i stemmerne) til *Andante quasi Andantino misterioso*. Blandt de seneste korrektioner, RL foretog, er desuden følgende tilføjelser, som tillige er indskrevet af RL i kilde I, violin I-stemmen, sandsynligvis forud for genopførelsen af strygekvartetten i radioen i 1947: t. 32 *con un poco più moto* (lidt Fjernt i Klang!), t. 42 *un poco più lento*, t. 44 *Tempo 1*, t. 191 *con poco moto*, t. 201 *più lento*, t. 203 *Tempo 1*.

B. Partitur (1925). Autograf

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,3. Autograf. Renskrift med blæk; utallige rettelsers, ændringer og påtegninger i autograf med blæk, blyant og farvestift.

Titel: [...] | *Kvartet (Fdur.) | for | 2 Violiner | 1 Bratsch | 1 Violoncello.* | *Rud Langgaard*

Dateret på titelsiden foroven: *Efteraar. 1925* – efter sats I: *23 October 1925.* – efter sats II: *18 Nov. 1925.* – efter sats III: *19-11-25.* – før sats IV: *Komponeret 1914. December.* – signeret og dateret efter sats IV: *Rud Langgaard | 8 December 1925.* | *Sidste Del komp [1915 rettet til:] 1914 | [omarbejdet rettet til:] modificeret. Sept 1925.*

17 blade, 27 × 34 cm (blad 1 beskåret for neden: 22,5 × 34 cm); 34 beskrevne sider, pagineret: (titelside, også indeholdende 8 taktters *Introductione*, overstreget), (side med påskrifter samt skitser til andet værk), 1-23, (side pag. 24 med diverse skitser; sidetallet overstreget), 24-31; s. 15-17 med på- og overklæbninger.

Papirtype: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag [bomærke] No. 15. K 14 (14 systemer).*

Påskrift på titelbladet, verso: *Iste Del renskrives til Partitur | Stemmer til hele Kvartetten | udskrives [besked til nodeskriver]*

directions as the basis for the passages of which she made the fair copy (with additions from E1 in a few bars). As the basis for the transcript of movement II and IV, CL used RL's revised score, source B. RL has himself prepared movement III which was thoroughly revised in 1931. The whole score was completed in 1931, but subsequently, movement I was the object of revision three times. Pages 9-12 were replaced twice, cf. source G, and pages 13-16 (containing bb. 122-161) were added, because of which the original pagination 13-62 was altered to 17-66 throughout the remaining score. In connection with these alterations, 5 bars of music on p. 13 and 4 bars on p. 17 were cancelled by being crossed out. The most recent years of revision which RL mentions (although they are both now erased) are 1933 and 1938, and these years probably refer to the aforementioned alterations in movement I. Moreover, the music was retouched in all movements by the composer. The corrections of the music were included in the new parts (source I) and thus stems from no later than the summer of 1942 when these parts were written out. The metronome markings are not included in the parts and consequently, these were most likely added after 1942. The same goes for a number of alterations in the tempo and expression markings of the first movement. Thus, the initial tempo was altered from *Allegretto quasi Andantino* (which is included in the parts) to *Andante quasi Andantino misterioso*. The following additions, which were among the latest corrections RL made, were inserted by RL also in source I, the violin I part, probably prior to the second performance of the string quartet on the radio in 1947: b. 32 *con un poco più moto* (slightly distant in sound!), b. 42 *un poco più lento*, b. 44 *Tempo 1*, b. 191 *con poco moto*, b. 201 *più lento*, b. 203 *Tempo 1*.

B. Score (1925). Autograph

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,3. Autograph. Fair copy in ink; numerous autograph corrections, alterations and annotations in ink, pencil and crayon.

Title: [...] | *Quartet (F Major) | for | 2 violins | 1 viola | 1 violoncello.* | *Rud Langgaard*

Dated at the top of the title page: *Autumn. 1925* – after movement I: *23 October 1925.* – after movement II: *18 Nov. 1925.* – after movement III: *19-11-25.* – before movement IV: *Composed 1914. December.* – signed and dated after movement IV: *Rud Langgaard | 8 December 1925.* | *Last section comp. [1915 corrected to:] 1914 | [reworked corrected to:] modified. Sept. 1925.*

17 leaves, 27 × 34 cm (fol. 1 is trimmed at the bottom: 22.5 × 34 cm); 34 pages of writing, paginated: (title page, also containing 8 bars of *Introductione*, struck out), (page with writing and sketches for another work), 1-23, (page numbered 24 with various sketches; page number struck out), 24-31; pp. 15-17 with sections pasted on.

Paper type: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag [logo] No. 15. K 14 (14 staves).*

On the title page, verso, is written: *Prepare fair copy of score 1st part | Parts for the entire quartet | must be copied [RL's*

/ *Strygekvarteret* [overstreget: No 3.] (*Fdur*) / *Bruges* / 1925; på samme side ubetegned og udaterede skitser [symfoni nr. 8, BVN 193, sats III].

Den annullerede s. 24 indeholder udaterede skitser med blyant til sats III, t. 51-56, samt til orgelpræludium og salmeharmonisering [vedr. J.P.E. Hartmann: *Mindes vi en fuldtro Ven*; ikke i BVN].

Kommentar

RLs oprindelige partiturrenskrift fra oktober-december 1925, som i de følgende år er blevet forsynet med et utal af rettelser, overstregninger og påklæbte ændringer. Skitse- og rettellesblade med henvisninger til dette partitur findes som kilde **D** og kilde **F**. RLs besked til nodeskriveren på titelbladets bagside blev (senest i 1929) ført ud i livet i form af afskrift af sats I = kilde **C** samt udskrift af stemmematerialet, kilde **I**.

C. Partitur sats I. Afskrift med rettelser

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,6. Afskrift i fremmed håndskrift. Utallige rettelser og tilføjelser i autograf. Ukomplet (s. 1-2 mangler).

Ubetegnet og udateret.

5 blade, 26 × 34,5 cm; 10 beskrevne sider, pagineret 3-11 (s. [12] rummer ubetegned og udaterede skitser [*Messis, 1. Aften*, satsen *Anskriget*, BVN 228a:1]); s. 9 findes 5 påklæbte takter i autograf.

Papirtype: 14 systemer uden angivelse af fabrikat.

Kommentar

Som forlæg har afskriveren anvendt den af RL reviderede kilde **B** suppleret med to bilag, kilde **D3** og **D4**. Afskriften er efterfølgende revideret af RL og forsynet med anvisninger til CL, som udførte en ny afskrift (kilde **A**) i samarbejde med RL.

D. Skitse- og rettellesblade til B

1. Skitseblad sats I [1925]

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 131,16 [blad 2v]. Autograf. Skitse med blæk.

Ubetegnet og udateret.

2 blade, 35,5 × 27 cm; 4 beskrevne, upaginerede sider. Skitsen findes på blad 2 verso (de tre første sider rummer renskrift til sangen *Marienwürmchen* BVN 75, slutdateret 14. april 1915).

Papirtype: *B. & H. Nr. 11 C. / 2. 13.* (18 systemer).

Indeholder skitse noteret på 2 systemer til sats I fra t. 75 (i værkets endelige version) og 91 takter frem. En del af musikken genfindes i partituret kilde **B**, men kun få takter i skitsens begyndelse blev ført videre til den endelige version af satsen i kilde **A**.

message for the copyist] / *String Quartet* [struck out: No 3.] (*F Major*) / *Can be used* / 1925; on the same page undesignated and undated sketches [Symphony no. 8, BVN 193, movement III].

The annulled p. 24 contains undated sketches in pencil for movement III, bb. 51-56, together with sketches for an organ prelude and a hymn harmonisation [concerning J.P.E. Hartmann: *Mindes vi en fuldtro Ven*; not in BVN].

Commentary

RL's original fair copy of the score from October-December 1925 which during the following years has been provided with numerous corrections, deletions, and pasted on alterations. Leaves of sketches and corrections with references to this score can be found as source **D** and source **F**. RL's message for the copyist on the reverse of the title page was carried out (in 1929 at the latest) in the form of a transcript of movement I = source **C**, together with a transcript of the set of parts, source **I**.

C. Score movement I. Transcript with corrections

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,6. Transcript in an unknown handwriting. Numerous corrections and additions in autograph. Incomplete (pp. 1-2 are missing).

Undesignated and undated.

5 leaves, 26 × 34.5 cm; 10 pages of writing, paginated 3-11 (p. [12] contains undesignated and undated sketches [*Messis, 1st Evening*, the movement *The Outcry*, BVN 228a:1]); on p. 9, 5 bars in autograph have been pasted on.

Paper type: 14 staves without manufacturer's name.

Commentary

The copyist has used source **B** as revised by RL as the basis for the transcript, supplemented by two appendixes, sources **D3** and **D4**. The transcript was subsequently revised by RL and provided with instructions for CL who made a new transcript (source **A**) in collaboration with RL.

D. Leaves of sketches and corrections for B

1. Sketch I of movement I [1925]

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 131,16 [fol. 2v]. Autograph. Sketch in ink.

Undesignated and undated.

2 leaves, 35.5 × 27 cm; 4 unnumbered pages of writing. The sketch can be found on fol. 2 verso (the first three pages contains the fair copy for the song *Marienwürmchen* BVN 75 with the end date 14 April 1915).

Paper type: *B. & H. Nr. 11 C. / 2. 13.* (18 staves).

Contains sketch notated on 2 staves for movement I from b. 75 (in the final version of the work) and the following 91 bars. Part of the music is found again in the score source **B** but only a few bars at the beginning of the sketch was included in the final version of the movement in source **A**.

2. Rettelsesblad sats I

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,5 [blad 1]. Autograf. Skitse med blæk.

Ubetegnet og udateret.

1 blad, 26 × 17 cm; 1 beskrevet, upagineret side.

Papirtype: 6 systemer uden angivelse af fabrikat.

Indeholder to, ikke benyttede rettelserforslag til sats I med henvisninger til partituret kilde **B**; det ene betegnet *Til Side 3.?* (3 takter), det andet *Til Side 11?* (2 takter).

3. Rettelsesblad sats I

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,5 [blad 2]. Autograf. Renskrift med blæk (rettelser med blyant).

Overskrift: *Rettelser (I)*

Udateret.

1 blad, 16,5 × 34 cm (beskåret blad i tværformat); 2 beskrevne sider, første side pagineret 1.

Papirtype: 9 systemer (opr. 14); en eventuel fabrikatangivelse er skåret bort.

Indeholder tre rettelser eller rettelserforslag med henvisninger til partituret kilde **B**: a) *Til Side 1 og 10.* (8 takter) – b) *Side 2* (8 takter, cellostemmen mangler pga. beskæring) – c) *Side 3 og Side 12 [...]* (6 takter).

4. Rettelsesblade sats I

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,4 [blad 1-2]. Autograf. Renskrift (rettelser med blæk).

Overskrift: *Strygekvarteret – blad 2v med påskriften [...] Til læg til første Del. | Rettelser – samt: Udkast. | Renskrives!*

Udateret.

2 blade, 27 × 34 cm (blad 2 fornedet med bortskåret udsnit 9,5 × 19,5 cm); 4 beskrevne sider, pagineret 1-2, (2 upaginerede sider).

Papirtype: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] No. 15. K 14 (14 systemer).

Indeholder fem rettelser med henvisninger til partituret kilde **B**: a) ubetegnet (satsens t. 1-30) – b) *Side 3* (7 takter) – c) *Side 4* (3 takter) – d) *Side 11* (5 takter) – e) *Side 12* (3 takter). Blad 2r rummer blyantsskitse til *Coda* (9 takter; genfindes i versionen kilde **C**, men ikke i endelig version af satsen).

5. Rettelsesblad sats I

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,5 [blad 3]. Autograf. Renskrift med blæk.

Ubetegnet og udateret.

1 blad, 27 × 34 cm; 2 beskrevne, upaginerede sider; kilden er noteret på bagsiden af et kasseret titelblad til samme værk med følgende indhold (blæk og blyant): “*Fjerne Melodier*” | [udraderet: *Sommerminder fra Fredensborg rettet til “Fredensborgdage”*] | *Strygekvarteret (No. 3.)* | (1925-26.) | af | *Rud Langgaard* | (*Partitur og Stemmer*).

Papirtype: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] No. 15. K 14 (14 systemer).

2. Correction leaf movement I

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,5 [fol. 1]. Autograph. Sketch in ink.

Undesignated and undated.

1 leaf, 26 × 17 cm; 1 unnumbered page of writing.

Paper type: 6 staves without manufacturer's name.

Contains two suggestions for corrections for movement I which were not used, referring to the score source **B**; one of them designated *For page 3.?* (3 bars), the other *For page 11?* (2 bars).

3. Correction leaf movement I

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,5 [fol. 2]. Autograph. Fair copy in ink (corrections in pencil).

Heading: *Corrections (I)*

Undated.

1 leaf, 16.5 × 34 cm (cropped leaf in oblong format); 2 pages of writing, first page paginated 1.

Paper type: 9 staves (originally 14); any possible indication of manufacturer's name has been cut off.

Contains three corrections or suggestions for corrections referring to the score source **B**: a) *For pages 1 and 10.* (8 bars) – b) *Page 2* (8 bars, the cello part is missing due to cropping) – c) *Page 3 and page 12 [...]* (6 bars).

4. Correction leaves movement I

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,4 [fols. 1-2]. Autograph. Fair copy (corrections in ink).

Heading: *String Quartet – fol. 2v with the designation [...] Appendix for the first part. | Corrections – and: Draft. | Fair copy to be made!*

Undated.

2 leaves, 27 × 34 cm (at the bottom of fol. 2 a section measuring 9.5 × 19.5 cm has been cut off); 4 pages of writing paginated 1-2, (2 unnumbered pages).

Paper type: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] No. 15. K 14 (14 staves).

Contains five corrections with references to the score source **B**: a) undesignated (bb. 1-30 of the movement) – b) *Page 3* (7 bars) – c) *Page 4* (3 bars) – d) *Page 11* (5 bars) – e) *Page 12* (3 bars). Fol. 2r contains a pencil sketch for *Coda* (9 bars; this is also in the version source **C**, but not in the final version of the movement).

5. Correction leaf version I

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,5 [fol. 3]. Autograph. Fair copy in ink.

Undesignated and undated.

1 leaf, 27 × 34 cm; 2 unnumbered pages of writing; the source has been written on the reverse of a discarded title page for the same work with the following content (ink and pencil): “*Distant Melodies*” | [erased: *Summer Memories from Fredensborg* altered to “*Days in Fredensborg*”] | *String Quartet (No. 3.)* | (1925-26.) | by | *Rud Langgaard* | (*Score and parts*). Paper type: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] No. 15. K 14 (14 staves).

Indeholder en ændret, 24 takter lang passage i sats I (genfindes i versionen kilde C, svarer til passagen t. 44-61 i versionen kilde A); i v1 I er de første fire noder forsynet med tonenavnene G A D E.

6. Rettelsesblad sats I og II

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,8 [blad 2]. Autograf. Skitser med blyant.

Ubetegnet og udateret.

1 blad, 21,5 × 27 cm (beskåret), 2 beskrevne, upaginerede sider.

Papirtype: 8 systemer (en eventuel fabrikatangivelse er skåret bort).

Indeholder recto 19 takter betegnet *Esmol. Passionato* (vedr. sats II og svarer til t. 48 ff. og 81 ff., ændringerne er indført i partituret kilde B efter at stemmematerialet kilde H var udskrevet). Verso rummer skitser til sats I, ca. 13 takter, øjensynlig ikke anvendt.

E. Rettelsesblade til C (sats I)

1. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 89,25 [blad 1r]. Autograf. Renskrift med blæk.

Ubetegnet og udateret.

2 blade: 1 = 27 × 34 cm, 2 = 18 × 34 cm (beskåret); 4 beskrevne, upaginerede sider. Kilden findes noteret (omvendt) på blad 1r, der rummer titelpåskriften: *Krematoriet | Januar 1931. | Fru Kidde. | Orgel.* (blad 1v samt blad 2 indeholder musik anvendt ved denne begravelse, jfr. BVN 213-214).

Papirtype: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] Nr. 14. K 12 (12 systemer).

Rettelsen omfatter 5 takter i sats I (svarende til t. 59-63 i versionen kilde A).

2. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,8 [blad 1]. Autograf. Renskrift med blæk.

Betegnet: *Forandringer i No. 1.* [i.e. sats I]

Dateret: (*Marts. 31.*)

1 blad, 29,5 × 35 cm; 2 beskrevne, upaginerede sider; rettelserne er noteret på bagsiden af et kasseret titelblad til samme værk med følgende indhold (blæk og blyant): "*Fjerne Melodier*" | *Strygekvarteret | komponeret 1925-26. | af | Rud Langgaard | Partitur og Stemmer. | Fremført første gang ved "Det danske Kunststævne" October 1929 (i Forum-Hallen.) | (Rafnkvarteret)*

Papirtype: 20 systemer uden angivelse af fabrikat.

Indeholder fem passager med henvisninger til partituret kilde C: a) *Side 3* (5 takter) – b) *Side 3* (3 takter) – c) *Side 4* (3 takter) – d) *Side 9* (4 takter) – e) *Side 9* (3 takter). Disse ændringer blev øjensynlig ikke anvendt (det hele er streget over med blyant).

F. Skitser til omarbejdelse af sats III [1931]

1. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 61,4. Autograf. Skitse med blyant.

Ubetegnet og udateret.

1 blad, 35 × 27 cm; 2 beskrevne sider, recto pagineret 11; kilden findes på versosiden, idet recto indeholder passage

Contains an altered passage, 24 bars in length, in movement I (also in the version source C, corresponds to the passage bb. 44-61 in the version source A); in v1 I, the first four notes have been provided with the note names G A D E.

6. Correction leaf movement I and II

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,8 [fol. 2]. Autograph. Sketches in pencil.

Undesignated and undated.

1 leaf, 21.5 × 27 cm (cropped); 2 unnumbered pages of writing.

Paper type: 8 staves (any possible indication of manufacturer's name has been cut off).

Contains recto 19 bars designated *E flat minor. Passionato* (referring to movement II bb. 48 ff. and 81 ff.; the changes have been inserted in the score source B after the parts source H were written out). Verso contains sketches for movement I, app. 13 bars, apparently not used.

E. Correction leaves for C (movement I)

1. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 89,25 [fol. 1r]. Autograph. Fair copy in ink.

Undesignated and undated.

2 leaves: 1 = 27 × 34 cm, 2 = 18 × 34 cm (cropped); 4 unnumbered pages of writing. The source is notated on fol. 1r (upside down) which contains the title: *The Crematorium | January 1931. | Mrs. Kidde. | Organ.* (fol. 1v and fol. 2 contains music which was used at this funeral, cf. BVN 213-214).

Paper type: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] No. 14. K 12 (12 staves).

The alteration comprises 5 bars in movement I (corresponding to bb. 59-63 in the version source A).

2. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,8 [fol. 1]. Autograph. Fair copy in ink.

Designated: *Changes in No. 1.* [i.e. movement I]

Dated: (*March 31.*)

1 leaf, 29.5 × 35 cm; 2 unnumbered pages of writing; the corrections are written on the back of a discarded title page for the same work with the following contents (ink and pencil): "*Distant Melodies*" | *String Quartet | composed 1925-26. | by | Rud Langgaard | Score and parts. | First performed at "The Danish Arts Presentation" October 1929 (in the Forum Hall.) | (The Rafn Quartet)*

Paper type: 20 staves without manufacturer's name.

Contains five passages with references to the score source C: a) *Page 3* (5 bars) – b) *Page 3* (3 bars) – c) *Page 4* (3 bars) – d) *Page 9* (4 bars) – e) *Page 9* (3 bars). These are alterations which apparently were not used (everything has been crossed over in pencil).

F. Sketches for a revision of movement III [1931]

1. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 61,4. Autograph. Sketch in pencil.

Undesignated and undated.

1 leaf, 35 × 27 cm; 2 pages of writing, recto paginated 11; the source is found on the verso, as the recto contains a passage

af strygekvartet nr. 2, BVN 145, sats I (bladet har tidligere været indklæbet i partitur til dette værk).

Papirtype: 18 systemer uden angivelse af fabrikat.

Indeholder skitse til sats III, t. 1-27.

2. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 88,2 [blad 1v]. Autograf. Skitse med blæk.

Overskrift: *Ændringer*. / *Strygekvartetten*. / *Andanten*.

Udateret [dateringen 1/4 31. henviser formodentlig en anden skitse på samme nodeside].

5 blade indeholdende skitser til orgelfantasiaen *Nemo contra Deum nisi Deus ipse* (BVN 217). Skitsen til strygekvartetten findes blad 1v (på samme side findes en ubetegnet partiturskitse, 9 takter; recto rummer orgelskitser med overskriften *Elias* og dateringen 16 Februar 32.).

Papirtype: 32,5 × 24 cm uden fabrikatangivelse, men betegnet 24** i nederste højre hjørne (24 systemer).

Indeholder skitse til sats III, t. 36-63.

G. Blade udskilt af A (sats I)

1. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,9. Autograf (de første 8 takter dog i CLs hånd). Renskrift med blæk; enkelte rettelser og tilføjelser med blyant.

Overskrift: *1 Modulationsdel til Strygekvartet No. 2* [i.e. nr. 5]. / *Komp. 1931*. / (*ikke brugt*)

2 blade, 34,5 × 27 cm; 4 beskrevne sider, pagineret 9-12.

Papirtype: Papirtype: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] *Nr. 3. F. 12* (12 systemer).

2 blade, som i partituret kilde **A** først blev erstattet af kilde **G2**, der atter blev erstattet af kilde **A**, s. 9-12.

2. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,10. Autograf. Renskrift med blæk; rettelser med blyant. Ubetegnet og udateret.

2 blade, 34,5 × 27 cm; 4 beskrevne sider, pagineret 9-12.

Papirtype: 12 systemer uden angivelse af fabrikat.

Erstattede **G1** i partituret kilde **A**, men blev efter revision og forkortelse udskilt og erstattet af kilde **A**, s. 9-12.

H. Stemmer (“Fjerne Melodier”)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,7. Afskrift med blæk (usigneret); musikertilføjelser med blyant og farvestift.

Overskrift (til dels i autograf): *“Fjerne Melodier”* / *Strygekvartet. af Rud Langgaard*

Omfatter: Violin I (15 s.), violin II (13 s.), viola (13 s.), cello (13 s.).

Papirtype: 35 × 26 cm; 12 systemer uden angivelse af fabrikat.

Kommentar

Anvendt ved uropførelsen 1929 (kun denne ene gang).

of String Quartet no. 2, BVN 145, movement I (the leaf was previously pasted into the score for this work).

Paper type: 18 staves without manufacturer's name.

Contains sketch for movement III, bb. 1-27.

2. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 88,2 [fol. 1v]. Autograph. Sketch in ink.

Heading: *Alterations*. / *The String Quartet*. / *The Andante*.

Undated [the dating 1/4 31. probably refers to another sketch on the same music page].

5 leaves comprising sketches for the organ fantasy *Nemo contra Deum nisi Deus ipse* (BVN 217). The sketch for the string quartet is on fol. 1v (on the same page there is an undesignated score draft, 9 bars; recto contains organ sketches with the heading *Elijah* and the dating 16 February 32.).

Paper type: 32.5 × 24 cm without manufacturer's name, but designated 24** in the bottom right corner (24 staves).

Contains sketch for movement III, bb. 36-63.

G. Leaves excised from A (movement I)

1. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,9. Autograph (albeit the first 8 bars are in CL's hand). Fair copy in ink; a few corrections and additions in pencil.

Heading: *1 modulation section for String Quartet No. 2* [i.e. No. 5]. / *Komp. 1931*. / (*not used*)

2 leaves, 34.5 × 27 cm; 4 pages of writing, paginated 9-12.

Paper type: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] *No. 3. F. 12* (12 staves).

2 leaves which in the score source **A** initially was replaced by source **G2**, which was then replaced by source **A**, pp. 9-12.

2. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,10. Autograph. Fair copy in ink; corrections in pencil. Undesignated and undated.

2 leaves, 34.5 × 27 cm; 4 pages of writing, paginated 9-12.

Paper type: 12 staves without manufacturer's name.

Replaced **G1** in the score source **A**, but after being revised and shortened, it was excised and replaced by source **A**, pp. 9-12.

H. Parts (“Distant Melodies”)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,7. Transcript in ink (unsigned); musicians' additions in pencil and crayon.

Heading (partly in autograph): *“Distant Melodies”* / *String Quartet. by Rud Langgaard*

Comprises: Violin I (15 pp.), violin II (13 pp.), viola (13 pp.), cello (13 pp.).

Paper type: 35 × 26 cm; 12 staves without manufacturer's name.

Commentary

Used at the first performance in 1929 (only this once).

I. Stemmer [endelig version]

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,2. Afskrift med blæk (usigneret); musikertilføjelser med blyant; i vl I enkelte tilføjelser i autograf.

Titel: ... | *Rud Langgaard. Strygekvarteret No 5.* | [udrad.: "Glemsels-Stemninger"] (titlen også udraderet i overskriften på første nodeside)

Omfatter: Violin I (15 s.), violin II (14 s.), viola (13 s.), cello (14 s.); indbundet i grønblåt papirbind.

Papirtype: 35 × 26,5 cm. *W.H. Nr. 3. F. 12* (12 systemer).

Påskrift i vl I efter sats IV (fremmed håndskrift): *Leo Hansen-Kvartetten | 14 Okt 1947 | Radioudsendelse*

Kommentar

Udarbejdet til brug for opførelse i Statsradiofonien 1942. Af korrespondancen mellem radioen og RL (i DR's arkiv) fremgår det, at stemmeudskrivningen blev foretaget i august 1942 af musiker Frederik Jensen.

Komponistens noderetelser i kilde **A** respekteres af nodeskriveren. I vl I-stemmen har RL indskrevet syv ændringer, givetvis forud for genopførelsen i radioen 1947. Disse ændringer findes, om end til dels i en anden formulering og med undtagelse af sidstnævnte, også i kilde **A**: t. 32 *con un poco più moto (kun lidt!)*, t. 42 *Rit.*, t. 44 *Tempo I*, t. 191 *en lille smule mere bevæget*, t. 201 *Rit.*, t. 203 *Tempo I*, t. 242 *vibrato*.

J. Titelblade uden noder

1. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 88,7. Autograf. Renskrift med blæk (tilføjelse med blyant).

Titel: "Fjerne Melodier." | *Strygekvarteret i F-Dur* [tilføjet med blyant: (No 4)] | af | *Rud Langgaard.* | I og II. *Komp.* 1925-31. | og modificeret | III *Komp.* 1914. | *Partitur og Stemmer.*

På bagsiden: *Opførelser: | Første Gang ved "Det danske Kunststævne" October 1929 (i Forum) Rafn-Kvartetten.*

1 blad, 34,5 × 27 cm; 2 beskrevne, upaginerede sider. På bagsiden ubetegnet og udateret blyantsskitse til passage for orgel [*Nemo contra Deum nisi Deus ipse* BVN 217].

Papirtype: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] *Nr. 3. F. 12* (12 systemer).

Bemærk, at kvartetten her kun omfatter tre satser (I, II og IV).

2. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 64,11. Afskrift med blæk i CL's håndskrift (med tilføjelser i autograf).

Titel: [flere udraderede titler, bl.a. "Fjerne Melodier"] | *Strygekvarteret No. II* [tidligere: 4] (*Fdur*) | af | *Rued Langgaard.* | *Op. 16* | *Partitur.* (1931.) | *Komp.* 1925-26. | *Omarbejdet* 1931. | [udraderet: *Komp.* 1925 *omarbejdet* 1931-1933.]

På bagsiden (autograf): *Spillet ved Det danske Kunststævne October 1929 | i Forum | af Rafn-Kvartetten*

1 blad, 34,5 × 27 cm, 2 beskrevne, upaginerede sider.

Papirtype: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] *Nr. 3. F. 12* (12 systemer).

I. Parts [final version]

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,2. Transcript in ink (unsigned); musicians' additions in pencil; in vl I a few additions in autograph.

Title: ... | *Rud Langgaard. String Quartet No. 5.* | [erased: "Moods of Oblivion"] (this title has also been erased on the first page of music)

Comprises: Violin I (15 pp.), violin II (14 pp.), viola (13 pp.), cello (14 pp.); bound in bluish green paper binding.

Paper type: 35 × 26.5 cm. *W.H. No. 3. F. 12* (12 staves).

Annotation in vl I after movement IV (unknown handwriting): *The Leo Hansen Quartet | 14 Oct 1947 | Radio broadcast*

Commentary

Prepared for performance in the State Radio in 1942. It is evident from the correspondence between the broadcaster and RL (in the archive of the Danish Broadcasting Corporation) that the copying of the parts were made in August 1942 by musician Frederik Jensen.

The composer's corrections in source **A** are respected by the copyist. In the vl I part, RL has inserted seven alterations, most likely prior to the performance on the radio in 1947. These alterations can also be found in source **A**, albeit partly with differences and with the exception of the last one: b. 32 *con un poco più moto (only slightly!)*, b. 42 *Rit.*, b. 44 *Tempo I*, b. 191 *slightly more moved*, b. 201 *Rit.*, b. 203 *Tempo I*, b. 242 *vibrato*.

J. Title pages without music

1. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 88,7. Autograf. Fair copy in ink (addition in pencil).

Title: "Distant Melodies." | *String Quartet F Major* [added in pencil: (No. 4)] | by | *Rud Langgaard.* | I and II. *Comp.* 1925-31. | and modified | III *Comp.* 1914. | *Score and parts.*

On the reverse: *Performances: | First time at "The Danish Arts Presentation" October 1929 (in the Forum) The Rafn Quartet.*

1 leaf, 34.5 × 27 cm; 2 unnumbered pages of writing. On the reverse: Undesignated and undated pencil sketch for a passage for organ [*Nemo contra Deum nisi Deus ipse* BVN 217].

Paper type: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] *No. 3. F. 12* (12 staves).

Note that this version of the quartet only comprises three movements (I, II and IV).

2. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 64,11. Transcript in ink in CL's handwriting (with additions in autograph).

Title: [several erased titles, a.o. "Distant Melodies"] | *String Quartet No. II* [previously: 4] (*F Major*) | by | *Rued Langgaard.* | *Op. 16* | *Score.* (1931.) | *Comp.* 1925-26. | *Revised* 1931. | [erased: *Comp.* 1925 *revised* 1931-1933.]

On the reverse (autograph): *Performed at The Danish Arts Presentation October 1929 | in the Forum | by The Rafn Quartet*

1 leaf, 34,5 × 27 cm, 2 unnumbered pages of writing.

Paper type: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] *No. 3. F. 12* (12 staves).

3. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 24,2 [blad 1v]. Autograf (blæk).

Titel: *Rued Langgaard | Strygekvartet No. 5 | "Forglemte Sange" | Partitur | 1914-25-31*

RLS 24,2 omfatter 7 blade, 34,5 × 27 cm; 10 beskrevne, upaginerede sider indeholdende skitser til Symfoni nr. 9 (BVN 282). Strygekvartetstitlen findes blad 1v og er fuldstændig overtegnet med skitser til symfoniens sats I.

Papirtype: *W.H. Nr. 3. F. 12* (12 systemer).

4. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 83,1a [blad 12]. Autograf (blæk).

Titel: *Rued Langgaard | Strygekvartet No 5. | "Arcànum" [tidligere titel udraderet, ulæselig] | Partitur. | komp. 1914-1925. [udraderet: samt... ?] | (delvis omkomp. 1931.) [udraderet: -1938.]*

På bagsiden: *Opført ved Det danske Kunststævne Forum | Oktober 1929 | Rafn-Kvartetten*

Oprindelig et omslag til kvartetten, som er vendt om og genbrugt som omslag til *Fantasi-Sonate* [version 1916, BVN 121]. Titelbladet udgør nu sidste blad [blad 12] af RLS 83,1a.

1 blad, 34,5 × 26 cm; 2 beskrevne, upaginerede sider.

Papirtype: 12 systemer uden fabrikatangivelse.

Kommentar

Andre tidligere titelblade: se **D5** og **E2** ovenfor.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på værkets hovedkilde, partituret kilde **A**. Forglemmelser, unøjagtigheder og fejl i Constance Langgaards afskrivertekst i denne kildes sats I, II og IV er elimineret ved kollation med de forlæg, hun har anvendt, henholdsvis kilde **B** (sats II og IV) og kilde **C** suppleret af **E1** (sats I). I tilfælde af uklarhed er der søgt oplysninger i skitse- og rettelserblade mv., kilderne **D-G**. Kilderne **H-J** er uden betydning for udgaven.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noteapparatet.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triolangivelser samt manglende nodepunkteringer. Det samme gælder manglende bueafslutning efter side- eller systemskift i hovedkilden, såfremt der ikke er tvivl om intentionen. Små justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

Gentagelser og parallelpasager er i stort omfang redaktionelt kompletteret (vice-versa). Det gælder:

sats I: t. 1-19 = 162-180, t. 32-74 = 191-232 (transponeret)

3. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 24,2 [fol. 1v]. Autograph (ink).

Title: *Rued Langgaard | String Quartet No. 5 | "Forgotten Songs" | Score | 1914-25-31*

RLS 24,2 comprises 7 leaves, 34.5 × 27 cm; 10 unnumbered pages of writing containing sketches for Symphony no. 9 (BVN 282). The title of the string quartet is on fol. 1v and is completely scribbled over with sketches for movement I of the symphony.

Paper type: *W.H. No. 3. F. 12* (12 staves).

4. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 83,1a [fol. 12]. Autograph (ink).

Title: *Rued Langgaard | String Quartet No 5. | "Arcànum" [previous title erased, illegible] | Score. | comp. 1914-1925. [erased: and... ?] | (partly recomp. 1931.) [erased: -1938.]*

On the reverse: *Performed at the Danish Arts Presentation Forum | October 1929 | The Rafn Quartet*

Originally a cover for the quartet, which is turned over and reused as the cover for the *Fantasy Sonata* [version 1916, BVN 121]. The title leaf is now the last leaf [fol. 12] of RLS 83,1a.

1 leaf, 34.5 × 26 cm; 2 unnumbered pages of writing.

Paper type: 12 staves without manufacturer's name.

Commentary

Other previous title pages: see sources **D5** and **E2** above.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on the primary source of the work, the score source **A**. Oversights, inaccuracies and errors in Constance Langgaard's transcript in movements I, II and IV of this source has been eliminated by collation with the sources she used, source **B** (movements II and IV) and source **C**, respectively, supplemented by **E1** (movement I). In case of ambiguities, information has been obtained from leaves of sketches and corrections etc., sources **D-G**. The sources **H-J** are of no significance for the edition.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are shown with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments and information about things not indicated typographically in the edition are to be found in the notes.

Missing triplets marks and missing dots have been tacitly supplied. Missing 'half' ties and slurs in the context of a new system or a new page are likewise supplied tacitly as long as there is no doubt about the composer's intention. Minor adjustments of unequally placed indications of expression and dynamics are undertaken without comment.

Repetitions and parallel passages have largely been editorially supplemented (vice-versa). This applies to: movement I: bb. 1-19 = 162-180, bb. 32-74 = 191-232 (transposed)

sats II: t. 1-17 = 25-41 = 104-120
 sats III: t. 1-6 = 63-68
 sats IV: t. 10-22 = 105-117, t. 46-63 = 140-157 (transponeret og med enkelte varianter)

NOTER

Der henvises til hovedkilden **A** med mindre andet er nævnt. Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehulsc' = c¹.

Sats I

Takt	Stemme	Kommentar
9, 10	vl II	bue tilføjet i analogi med t. 170, hvor den er tilføjet med blyant af RL
54	vl I	node 4: marc. findes i C
55	vlc, vcl	≧ findes i C
63	vla	node 2: marc. findes i C
83, 87	vla	hvad RL mener med <i>vibrato certance</i> (af <i>cercare</i> : at søge efter, forsøge) er noget uklart
105	vl II	node 3 og 8: ♯ for h tilføjet redaktionelt i analogi med ♯ i de foregående og efterfølgende takter
	vcl	<i>fp</i> ændret til <i>fz</i> i analogi med vl I-II
108	vcl	node 1: ♭. (med tremolo) rettet i overensstemmelse med tilsvarende rettelser, som RL har foretaget i t. 103, 104 og 107 (men glemte i 108)
	vl I, vcl	≦ forlænget i overensst. med t. 104
255	vl I	<i>dim.</i> findes i C

Sats II

Takt	Stemme	Kommentar
8	vl I	alternativ bue node 2-4 tilføjet i A med blyant (RL?)
9	vcl	<i>p</i> tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
10, 113, 115	vl II, vla	node 1: RL har omlagt tonen b fra vla til vl I, dvs. fjernet dobbeltgreb i vla og indført dobbeltgreb i vl II; rettelser er foretaget i B og vedrører t. 10, 12, 34, 36, 113, 115, men RL har overset at rette t. 10, 113 og 115; afskriften A følger B , dvs. at rettelserne ikke er gennemført i t. 10, 113 og 115; i t. 10 og 12 har en musiker eller nodeskriver med blyant forsøgt sig med konsekvensrettelser med tilføjet "?" (i t. 12 er der i vla fejlagtigt tilføjet det b, der netop skulle udelades her); udgaven gennemfører RLs rettelser konsekvent, således at tonen b tilføjes i vl II og fjernes i vla i t. 10, 113 og 115

movement II: bb. 1-17 = 25-41 = 104-120
 movement III: bb. 1-6 = 63-68
 movement IV: bb. 10-22 = 105-117, bb. 46-63 = 140-157 (transposed and with a few variants)

NOTES

Reference is to the main source **A** unless otherwise stated. The pitch is indicated in the conventional way, i.e. 'keyhole-c' = c¹.

Movement I

Bar	Part	Comment
9, 10	vl II	slur supplied by analogy with b. 170, where it has been added in pencil by RL
54	vl I	note 4: marc. is in C
55	vlc, vcl	≧ is in C
63	vla	note 2: marc. is in C
83, 87	vla	what RL means by <i>vibrato certance</i> (from <i>cercare</i> : to search for, to try) is somewhat vague
105	vl II	notes 3 and 8: ♯ before b supplied editorially by analogy with ♯ in the preceding and subsequent bars
	vcl	<i>fp</i> emended to <i>fz</i> by analogy with vl I-II
108	vcl	note 1: ♭. (with tremolo) emended in agreement with corresponding corrections which RL made in b. 103, 104 and 107 (but forgot in b. 108)
	vl I, vcl	≦ prolonged in agreement with b. 104
255	vl I	<i>dim.</i> is in C

Movement II

Bar	Part	Comment
8	vl I	alternative slur notes 2-4 added in A in pencil (RL?)
9	vcl	<i>p</i> supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
10, 113, 115	vl II, vla	note 1: RL has moved the tone b ₁ from vla to vl I, that is, he has omitted double stop in the vla and added double stop in vl II; the correction has been made in B and concerns bb. 10, 12, 34, 36, 113, 115, but RL has forgotten to correct bb. 10, 113 and 115; the transcript A follows B , in that the correction is not carried out in bb. 10, 113 and 115; in bb. 10 and 12, a musician or copyist has attempted to make the correction consistently, with an added "?" (in b. 12 the b ₁ has been added in the vla although it should be omitted here); the edition implements RL's correction consistently so that the note b ₁ is added in the vl II and omitted in the vla in bb. 10, 113 and 115

11	vl I	node 1: stacc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	11	vl I	note 1: stacc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
15, 16	vcl	◀▶ justeret iht. B	15, 16	vcl	◀▶ adjusted in accordance with B
19	vla	<i>dim.</i> tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	19	vla	<i>dim.</i> supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
31	vla	node 2: bue til t. 32 node 1 tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	31	vla	node 2: slur to b. 32 note 1 supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
33, 35	vla	node 2: d ¹ tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	33, 35	vla	node 2: d ¹ supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
34, 36, 38	vl I	alternativ bue node 2-4 tilføjet i A med blyant (RL?)	34, 36, 38	vl I	alternative slur notes 2-4 supplied in A in pencil (RL?)
35	vl II	node 1: stacc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	35	vl II	node 1: stacc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
	vcl	node 3: stacc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)		vcl	node 3: stacc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
51	vla	node 2: buebegyndelse ændret fra t. 52 node 1 i analogi med vl I og i overensst. med B (afskriverfejl)	51	vla	node 2: beginning of slur emended from b. 52 note 1 by analogy with vl I and in agreement with B (copying error)
72-73	vl I	én bue rettet til to buer iht. B (afskriverfejl)	72-73	vl I	one slur emended to two slurs in accordance with B (copying error)
94-95	vla, vcl	⊃ tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	94-95	vla, vcl	⊃ supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
104	vl I, II, vla, vcl	2 ♯'er tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	104	vl I, II, vla, vcl	2 ♯'s supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
105	vcl	buens endepunkt rettet fra node 3 til 2 iht. B (afskriverfejl)	105	vcl	the end of the slur emended from note 3 to 2 in accordance with B (copying error)
112-113	vl I	bue t. 112 node 2 til t. 113 node 4 tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	112-113	vl I	slur from b. 112 note 2 to b. 113 note 4 supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
112, 114	vla	node 2: d ¹ tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	112, 114	vla	node 2: d ¹ supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
116	vl II	buens endepunkt på node 5 ændret til t. 117 node 1 i overensst. med t. 13-14 (rettelsen er foretaget af RL i B i t. 13-14, men overset i t. 116-117)	116	vl II	the end of the slur on note 5 emended to b. 117 note 1 in agreement with bb. 13-14 (the correction was made by RL in B in bb. 13-14, but overlooked in bb. 116-117)
121	vcl	bue tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	121	vcl	slur supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
129	vcl	bue tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	129	vcl	slur supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
139	vcl	node 2: marc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	139	vcl	note 2: marc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
140	vla	node 2: marc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	140	vla	note 2: marc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
143	vl II, vcl	<i>dim.</i> tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL, som til gengæld har <i>dim.</i> i vla)	143	vl II, vcl	<i>dim.</i> supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL, although she does have <i>dim.</i> in vla)
147	vla	<i>espr.</i> tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)	147	vla	<i>espr.</i> supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
147-148	vl I, vla	◀▶ justeret iht. B	147-148	vl I, vla	◀▶ adjusted in accordance with B
Sats III	–	–			
			Movement III	–	–

Sats IV

Takt	Stemme	Kommentar
5	vl I	node 2: ten og stacc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
30	vl II	bue tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
31	vl II	buens endepunkt på node 3 ændret til node 2 iht. B (afskriverfejl)
34	vla	node 1: stacc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
45	vl I	bue node 1-3 ændret til bue node 2-3 i overensst. med vl II
56	vla	node 1: marc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
59	vla	bue node 1-2 tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
70, 71	vl II, vla, vcl	node 1: stacc. i vl II og vla i t. 70 samt i vl II i t. 71 (samme tre stacc. findes i B); udeladt da der ingen stacc. er anført t. 72-77, heller ikke i gentagelsen t. 165-172 (samme musik findes i strygekvartet nr. 1 IV t. 106-112 ligeledes uden stacc.)
76	vcl	bue node 2-3 tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
83	vcl	node 5-8: stacc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
105	vcl	bindebue til t. 106 tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
107	vla	≧ tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
128	vl I	node 3: marc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
138, 139	vl II, vla	node 1: stacc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
143	vla	node 2: stacc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
147	vcl	node 2: marc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
162	vla	bue fra node 2 til t. 163 tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
164	vl I	node 1: stacc. tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
165	vla	node 7-8: stacc. udeladt (findes ikke i B)
177	vcl	<i>mf</i> tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
192	vl I	<i>p</i> flyttet fra t. 193 til frasens begyndelse iht. B
193	vl II	<i>p</i> tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)
202	vla	bue tilføjet iht. B (overset af afskriveren CL)

Movement IV

Bar	Part	Comment
5	vl I	node 2: ten. and stacc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
30	vl II	slur supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
31	vl II	the end of the slur on note 3 emended to note 2 in accordance with B (copying error)
34	vla	note 1: stacc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
45	vl I	slur notes 1-3 emended to slur note 2-3 in agreement with vl II
56	vla	note 1: marc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
59	vla	slur notes 1-2 supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
70, 71	vl II, vla, vcl	note 1: stacc. in vl II and vla in b. 70 and in vl II in b. 71 (the same three stacc. can be found in B); omitted as no stacc. are indicated neither in bb. 72-77 nor in the repetition bb. 165-172 (the same music can be found in String Quartet no. 1 IV bb. 106-112 also without stacc.)
76	vcl	slur notes 2-3 supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
83	vcl	notes 5-8: stacc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
105	vcl	tie to b. 106 supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
107	vla	≧ supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
128	vl I	node 3: marc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
138, 139	vl II, vla	node 1: stacc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
143	vla	node 2: stacc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
147	vcl	node 2: marc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
162	vla	slur from note 2 to b. 163 supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
164	vl I	note 1: stacc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
165	vla	notes 7-8: stacc. omitted (it is not in B)
177	vcl	<i>mf</i> supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
192	vl I	<i>p</i> moved from b. 193 to the beginning of the phrase in accordance with B
193	vl II	<i>p</i> supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
202	vla	slur supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)

209	vII	buens begyndelsespunkt ændret fra node 2 til node 1 iht. B (og i analogi med t. 32)
217	vcl	overbinding til t. 218 tilføjet iht. B (oversat af afskriveren CL)
246	vcl	node 2: bue til t. 247 node 1 tilføjet iht. B (oversat af afskriveren CL)
247	vla	node 1: stacc. tilføjet iht. B (oversat af afskriveren CL)

9 Strygekvartet nr. 4 “Sommerdage” (BVN 215)

KILDER

- A. Partitur. Autograf (1931)
- B. Stemmer. Afskrift og autograf (1933)
- C. Skitsefragmenter
- D. Titelblad (uden musik)

A. Partitur. Autograf (1931)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 63,1. Autograf. Renskrift med blæk; rettelser og tilføjelser med blæk, blyant, rød farvestift og kuglepen (i autograf).

Titel: *Rued Langgaard | Strygekvartet Nr. 4 | komponeret 1918 Kerteminde. | Sidste Del delvis komp. 1915 og 1914 | Hele Kvartetten Omkomponeret* [udraderet, overstreget: *Ny Bearbejdelse*] *Foraar 1931. | Partitur og Stemmer.*

Overskrifttitel: *Strygekvartet. No 4.*

Dateringer: efter I: *Maj 1931. København | komp. 1918. Kerteminde.* – efter II: *omKomp.* [oprindelig blot *Komp.*] *Maj 1931.* – efter III signeret og dateret: *Rud Langgaard. 7 Juni 1931. | Motiverne Komp. 1914-18.* (Sammesteds angivet med blyant i autograf: *Cir 25 Min.*)

32 blade, 34,5 × 27 cm; 61 beskrevne sider, pagineret: (titel), (1 side med indklæbet koncertprogram 12.10.1933), 1-19, 20 (uden noder), 21-60, (2 blanke sider).

Papirtype: omslag (blad 1 + 32): *W.H. Nr. 2. F. 10* (10 systemer); blad 2-31: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [bomærke] *Nr. 3. F. 12* (12 systemer).

Kommentar

På titelbladet samt efter sats II og III har RL, i flere omgange, enten ved udradering, overstregning eller tilføjelse, foretaget justeringer i data om kvartetens tilblivelse. Visse rettelser i kilden er foretaget med kuglepen og stammer fra RLs seneste år (hans tidligste brug af kuglepen daterer sig til 1950). Sådanne rettelser ses på s. 16, 24, 25, 40, 57 og 60. Metronomtallene er tilføjet med blyant, tempoangivelsen i sats I er rettet med blyant fra *Andantino* til *Andantino scherzoso*, i sats III er det oprindelige *Allegretto* ligeledes rettet med blyant til *Allegretto, scherzoso*, og der ud over ses enkelte noderrettelser

209	vII	the beginning of the slur is emended from note 2 to note 1 in accordance with B (and by analogy with b. 32)
217	vcl	tie to b. 218 supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
246	vcl	note 2: slur to b. 247 note 1 supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)
247	vla	note 1: stacc. supplied in accordance with B (overlooked by the copyist CL)

9 String Quartet no. 4 “Summer Days” (BVN 215)

SOURCES

- A. Score. Autograph (1931)
- B. Parts. Transcript and autograph (1933)
- C. Sketch fragments
- D. Title page (without music)

A. Score. Autograph (1931)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 63,1. Autograph. Fair copy in ink; corrections and additions in ink, pencil, red crayon and ball-point pen (in autograph).

Title: *Rued Langgaard | String Quartet No. 4 | composed 1918 Kerteminde. | Last section partially composed 1915 and 1914 | The whole quartet recomposed* [erased, deleted: *New Adaptation*] *Spring 1931. | Score and parts.*

Heading title: *String Quartet. No 4.*

Datings: after I: *May 1931. Copenhagen | comp. 1918. Kerteminde.* – after II: *reComp.* [originally only *Comp.*] *May 1931.* – after III signed and dated: *Rud Langgaard. 7 June 1931. | The motifs comp. 1914-18.* (At the same place, indicated in pencil in the autograph: *Approx. 25 Min.*)

32 leaves, 34.5 × 27 cm; 61 pages of writing, paginated: (title), (1 page with pasted in concert programme 12 Oct. 1933), 1-19, 20 (without music), 21-60, (2 blank pages).

Paper type: cover (fols. 1 + 32): *W.H. No. 2. F. 10* (10 staves); fols. 2-31: *Wilhelm Hansens Musik-Forlag* [logo] *No. 3. F. 12* (12 staves).

Commentary

On the title page and also after movements II and III, RL has on several occasions, either by erasing, deleting or adding, carried out adjustments to data concerning the emergence of the quartet. Certain corrections in the course have been done using a ball-point pen and date from RL's final years (his earliest use of ball-point pen dates from 1950). Such corrections can be seen on pp. 16, 24, 25, 40, 57 and 60. The metronome figures have been added in pencil, the tempo indications in movement I have been altered in pencil from *Andantino* to *Andantino scherzoso*, in movement III the original *Allegretto* has also been altered in pencil to *Allegretto, scherzoso*, and apart from this there are certain note alterations

samt tilføjelser og korektioner vedrørende dynamik, tempo og artikulation. Betegnelserne *helt igennem stille i Foredraget, ikke haandfast!* (s. 36) og *Slutningen ikke for stærk* (s. 58) er tilføjet af RL med blæk og i en håndskrift, der peger på 1940'erne. Ved visse korrektioner har RL tilføjet et NB, antagelig som en påmindelse om, at disse rettelser skulle føres ind i stemmerne.

B. Stemmer. Afskrift og autograf (1933)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 63,2. Violin I-II: Afskrift i Constance Langgaards håndskrift; viola og cello: Autograf. Rettelser og tilføjelser i autograf i alle fire stemmer med blæk, blyant og kuglepen samt musikertilføjelser i fremmed hånd med blyant og farvestift. Overskrift (i autograf på alle fire stemmer): [...] *Strygekvartet No 4. ("Sommerdage")* [to tidligere titler "*August*" og "*Stille Dage*" er udraderet eller overstreget] / *Rued Langgaard* Dateringer: violastemmen og cellostemmen er dateret og signeret til slut (i autograf), henholdsvis *R.L. 27/3 33.* og *Rued Langgaard. 26. Marts 1933.*

Omfang: 12, 12, 9, 9 s.

Papirtype: 12 systemer uden angivelse af fabrikat.

Kommentar

Stemmerne blev udskrevet i 1933 til brug for uropførelsen samme år. En sammenligning mellem partitur (kilde **A**) og stemmer viser, at nogle af de rettelser, som findes i partituret, var indføjet, inden stemmerne blev udskrevet, andre er indført parallelt i partitur og stemmer, mens, eksempelvis, metronomtallet og tempojusteringer ikke findes i stemmerne og derfor sandsynligvis må være kommet til efter 1933. Nogle af de meget sene kuglepensrettelser er parallelt indført af RL i partitur og stemmer. Værkets seneste titel, "*Sommerdage*", er ligeledes anført med kuglepen, men findes kun på stemmerne. Stemmesættet blev anvendt igen ved en opførelse i Statsradiofonien i 1957, og sandsynligvis også i forbindelse med radioens første studieproduktion, som fandt sted i 1969. Musikertilføjelser og -kommentarer i varierende håndskrift vidner herom.

C. Skitsefragmenter

1. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 63,3.

Titelpåskrift (i rød farvestift med blæktilføjelser): *Strygekvartet komp 1914 (Maj) | og Strygekvartet 1918 (komp i Kerteminde Juni) | Skitser og Renskrift | dels Omarbejdet til Strygekvartet No. 4 Fdur (1931) | dels Renskrevet og komp. paany som Strygekv. No 1 ("Violier") 1936. (Edur) | af | Rued Langgaard | [...]*

1 blad, 29 × 35 cm (tværfolio); 2 beskrevne, upaginerede sider. Papirtype: 20 systemer uden angivelse af fabrikat.

Indhold:

recto: ovennævnte titelpåskrift

as well as additions and corrections as regards dynamics, tempo and articulation. The designations *to be performed quietly throughout, not robustly!* (p. 36) og *The conclusion not too loud* (p. 58) have been added by RL in ink and in a handwriting that would seem to point to the 1940s. Next to certain corrections RL added an NB, as a reminder that these changes were to be inserted in the parts.

B. Parts. Transcript and autograph (1933)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 63,2. Violin I-II: Transcript in Constance Langgaard's hand; viola and cello: Autograph. Alterations and additions in autograph in all four parts in ink, pencil and ball-point pen as well as musicians' additions in unknown hands in pencil and crayon.

Heading (in autograph in all four parts): [...] *String Quartet No. 4. ("Summer Days")* [two earlier titles "*August*" and "*Quiet Days*" have been erased or deleted] / *Rued Langgaard* Datings: Viola part and cello part have been dated and signed at the end (in autograph), *R.L. 27/3 33.* and *Rued Langgaard. 26 March 1933* respectively.

Comprises: 12, 12, 9, 9 pages.

Paper type: 12 staves without manufacturer's name.

Commentary

The parts were written out in 1933 for use in the first performance the same year. A comparison of the score (source **A**) and the parts shows that some of the alterations found in the score were inserted before the parts were written out, others were inserted parallel in the score and parts, while, for example, metronome and tempo adjustments are not found in the parts and therefore must presumably date from later than 1933. Some of the very late ball-point alterations have been inserted parallel by RL in both score and parts. The most recent title, "*Summer Days*", is also written in ball-point pen, but is only present on the parts. The set of parts was used once more at a performance broadcast by the Danish State Radio in 1957, and probably also in connection with the radio's first studio production, which took place in 1969. Musicians' additions and comments in various hands bear witness to this.

C. Sketch fragments

1. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 63,3.

Title inscription (in red crayon with ink additions): *String Quartet comp 1914 (May) | and String Quartet 1918 (comp in Kertemind June) | Drafts and fair copy | partly revised for String Quartet No. 4 in F Major (1931) | partly faircopied and comp. again as String Quartet No. 1 ("Violier") 1936. (E Major) | by | Rued Langgaard | [...]*

1 leaf, 29 × 35 cm (oblong folio); 2 unnumbered pages of writing.

Paper type: 20 staves without manufacturer's name.

Contents:

recto: Above-mentioned title inscription

verso: tre udaterede skitsefragmenter (noteret på 2 systemer): *Coda Sidste del* = III t. 247-273; – *Introductione til sidste Del (Asdur)* = III t. 1-17 – *Begyndelse første Del* = I t. 1-2.

2. Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 21,13.

Overskrift: *Scherzo i Strygekvartet No 1* [i.e. No 4]

Dateret til slut: 27 April 1931.

1 blad, 29,5 × 35 cm (tværfolio); 2 beskrevne, upaginerede sider.

Papirtype: 20 systemer uden angivelse af fabrikat.

Indhold:

recto: skitser til Symfoni nr. 7 (BVN 212) dateret 20.11.1930

verso: skitser (noteret på 2 systemer) til II t. 12-34 + *Coda* = t. 77-88

D. Titelblad (uden musik)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 63,4.

Titel: *Rued Langgaard: | Strygekvartet No 4. ("August") | Stemmer | og | Partitur. (1931) | Op. 17.*

1 blad, 34,5 × 26 cm; 2 beskrevne, upaginerede sider.

Papirtype: 12 systemer uden angivelse af fabrikat.

Titlen *August* er skrevet oven i en tidligere, nu udraderet og næsten ulæselig titel: *Lacrimetta*. Verso findes oplysninger om opførelser 1914 (i.e. 1915), 1918 og 1933 (kun sidstnævnte vedrører strygekvartet nr. 4).

Kommentar

Omkring 1931-32 benyttede RL en kort overgang at forsyne værkerne med opusnumre.

KILDEVURDERING

Kvartetten er for størstedelens vedkommende baseret på transponerede og reviderede passager fra to tidligere værker, *Rosengårdsspil* fra 1918 (BVN 153) og strygekvartet nr. 1 fra 1914-15 (BVN 68).

Autografmanuskripterne til strygekvartet nr. 1 (sats I og II, RLS 60,2) og *Rosengårdsspil* (RLS 66,1) må have været anvendt af RL som forlæg for store dele af musikken, men ingen af disse manuskripter anses for at være af betydning som kilder til nærværende værk. Sats I og IV af *Rosengårdsspil* rummer visse blyantskorrektioner og notater som retter sig mod genanvendelsen som sats I og III af strygekvartet nr. 4, men rummer ingen information af værdi i forhold til den omhyggeligt udførte renskrift af strygekvartet nr. 4. De korrektioner, der findes i partituret til strygekvartet nr. 1 (i de passager som blev genanvendt i strygekvartet nr. 4) synes ikke at pege mod anvendelsen i strygekvartet nr. 4. De arbejdsrettelser, RL eventuelt indførte heri med blyant i forbindelse med udarbejdelsen af strygekvartet nr. 4, er blevet udraderet og overskrevet med nye rettelser, som kom til, da RL fem år senere omarbejdede strygekvartet nr. 1.

verso: three undated sketch fragments (notated on 2 staves): *Coda Final part* = III bb. 247-273; – *Introduction to final part (A flat Major)* = III bb. 1-17 – *Beginning of first part* = I bb. 1-2.
2. The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 21,13.

Heading: *Scherzo in String Quartet No. 1* [i.e. No. 4]

Dated at the end: 27 April 1931.

1 leaf, 29.5 × 35 cm (oblong folio); 2 unnumbered pages of writing.

Paper type: 20 staves without manufacturer's name.

Contents:

recto: sketches for Symphony No. 7 (BVN 212) dated 20 Nov. 1930

verso: sketches (notated on 2 staves) for II bb. 12-34 + *Coda* = bb. 77-88

D. Title page (without music)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 63,4.

Title: *Rued Langgaard: | String Quartet No. 4. ("August") | Parts | and | Score. (1931) | Op. 17.*

1 leaf, 34.5 × 26 cm; 2 unnumbered pages of writing.

Paper type: 12 staves without manufacturer's name.

The title *August* was written on top of an earlier, now erased and almost illegible title: *Lacrimetta*. Verso contains information about performances in 1914 (i.e. 1915), 1918 and 1933 (only the last-mentioned concerns String Quartet no. 4).

Commentary

Around 1931-32, RL for a short while provided his works with opus numbers.

EVALUATION OF SOURCES

For the most part, the quartet is based on transposed and revised passages from two earlier works, *Rose Garden Play* from 1918 (BVN 153) and String Quartet no.1 from 1914-15 (BVN 68).

The autograph manuscripts of String Quartet no. 1 (movements I and II, RLS 60,2) and *Rose Garden Play* (RLS 66,1) most have been used by RL as a model for large sections of the music, but neither of these manuscripts is regarded as being of importance as a source of the present work. Movements I and IV of *Rose Garden Play* contain certain corrections and annotations in pencil that refer to their re-use as movements I and III of the String Quartet no. 4, but contain no information of value with regard to the meticulously executed fair copy of String Quartet no. 4. The corrections to be found in the score of String Quartet no. 1 (in the passages that were re-used in String Quartet no. 4) do not seem to indicate their use in String Quartet no. 4. The working alterations which RL may have added in pencil in connection with the preparation of String Quartet no. 4 have been erased and written over with new alterations that date from RL's revising of String Quartet no. 1 five years later.

Oversigt over overensstemmende passager mellem strygekvartet nr. 4, strygekvartet nr. 1 samt *Rosengårdsspil* (takttallene i strygekvartet nr. 1 refererer til værkets reviderede version, 1936):

Strygekvartet nr. 4 Strygekvartet nr. 1 *Rosengårdsspil*

Sats I

2-43	I: 1-42
48-69	I: 44-65
72-106	I: 68-102
107-147	I: 105-144

Sats I

1-10 + rep.	II: 1-10 + rep.
-------------	-----------------

Sats III

1-18	IV: 1-22
19-70	IV: 1-52
73-98	I: 30-56
108-110	IV: 75-77
115-159	IV: 79-123
167-217	IV: 133-183
220-245	I: 30-56
248-252	IV: 201-206

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på værkets hovedkilde, partituret kilde **A**. Komponistens rettelser og tilføjelser respekteres. Enkelte detaljer, som kun er indført i det delvis egenhændige stemmesæt (kilde **B**) og som uden tvivl hidrører fra RLs hånd, medtages på redaktionelt niveau, dvs. med typografisk markering i partituruudgaven. De foreliggende skitser er uden betydning for udgaven, ligesom de tidligere versioner af dele af musikken, som findes i strygekvartet nr. 1 og *Rosengårdsspil* heller ikke betragtes som kilder til nærværende værk.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgi-verens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og buændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgi-veren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triolangelser samt manglende nodepunkteringer. Små justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre. Passager, der gentages, er i et vist omfang kompletteret.

NOTER

Varianter i stemmesættet (kilde **B**), som måske skal tilskrives RL men ikke er optaget i udgaven, er medtaget i noterne.

Overview of identical passages between String Quartet no. 4, String Quartet no. 1 and *Rose Garden Play* (the bar numbers in String Quartet no. 1 refer to the 1936 revised version):

String Quartet no. 4 String Quartet no. 1 *Rose Garden Play*

Movement I

2-43	I: 1-42
48-69	I: 44-65
72-106	I: 68-102
107-147	I: 105-144

Movement II

1-10 + rep.	II: 1-10 + rep.
-------------	-----------------

Movement III

1-18	IV: 1-22
19-70	IV: 1-52
73-98	I: 30-56
108-110	IV: 75-77
115-159	IV: 79-123
167-217	IV: 133-183
220-245	I: 30-56
248-252	IV: 201-206

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on the main source of the work, the score source **A**. The alterations and additions of the composer are respected. Some details that were only inserted in the partially autograph set of parts (source **B**) and which clearly derive from RL's hand are included at an editorial level, i.e. indicated typographically in the edited score. Extant sketches are of no significance for the edition, nor can the earlier versions of parts of the music that can be found in String Quartet no. 1 and *Rose Garden Play* be considered as sources of the present work.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are printed with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments and information about things not indicated typographically in the edition are to be found in the notes.

Missing triplet marks and missing dots have been tacitly supplied. Minor adjustments of irregularly located marks of expression and dynamics have been made without comment. Repeated passages have been editorially supplemented to a certain extent.

NOTES

Variants in the set of parts (source **B**) that perhaps can be ascribed to RL but have not been included in the edition are listed in the notes.

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹.

The pitch is indicated in a conventional way, i.e. 'the keyhole c' = c¹.

Sats I

Takt	Stemme	Kommentar
45	vla	node 6-7: rytmen ændret fra ♪♪ til $\text{♪\bar{♪}}$ i analogi med t. 44 (i B er denne rettelse foretaget med blyant, måske af RL)
50-54, 66-68	tutti	stacc. kompletteret i analogi med t. 38-39, 42-45; B (vla og vcl i autograf) har dog, med én undtagelse, ikke stacc. på de fire ♩ i t. 42-45 [RLs intention synes at fremgå af de tilsvarende takter i <i>Rosengårdsspil</i> , hvor han konsekvent anbringer stacc. på alle figurens 5(6) noder]
55	vla	<i>Solo</i> tilføjet redaktionelt i overensst. med B (vla i autograf)
59	vla	node 6: umotiveret stacc. udeladt
86	vl II	node 1: overflødig ♯ for e ¹ udeladt
107	vl I, II	f findes i B vl I (blyantstilføjelse, RL?)
115	vl I	node 7: umotiveret stacc. udeladt
121	–	a tempo findes i B vl II (blyantstilføjelse, RL?) men ikke i vl I, vla og vcl
122	vl II	<i>Solo</i> findes i B (blyantstilføjelse, RL?)
124	vl II	bue node 1-5 ændret til bue node 1-4 i overensst. med t. 125
141	vl I	B : node 3: tonen c ¹ tilføjet (dobbeltgreb c ¹ -e ¹) med blyant (RL?)

Sats II

Takt	Stemme	Kommentar
7, 8	vla	node 1: tonen d ¹ tilføjet i analogi med t. 41, 42 og i overensst. med B (vla i autograf)
16, 50, 52	vl I	B : p tilføjet med blyant i taktens begyndelse (RL?); ikke i vl II, vla, vcl
16, 18	vl I	node 9: overflødig ♯ for a ¹ udeladt
31	vl II	node 1: overflødig ♯ for a ¹ udeladt
79	vl I, II, vla	B : p tilføjet med blyant i taktens begyndelse (RL? i vla; i vl I-II med fremmed hånd)
	vcl	B : mf tilføjet med blyant i taktens begyndelse (RL?)

Sats III

Takt	Stemme	Kommentar
5	vl I	B : sul g tilføjet med blyant ved sidste node i takten (RL?)
21	vla	leggiere tilføjet redaktionelt i overensst. med B (tilføjet af RL med blyant)
74, 221	vla	solo tilføjet redaktionelt i overensst. med B (vla i autograf)

Movement I

Bar	Part	Comment
45	vla	notes 6-7: rhythm emended from ♪♪ to $\text{♪\bar{♪}}$ in analogy with b. 44 (in B this correction is done in pencil, perhaps by RL)
50-54, 66-68	tutti	stacc. complemented by analogy with bb. 38-39, 42-45; B (vla and vcl in autograph) have however, with one exception, no stacc. on the four ♩ in bb. 42-45 [RL's intention seems evident from the corresponding bars in <i>Rose Garden Play</i> , where he consistently marks stacc. on all the figure's 5(6) notes]
55	vla	<i>Solo</i> supplied editorially in accordance with B (vla in autograph)
59	vla	note 6: unmotivated stacc. suppressed
86	vl II	note 1: superfluous ♯ before e ¹ suppressed
107	vl I, II	f is found in B vl I (pencil addition, RL?)
115	vl I	note 7: unmotivated stacc. suppressed
121	–	a tempo is found in B vl II (pencil addition, RL?) but not in vl I, vla and vcl
122	vl II	<i>Solo</i> is found in B (pencil addition, RL?)
124	vl II	slur notes 1-5 emended to slur notes 1-4 in agreement with b. 125
141	vl I	B : note 3: the note c ¹ added (double stop c ¹ -e ¹) with pencil (RL?)

Movement II

Bar	Part	Comment
7, 8	vla	note 1: the note d ¹ supplied by analogy with bb. 41, 42 and in agreement with B (vla in autograph)
16, 50, 52	vl I	B : p added in pencil at the start of the bar (RL?); not in vl II, vla, vcl
16, 18	vl I	note 9: superfluous ♯ before a ¹ suppressed
31	vl II	note 1: superfluous ♯ before a ¹ suppressed
79	vl I, II, vla	B : p added in pencil at the start of the bar (RL? in vla; in vl I-II in unknown hand)
	vcl	B : mf added in pencil at the start of the bar (RL?)

Movement III

Bar	Part	Comment
5	vl I	B : sul g added in pencil at the last note of the bar (RL?)
21	vla	leggiere supplied editorially in agreement with B (added by RL in pencil)
74, 221	vla	solo supplied editorially in agreement with B (vla in autograph)

74	vl I	sidste node: marc. tilføjet i analogi med t. 221 (tilføjet med blyant i B , RL?)	74	vl I	last note: marc. supplied in analogy with b. 221 (added in pencil in B , RL?)
86	vl II	node 2: overflødig $\sharp$ for a ¹ udeladt	86	vl II	note 2: superfluous $\sharp$ before a ¹ suppressed
87	vla	<i>espr. vibr.</i> tilføjet redaktionelt i analogi med t. 234	87	vla	<i>espr. vibr.</i> supplied editorially by analogy with b. 234
93, 240	vla	node 3: marc. tilføjet redaktionelt i overensst. med B (vla i autograf)	93, 240	vla	note 3: marc. supplied editorially in agreement with B (vla in autograph)
97	vcl	node 1: marc. tilføjet redaktionelt i analogi med t. 244	97	vcl	note 1: marc. supplied editorially by analogy with b. 244
115	–	<i>Più mosso</i> tilføjet redaktionelt i overensst. med B vla (blyantstilføjelse, RL?); i B vcl er det samme tilføjet med blå stift (fremmed hånd), i B vl I-II står <i>Mosso</i> (blyants-tilføjelse, RL?)	115	–	<i>Più mosso</i> supplied editorially in agreement with B vla (pencil addition, RL?); in B vcl the same has been added with blue crayon (unknown hand), in B vl I-II it says <i>Mosso</i> (pencil addition, RL?)
131, 132	vla	B : node 1: ten. (autograf); ikke medtaget (inkonsekvent i forhold til vl I-II)	131, 132	vla	B : note 1: ten. (autograph); not included (inconsistent in relation to vl I-II)
184	vl II	<i>grazioso</i> tilføjet redaktionelt i analogi med t. 37, hvor angivelsen er tilføjet af RL med farvestift	184	vl II	<i>grazioso</i> supplied editorially by analogy with b.37, where the indication has been added by RL in crayon
220	vl II, vla, vcl	◀ tilføjet redaktionelt i overensst. med t. 73, hvor kilerne er tilføjet med blyant af RL	220	vl II, vla, vcl	◀ supplied editorially in agreement with b. 73, where the hairpins have been added in pencil by RL
	vla	node 2-6: RL har bue node 2-4 og bue node 5-6 samt stacc. node 4; stacc. udeladt og buer ændret i overensst. med t. 73 samt vl II og vcl		vla	notes 2-6: RL has a slur above notes 2-4 and above notes 5-6 as well as stacc. note 4; stacc. suppressed and slurs emended in agreement with b. 73 and vl II and vcl
225	vla	B : <i>p</i> tilføjet med blyant i taktens begyndelse (RL?)	225	vla	B : <i>p</i> added in pencil at the start of the bar (RL?)
235	vl II	B : node 3 rettet med blyant (RL?) fra b ¹ til d ² ; rettelser forekommer umotiveret (jfr. paralleltakten t. 88)	235	vl II	B : note 3 altered in pencil (RL?) from b ¹ to d ² ; the alteration seems unmotivated (cf. parallel bar 88)
242	vl II, vla, vcl	node 2: marc. tilføjet redaktionelt i analogi med t. 95	242	vl II, vla, vcl	note 2: marc. supplied editorially by analogy with b. 95
254	vl I	tonen a ¹ (♯) er i A tilføjet med blyant og forsynet med “NB” af RL	254	vl I	the note a ¹ (♯) has been added in A in pencil and provided with “NB” by RL

10 I Holmens Kirkes Kapel (Lille Strygekvartet)
(BVN 388)

KILDER

A. Klaverversion af komponisten. Autograf
B. Skitse

A. Klaverversion af komponisten. Autograf

Privateje. Autograf. Renskrift med blæk.
Overskrift: *I Holmens Kirkes Kapel*. – desuden over første takt: *Lille Strygekvartet*.
Dateret til slut: *Komp. 4 Morgen*. 20/8, 49 | i *Ribe*
1 blad, 34,5 × 26 cm; 2 beskrevne, upaginerede sider.
Papirtype: 12 systemer (uden angivelse af fabrikat?)
Til slut findes en påskrift: *Kan jo event. bruges som Indledning til en Kvartettransmission | Jeg har sendt den til Leo*

10 In the Chapel of Rest at Holmen's Church (Little String Quartet) BVN 388)

SOURCES

A. Piano version by the composer. Autograph
B. Sketch

A. Piano version by the composer. Autograph

Private collection. Autograph. Fair copy in ink.
Heading: *In the Chapel of Rest at Holmen's Church*. – in addition, above the first bar: *Little String Quartet*.
Dated at the end: *Comp. 4 Morning*. 20/8, 49 | in *Ribe*
1 leaf, 34.5 × 26 cm; 2 unnumbered pages of writing.
Paper type: 12 staves (without manufacturer's name?)
At the end there is an inscription: *May perhaps serve as an introduction at a quartet transmission | I have sent it to Leo*

Hansen (maaske haabløst) | Venlig Hilsen | Oh! jeg går Amok
| i denne Tid!

Kommentar

De to violinstemmer er generelt noteret i højre hånds system, bratsch og cello i venstre hånds system, men der er flere afvigelser herfra. Versionen er forsynet med arpeggio- og pedalangivelser. Kilden er nedarvet i Gade-familien, og RL har uden tvivl sendt den til Niels W. Gades datter Dagmar Gade (1863-1952) med hvem han korresponderede jævnligt i disse år.

B. Skitse

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 77,2. Autograf. Skitse med blæk.

Overskrift: *Suk ved Gades Grav.*

Dateret ved begyndelsen: *Kl. 4 Morgen | 20/8 49 Rosengaarden* – til slut dateret: *(7 ¼ Morgen)*

1 blad, 27 × 17,5 cm; 2 beskrevne, upaginerede sider. Skitsen findes på bladets ene side; den anden side rummer stemmeudskrift i autograf til et "Amen" *Efter Kollekt* for altstemme. Papirtype: 10 systemer uden angivelse af fabrikat.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Det renskrevne partitur, som blev sendt til koncertmester i Radio-Orkestret, Leo Hansen, er forsvundet. Kvartetsatsen er rekonstrueret på basis af den præcist og detaljeret noterede klaverversion (A), som ikke efterlader tvivl om stemmernes forløb, men som for enkelte detaljers vedkommende suppleres af skitsen (B). De to kilders udsagn kombineres i udgaven uden særskilt dokumentation.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg.

11 Strygekvarteretsats (Italiensk Scherzo) (BVN 408)

KILDER

A. Partitur. Autograf

B. Skitse

A. Partitur. Autograf

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 69,1. Autograf. Renskrift med blæk.

Overskrift: *Strygekvarteretsats*

Dateret første nodeside foroven: *Komp 21/10 50, 7-7,30 Morgen* samt signeret *Rued Langgaard* – dateret til slut: *Renskrivet færdig Kl. 9,00 21/10 50.*

2 blade, 26 × 34,5 cm (tværfolio); 3 beskrevne, upaginerede sider (sidste side blank).

Hansen (maybe hopelessly) | Kind regards | Oh! I'm going crazy
| at this time!

Commentary

The two violin parts are generally notated in the right-hand stave, viola and cello in the left-hand stave, but there are several deviations from this. The version is provided with arpeggio and pedal indications. The source is inherited in the Gade family, and RL has no doubt sent it to Niels W. Gade's daughter Dagmar Gade (1863-1952) with whom he corresponded regularly during these years.

B. Sketch

The Royal Danish Library, Rued Langgaard's Collection, RLS 77,2. Autograph. Sketch in ink.

Heading: *Sigh at Gades Grave.*

Dated at the beginning: *4 o'clock a.m. | 20/8 49 The Rose Garden* – at the end dated: *(7.45 a.m.)*

1 leaf, 27 × 17.5 cm; 2 unnumbered pages of writing. The sketch is on the one side; the other side contains an autograph voice part copy for an "Amen" *After Collection* for alto voice. Paper type: 10 staves without manufacturer's name.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The fair copied score, which was sent to the leader of the Radio Orchestra, Leo Hansen, has disappeared. The quartet movement has been reconstructed on the basis of the precisely and in detail notated piano version (A), which leaves no doubt as to the course of each of the four parts, but which for some details is supplemented by the sketch (B). The statements of the two sources are combined in the edition without separate documentation.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are shown with broken lines.

11 Movement for String Quartet (Italian Scherzo) (BVN 408)

SOURCES

A. Score. Autograph

B. Sketch

A. Score. Autograph

The Royal Danish Library, Rued Langgaard's Collection, RLS 69,1. Autograph. Fair copy in ink.

Heading: *String Quartet Movement*

Dated on the first page of music, above: *Komp 21/10 50, 7-7.30 in the morning* and signed *Rued Langgaard* – dated at the end: *Fair copy finished at 9.00 o'clock 21/10 50.*

2 leaves, 26 × 34.5 cm (oblong folio); 3 unnumbered pages of writing (the final page blank).

Papirtype: 10 systemer uden angivelse af fabrikat.
Betegnet første nodeside øverst til venstre: *Italiensk Scherzo* ↓. 192; en påskrift efter sidste takt er grundigt udraderet og nu helt ulæselig.

Kommentar

RL anfører på skitsen kilde **B**, at værket blev *Sendt til Holbek Kl 9 samme Morgen 21/10, 50*. Det må skulle forstås sådan, at et renskrevet partitur straks blev sendt til Viktor Holbek, en bekendt af RL, bosat i Schweiz. Det forhold, at de to manuskriptblade har været foldet sammen på midten og at en påskrift efter sidste takt er blevet udraderet, kan tages som indicier på, at den renskrift, der blev sendt til Holbek, er identisk med kilde **A** (som så må være kommet tilbage til RL eller efter hans død til hans enke); Det formodes med andre ord, at der kun er udarbejdet ét renskrevet partitur til satsen.

B. Skitse

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 69,2. Autograf; blæk.

Betegnet (på skitsens sidste side foroven): *Strygekvarteret* – og efter skitsen (på samme side): *Kvartetsats – komp. 7 Morgen 21/10 50. Gider ikke komponere de øvrige Dele maaske til ingen Nytte! RL*

Dateret ved begyndelsen: *Ribe 7 3/4 Morgen 21/10, 50 efter lang Morgentur* – slutdateret: *Kl. 7,30 Morgen Renskr sluttet Kl. 9,00 Morgen*

2 blade, 34,5 × 27 cm (blad 1 dog 23 × 27 cm på grund af beskæring forneden); 4 beskrevne, upaginerede sider; skitsen til kvartetsatsen findes s. [2]-[3]; de to sammenhængende blade har oprindeligt tjent som omslag til orkesterværket *Uvejrsluft* (senere inkorporeret i symfoni nr. 16, BVN 417, som sats III): s.[1] = titelside; s.[2] indeholder besætningsoversigt under overskriften *Orkestret*; s.[4] er udfyldt med en udateret skitse betegnet *Orgel* [= Præludium D-dur BVN U12].

Papirtype: *W.H. Partitурpapir* (med fortrykte instrumentbetegnelser for symfoniorkester).

Ved skitsens begyndelse påskriften *Sendt til Holbek Kl 9 samme Morgen 21/10, 50* (jfr. kommentar til kilde **A**).

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på værkets hovedkilde, partiturrenskriften i autograf (kilde **A**). For så vidt angår uklare detaljer er skitsen, kilde **B**, konsulteret.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Redaktionelle kommentarer findes i noterne.

Tilføjelse af manglende nodepunkter og justering af uegalt anbragte dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

Paper type: 10 staves without manufacturer's name.
Designated on the first page of music, above left: *Italian Scherzo* ↓. 192; an inscription after the final bar is thoroughly erased and now completely illegible.

Commentary

In source **B**, RL states that the work was *Sent to Holbek at 9 am on the same morning 21/10, 50*. This must be interpreted as meaning that a fair-copy score was immediately sent to Viktor Holbek, an acquaintance of RL, who lived in Switzerland. The fact that the two pages of the manuscript have been folded down the middle and that an inscription after the last bar has been erased may indicate that the fair copy that was sent to Holbek is identical with source **A** (which must then have been returned to RL or, after his death, to his widow); in other words, it is assumed that only one fair-copy score was made of the piece.

B. Sketch

The Royal Danish Library, Rued Langgaard's Collection, RLS 69,2. Autograph; ink.

Designated (on the final page of the sketch, above): *String Quartet* – and after the music (on the same page): *Quartet Movement – comp. 7 in the morning 21/10 50. Don't feel like composing the other parts, perhaps to no use! RL*

Dated at the beginning: *Ribe 7.45 in the morning 21/10, 50 after long morning walk* – end-dated: *7.30 in the morning Fair cop. ended at 9.00 in the morning*

2 leaves, 34.5 × 27 cm (fol. 1, however, 23 × 27 cm due to cropping below); 4 unnumbered pages of writing; the sketch for the quartet movement is on pp. [2]-[3]; the two coherent leaves originally served as a cover for the orchestral piece *Stormy Air* (later incorporated into Symphony No. 16, BVN 417, as movement III): p.[1] = title page; p.[2] contains the list of orchestral forces under the heading *The orchestra*; p.[4] is filled out with an undated sketch named *Organ* [= Prelude D major BVN U12].

Paper type: *W.H. Partitурpapir* (with pre-printed listing of orchestral instruments).

At the beginning of the sketch is written *Sent to Holbek at 9 am on the same morning 21/10, 50* (cf. commentary to source **A**).

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on the main source of the work, the fair copied autograph score (source **A**). In the case of unclear details the sketch, source **B**, has been consulted.

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are shown with broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments are to be found in the notes.

Addition of missing dots and adjustment of unequally placed dynamic indications are undertaken without comment.

NOTER

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹.

Takt	Stemme	Kommentar
1	–	RLs metronomangivelse er ♩ = 192, hvilket forekommer usandsynligt; han mener uden tvivl ♩ = 192, hvilket svarer til en spilletid på 1 min. og 50 sek.; udgiveren har normaliseret dette til ♩ = 64
24	vcl	node 3-4: rytmen rettet fra ♩♩ (eller ♩♩) til ♩♩ i analogi med de øvrige instrumenter og i overensstemmelse med B
32	vla	node 5: ais rettet til a, idet # for a opfattes som en notationsfejl i relation til følgende node og sammenholdt med bevægelsen i vcl (B har tilsyneladende også # for a, måske dog overstreget (og alligevel kommet med i renskriften)

NOTES

The pitch is indicated in a conventional way i.e. 'the key-hole c' = c¹.

Bar	Part	Comment
1	–	RL's metronome mark is ♩ = 192 which seems unlikely; what he means is no doubt ♩ = 192 corresponding to a duration of 1 min. and 50 secs; the editor has normalised this to ♩ = 64
24	vcl	note 3-4: the rhythm emended from ♩♩ (or ♩♩) to ♩♩ by analogy with the other instruments and in agreement with B
32	vla	note 5: a# emended to a as the # before a is considered a notational error in relation to the following note and compared with the movement in vcl (B apparently also has the # before a, perhaps cancelled, however (and nevertheless included in the fair copy)